

Cynllun Blynyddol Drafft 2014/15

Ymgynghoriad

Dyddiad cyhoeddi:	20 Rhagfyr 2013
Dyddiad cau ar gyfer ymatebion:	14 Chwefror 2014

Cynnwys

Adran

		Tudalen
1	Crynodeb gweithredol	1
2	Deall defnyddwyr a dinasyddion yn y farchnad cyfathrebu	8
3	Blaenoriaethau drafft ar gyfer 2014/15	18
4	Prif feysydd gwaith ar gyfer 2014/15	35
5	Gwaith rhaglenni a gwasanaethau i randdeiliaid	52
6	Pwerau cystadleuaeth Ofcom	58
7	Blaenoriaethau/meysydd gwaith posibl y tu hwnt i gwmpas y Cynllun hwn	59
8	Cyflawni ein dyletswyddau a gwerth am arian	61
9	Lleihau beichiau a chymhlethdod y broses rheoleiddio	63

Atodiad

		Tudalen
1	Crynodeb o'r gwahoddiad i roi sylw ar ymatebion	69
2	Ymateb i'r ymgynghoriad hwn	78
3	Egwyddorion ymgynghori Ofcom	80
4	Dalen cyflwyno ymateb i'r ymgynghoriad	81

Adran 1

Crynodeb gweithredol

Mae Cynllun Blynyddol Drafft Ofcom yn nodi ein rhaglen waith ar gyfer 2014/15

- 1.1 Mae'r Cynllun Blynyddol Drafft hwn yn nodi dibenion strategol, blaenoriaethau arfaethedig a rhaglen waith Ofcom ar gyfer y 12 mis rhwng 1 Ebrill 2014 a 31 Mawrth 2015.
- 1.2 Rydym yn annog y rheini sydd â diddordeb yng ngwaith Ofcom i ymateb i'r ymgynghoriad hwn erbyn 14.02.14. Bydd eich sylwadau yn ein helpu i gyfrannu at ddatganiad ein Cynllun Blynyddol Terfynol ar gyfer 2014/15, a gyhoeddir gennym ym mis Mawrth 2014.

Nid yw ein dibenion strategol wedi newid ers 2013/14, ond rydym wedi addasu ffocws ein gwaith, fel yr adlewyrchu ein blaenoriaethau ar gyfer 2014/15

- 1.3 Prif ddyletswyddau Ofcom yw hyrwyddo buddiannau dinasyddion yng nghyswllt materion cyfathrebu a hyrwyddo buddiannau defnyddwyr mewn marchnadoedd perthnasol, lle bo hynny'n briodol, drwy hybu cystadleuaeth.
- 1.4 O ran y post, ein prif ddyletswydd yw sicrhau y darperir gwasanaeth post cyffredinol. Pan fyddwn yn cynnal ein swyddogaethau mewn perthynas â gwasanaethau post, mae gofyn i ni roi blaenoriaeth i'r brif ddyletswydd hon os yw'n ymddangos i ni ei bod yn gwrthdaro â'n prif ddyletswyddau.
- 1.5 Yn 2013, roeddem wedi ddiffinio strategaeth gyffredinol, a nodir isod, ac, yn ein barn ni, mae'n sicrhau'r manteision gorau i ddefnyddwyr ac i ddinasyddion, yng ngoleuni'r dyletswyddau hyn.

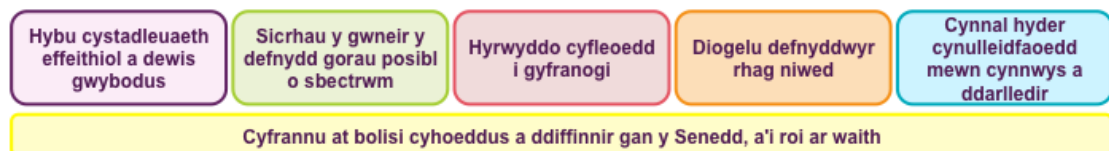
Strategaeth Ofcom

Byddwn yn gweithio dros ddefnyddwyr a dinasyddion drwy hybu cystadleuaeth effeithiol, dewisiadau ar sail gwybodaeth a'r cyfle i gyfranogi mewn amrediad eang o wasanaethau cyfathrebu, gan gynnwys y post. Byddwn yn sicrhau bod sbectwm yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd orau, drwy fecanweithiau marchnad pan fo'n bosibl a chymau rheoleiddio pan fo angen. Byddwn yn rhoi diogelwch cymesur i ddefnyddwyr ac yn helpu i gynnal hyder cynulleidfaoedd mewn cynnwys a ddarlledir. Byddwn yn cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, gan gynnwys darlledu gwasanaeth cyhoeddus o ansawdd uchel a lluosogrwydd perchnogaeth o'r cyfryngau.

Er mwyn cyflawni'r nodau hyn byddwn yn ymgynghori, yn dryloyw ac yn gymesur. Byddwn yn cael gwybodaeth drwy ymchwil a gwybodaeth o ansawdd uchel a byddwn yn rhannu hynny'n eang. Byddwn yn ystyried amrywiaeth y DU a'i gwledydd. Byddwn yn ceisio bod yn arloesol, yn ymatebol ac yn effeithiol ym mhopeth a wnawn.

- 1.6 Mae'r strategaeth hon yn dal i fod yn berthnasol. Mae rhagor o fanylion, gan gynnwys y dibenion strategol a'r dulliau gweithredu strategol sy'n ei chefnog ar gael yng Nghynllun Blynyddol Ofcom ar gyfer 2013/14¹.
- 1.7 Yn ogystal â'r datganiad strategaeth hwn, mae egwyddorion rheoleiddio Ofcom² yn dal yn berthnasol, o ran disgrifio sut rydym yn rheoleiddio. Maent yn cynnwys:
- gweithredu gyda gogwydd yn erbyn ymyrryd, ond â pharodrwydd i ymyrryd yn gadarn, yn ddiymdroi ac yn effeithiol pan fydd angen;
  - ceisio sicrhau bod ei ymyriadau ar sail tystiolaeth, yn gymesur, yn gyson, yn atebol ac yn dryloyw o ran ystyriaeth ac o ran canlyniadau; a
  - cheisio defnyddio'r mecanweithiau rheoleiddio lleiaf ymwithiol er mwyn cyflawni ei amcanion polisi.
- 1.8 Roeddem wedi datblygu ein dibenion strategol i ddechrau yn 2011/12 ac roeddem wedi eu hadolygu yn 2013 i adlewyrchu ein strategaeth a fframio ein rhaglen waith dros y blynyddoedd nesaf. Nid yw'r dibenion strategol hyn wedi newid ar gyfer 2014/15.

DIBENION STRATEGOL

Ffigur 1: Dibenion strategol

- 1.9 Mae rhaglen waith Ofcom ar gyfer 2014/15 yn seiliedig ar y dibenion strategol hyn, ac yn cyfrannu ati y mae:
- blaenoriaethau'r llynedd a'n cynnydd o ran eu cyflawni;
  - datblygiadau ehangach yn y farchnad, gan gynnwys newid yn nefnydd defnyddwyr o wasanaethau cyfathrebu;
  - newidiadau deddfwriaethol i'n dyletswyddau; a

¹ <http://www.ofcom.org.uk/files/2013/03/annplan1314.pdf>

² <http://www.ofcom.org.uk/about/what-is-ofcom/statutory-duties-and-regulatory-principles/>

- meysydd lle mae Ofcom yn darparu arbenigedd a chynghor technegol ac am y diwydiant i'r llywodraeth.

Rydym wedi cyflawni nifer o'n blaenoriaethau o 2013/14 ac wedi symud ymlaen gyda nifer o rai eraill

1.10 Mae Cynllun Blynyddol 2013/14 yn cynnwys nifer o flaenoriaethau rydym eisoes wedi'u cyflawni, neu y byddwn wedi gwneud hynny erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2013/14:

- **Clirio sbectrwm yn amserol ym mandiau 800MHz a 2.6GHz, er mwyn galluogi rhoi dyfarniadau newydd, gan liniaru materion sy'n ymwneud â chydfodolaeth:** cafodd y bandiau 800MHz a 2.6GHz eu clirio'n llwyddiannus ym mis Gorffennaf a mis Hydref 2013, yn eu tro. Galluogodd hyn i Vodafone ac O2 lansio gwasanaethau symudol 4G ym mis Awst 2013, gan sicrhau nad oedd gwasanaethau teledu daearol digidol yn dioddef yn sylweddol.
- **Gweithio ar y cyd â'r llywodraeth a'r diwydiant i sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang:** mae'r gwaith o sicrhau bod band eang cyflym iawn sefydlog o 'hyd at' 30Mbit/s ar gael mewn 95% o eiddo ar y trywydd iawn o ganlyniad i fuddsoddiadau masnachol ac arian cyhoeddus. Mae rhagolygon cadarnhaol ar gyfer 98% o ddarpariaeth dan do ar gyfer dyfeisiau symudol o ganlyniad i ddyletswydd darpariaeth 4G O2.
- **Datblygu dulliau gweithredu ar gyfer rheoleiddio cynnwys yn y dyfodol:** rydym wedi cyfrannu at waith y llywodraeth o ran diwygio rheoleiddio cynnwys drwy'r broses Adolygiad Cyfathrebu. Mae hyn yn cynnwys meysydd fel diwygio'r broses o reoleiddio'r rhestr electronig o raglenni (EPG), cynnwys R18 a dulliau gweithredu i gadw cynulleidfaoedd yn ddiogel ar-lein, yn arbennig plant. Rydym hefyd wedi gweithio gyda rheoleiddwyr eraill i sefydlu ParentPort, ac wedi adolygu rheolau sy'n ymwneud â diogelu cynulleidfaoedd, ac wedi'u diwygio lle bo hynny'n briodol.
- **Aildrwyddedu Channel 3, 4 a 5:** nodwyd dyletswyddau cynnwys diwygiedig ar gyfer trwyddedau Channel 3 a Channel 5 ym mis Gorffennaf 2013. Rydym yn gweithio i gwblhau'r gwaith o aildrwyddedu'r sianeli hyn a Channel 4 erbyn diwedd 2013/14.

1.11 Rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn sawl maes, ond ni fydd y canlyniad terfynol yn cael ei gyflawni tan ar ôl 2013/14.

- **Buddsoddiad a chystadleuaeth effeithiol mewn band eang:** bydd ein hadolygiad o'r marchnadoedd ar gyfer cysylltiadau llaes sefydlog a band eang a mynediad lleol yn allweddol i sicrhau cystadleuaeth a buddsoddiad. Roeddem wedi cyhoeddi ein cynigion ymgynghori ym mis Gorffennaf 2013 a chaiff ein casgliadau terfynol eu cyhoeddi o gwmpas dechrau neu ganol 2014.
- **Datblygu a gweithredu polisiau a fydd yn ei gwneud yn haws newid rhwng darparwyr cyfathrebu:** rydym wedi cyhoeddi ein polisi i symud tuag at broses newid sy'n cael ei harwain gan y darparwr sy'n ennill y cwsmer (GPL) yn y rhwydwaith copr Openreach, a gaiff ei weithredu yn 2014/15.
- **Newid posibl o ran defnyddio'r band 700MHz:** rydym yn paratoi ein hymgyngoriad ar ddadansoddiad cost a budd newid posibl o ran defnyddio'r

band 700MHz a materion gweithredu cysylltiedig. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r llywodraeth ar y mater hwn.

- **Rhyddhau bandiau 2.3GHz a 3.4 Hz i ddiwallu'r galw am sbectrwm:** yn dilyn cyhoeddiad y Weinyddiaeth Amddiffyn y byddai Ofcom yn rheoli'r dyfarniad hwn, rydym wedi symud ymlaen gyda'r gwaith paratoi i ymgynghori ar ddyfarnu'r sbectrwm hwn.
- **Sicrhau darpariaeth y gwasanaeth post cyffredinol:** rydym yn parhau i fonitro datblygiadau'r farchnad a pherfformiad y Post Brenhinol ar ôl iddo gael ei breifateiddio, i sicrhau bod ein hamcanion rheoleiddio'n cael eu cyflawni. Rydym wedi ymestyn diogelwch reoleiddio i holl fannau dosbarthu yn y DU ac rydym wedi dechrau adolygu dau god ymarfer y diwydiant.
- **Diwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol i sicrhau tryloywder o ran prisiau:** rydym wedi cyhoeddi ein datganiad terfynol ar rifau nad ydynt yn rhai daearyddol³ yn ddiweddar a nawr byddwn yn symud ymlaen i roi'r argymhellion ar waith.
- **Amddiffyn defnyddwyr mewn ystod o feysydd blaenoriaeth, gan gynnwys galwadau mud a chodi prisiau ar ganol contract:** rydym yn parhau i nodi meysydd sy'n achosi niwed i ddefnyddwyr drwy ein rhaglenni monitro a gorfodi, a drwy ddefnyddio data o'n canolfan gyswllt.

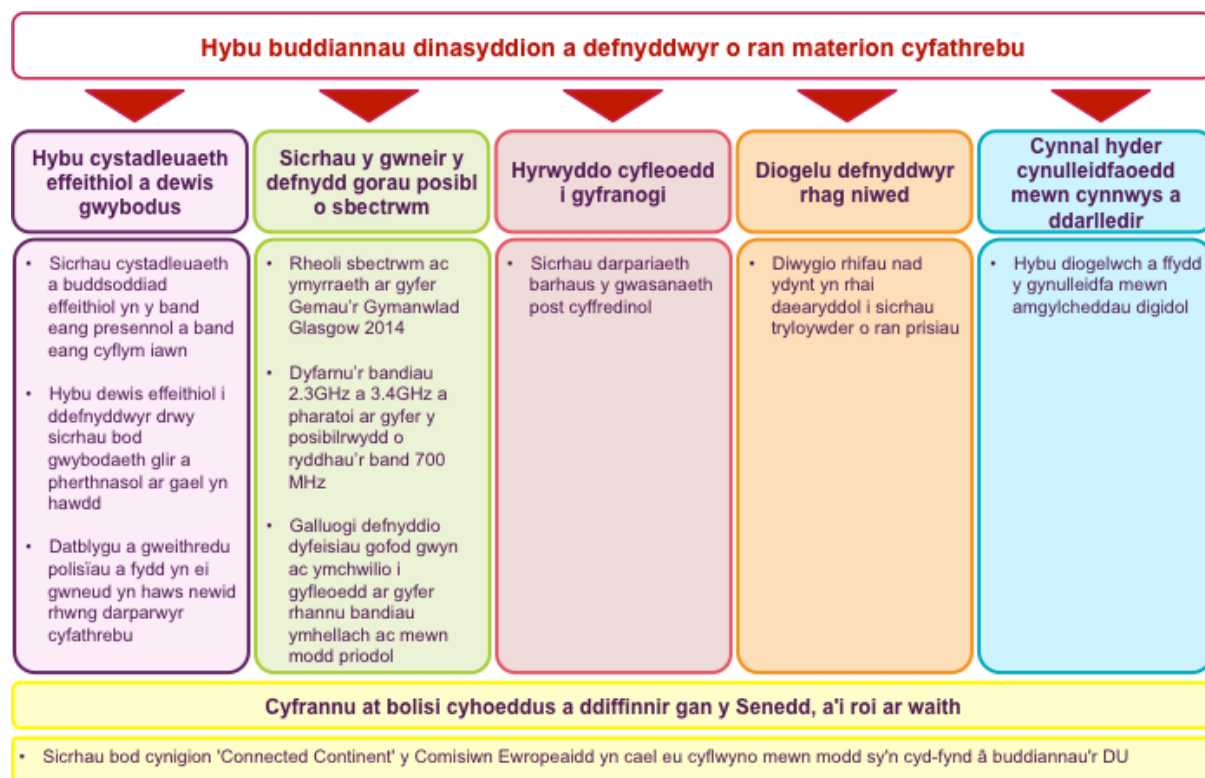
Ein blaenoriaethau arfaethedig ar gyfer 2014/15

- 1.12 Mae'r gwaith a wnawn bob blwyddyn yn dod o dan dri chategori: blaenoriaethau, prif feysydd gwaith a gweithgareddau rhaglenni. Trafodir pob un yn ei dro ym mhrif adrannau'r ddogfen hon (Adrannau 3, 4 a 5).
- 1.13 Nodir ein blaenoriaethau ar gyfer 2014/15 yn Ffigur 2, o dan eu dibenion strategol priodol.
- 1.14 Byddwn yn asesu a fydd y blaenoriaethau arfaethedig hyn wedi'u cyflawni'n llwyddiannus yn erbyn y canlyniadau yr ydym yn ceisio'u sicrhau i ddinasyddion a defnyddwyr. I gyflawni hyn, rydym wedi pennu canlyniadau interim a therfynol ar gyfer pob blaenoriaeth (gweler tudalen 29) a byddwn yn mesur ein cynnydd o ran cyflawni'r rhain yn ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2014/15.

---

³ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/simplifying-non-geo-no/final-statement>

Ffigur 2: Blaenoriaethau'r Cynllun Blynyddol Drafft 2014/15

1.15 Nodir y prif feysydd gwaith yn Adran 4 - Major work areas for 2014/15.

Mae modd crynhoi ein blaenoriaethau a'n prif feysydd gwaith ar gyfer 2014/15 o dan saith thema

1.16 Mae'r themâu hyn un ai'n berthnasol i un o'r dibenion strategol yn uniongyrchol (a nodir yn Ffigur 2) neu'n drawsbynciol ar draws ein dibenion strategol:

- **Hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus** – dyma elfen bwysig o strategaeth Ofcom o ran sicrhau marchnadoedd cystadleuol, a byddwn yn cyflawni hyn, er enghraifft, drwy ddarparu gwybodaeth i bobl yn y meysydd gwasanaeth hynny lle ceir diffyg tryloywder;
- **Sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o sbectrwm** – yr un fath ag yn 2013/14, mae materion sbectrwm yn rhan sylweddol o'n rhaglen waith ar gyfer 2014/15, yn rhoi sylw, er enghraifft, i raglen ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau sbectrwm yn y dyfodol gan gynnwys y bandiau 2.3GHz, 3.4GHz a 700MHz; a
- **Cynnal hyder cynulleidfaoedd mewn cynnwys a ddarlledir** – bydd Ofcom yn parhau i wneud cyfraniad pwysig i flaenoriaeth y llywodraeth o wella canlyniadau i gynulleidfaoedd a defnyddwyr ar-lein. Mae hyn yn cynnwys gwaith ar amddiffyn plant ar-lein, a chyfrannu at fframwaith cyffredin ar gyfer safonau'r cyfryngau.
- **Argaeledd** – sicrhau argaeledd gwasanaethau cyfathrebu, band eang sefydlog a symudol a band eang cyflym iawn yn benodol, yn parhau i fod yn rhan bwysig o raglen waith Ofcom. Mae cyfuniad o fuddsoddiad masnachol, rhyddhau sbectrwm, polisi rheoleiddio ac ymyrraeth gan y llywodraeth yn helpu i ddarparu'r gwasanaethau hyn yn eang. Mae'r rhain yn parhau i fod yn feysydd gweithgarwch

arwyddocaol i Ofcom, yn bennaf o ran cefnogi rhagor o fuddsoddiad masnachol ac ymyrraeth gan y sector cyhoeddus.

- **Ansawdd gwasanaeth** – mae ansawdd gwasanaethau cyfathrebu mor bwysig ag argaeledd, ac mae'n fwyfwy pwysig i ddefnyddwyr. Yn y maes symudol, byddwn yn gwneud gwaith ar ddarparu gwybodaeth i ddefnyddwyr ynghylch ansawdd y profiad a chyflymder band eang. Byddwn hefyd yn parhau gyda'n gwaith yn y maes rheoli traffig, ac yn dal ati i fonitro ansawdd y gwasanaethau post.
- **Cost a gwerth** – hyd yma, rydym wedi gweld canlyniadau gweddol gadarnhaol ar gyfer gwasanaethau cyfathrebu yn y maes hwn. Bydd ein gwaith yn parhau i dargedu materion, gan gynnwys fforddiadwyedd gwasanaethau craidd a defnyddwyr anabl yn mabwysiadu ac yn defnyddio gwasanaethau. Byddwn yn cyhoeddi ein gwaith diweddaraf ar fforddiadwyedd, ac yn fwy cyffredinol ar gost a gwerth gwasanaethau cyfathrebu yn yr adroddiad *Profiad y Defnyddiwr* ym mis Ionawr 2014.
- **Mabwysiadu** – yn y maes hwn, mae darpariaeth fasnachol, a gefnogir gan bolisi, yn parhau i gyflawni canlyniadau cadarnhaol. Mae'r nifer sy'n defnyddio gwasanaethau'n dal i gynyddu, gyda gwasanaethau fel band eang a band eang symudol bellach yn cael eu mabwysiadu'n eang ac yn cael eu defnyddio.

Ochr yn ochr â'n blaenoriaethau

- 1.17 â'n prif feysydd gwaith, byddwn hefyd yn parhau i ddarparu gwasanaethau rhaglenni pwysig i randdeiliaid, fel trwyddedu mynediad i'r sbectrwm radio (mae'r manylion yn Adran 5 - Programmatic work and services to stakeholders).
- 1.18 Byddwn hefyd yn dal i ymateb i faterion newydd, pryderon sy'n dod i'r amlwg sy'n effeithio ar ddefnyddwyr ledled y DU, a cheisiadau newydd gan y llywodraeth. Byddwn yn canolbwyntio ar y meysydd hynny lle gallwn wneud y gwahaniaeth mwyaf.
- 1.19 Yn ogystal ag ymateb i geisiadau gan y llywodraeth a'i helpu i weithredu ei pholisïau ym maes cyfathrebu, byddwn yn helpu llywodraethau gwledydd y DU i sicrhau bod manteision ar gael i ddefnyddwyr ac i ddinasyddion ar draws ac yn holl wledydd y DU.
- 1.20 Byddwn hefyd yn cynnwys rhestr o feysydd posibl a fydd yn berthnasol i Ofcom yn y dyfodol. Mae'r rhain yn cynnwys blaenoriaethau posibl i'r dyfodol ar gyfer y sefydliad, a materion a fydd yn dod i'r fei y bydd yn rhaid i Ofcom lunio barn yn eu cylch yn y dyfodol agos o bosibl. Bydd Ofcom yn parhau i gadw llygad ar y ddau faes, ond mae'n rhy gynnar cynnal gwaith yn y flwyddyn ariannol 2014/15.

Cwestiynau'r ymgynghoriad

- 1.21 Rydym yn chwilio am safbwyntiau gan ein holl randdeiliaid ynghylch ein blaenoriaethau arfaethedig a'n prif feysydd gwaith ar gyfer 2014/15. Yn benodol, byddai'n ddefnyddiol petai modd i chi ystyried y cwestiynau canlynol:
  - Beth yw eich safbwyntiau chi ynghylch blaenoriaethau arfaethedig Ofcom ar gyfer 2014/15?

- Beth yw eich safbwyntiau chi ynghylch prif feysydd gwaith arfaethedig Ofcom ar gyfer 2014/15?

1.22 Gweler Atodiad 2 i gael manylion ynghylch sut mae ymateb i'r ymgynghoriad hwn.

Adran 2

Deall defnyddwyr a dinasyddion yn y farchnad cyfathrebu

Mae'r modd y mae Ofcom yn sefydlu blaenoriaethau blynyddol yn seiliedig ar ddealltwriaeth fanwl o'r sectorau cyfathrebu

- 2.1 Bydd Ofcom yn cynnal ymchwil yn rheolaidd i'r marchnadoedd y mae'n eu rheoleiddio. Mae'r gwaith ymchwil yn sail i'r modd yr ydym yn cyflawni ein dyletswyddau; ac yn ei dro mae'n cefnogi'r rhaglen waith a nodir yn y Cynllun Blynyddol hwn.
- 2.2 Rydym yn cyhoeddi ein gwaith ymchwil mewn nifer o adroddiadau'r farchnad, gan gynnwys:
  - yr *Adroddiad ar y Farchnad Gyfathrebu*⁴ a gyhoeddwyd ym mis Awst 2013;
  - yr *Adroddiad ar y Farchnad Gyfathrebu Ryngwladol*⁵, a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2013;
  - *Adroddiad Profiad y Defnyddiwr*⁶, a gyhoeddir ym mis Ionawr 2014;
  - *Adroddiad Seilwaith, Diweddariad 2013*⁷, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2013, ac
  - *Adroddiad Blynyddol Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus*⁸, a gyhoeddwyd ym mis Awst 2013.
- 2.3 Rydym hefyd yn rhoi ein data craidd o'n gwaith ymchwil defnyddwyr ar ein gwefan⁹. Ar y cyd, mae'r adroddiadau a'r data hyn yn cyfrannu at y darlun y byddwn yn ei greu o'r farchnad gyfathrebu drwyddi draw a sut y mae'n datblygu. Maent hefyd yn ein helpu ni i ystyried datblygiadau yn y dyfodol yng ngoleuni patrymau presennol.

Roedd technoleg a chynnyrch a gwasanaethau newydd yn parhau i ysgogi esblygiad y sector cyfathrebu yn 2013

- 2.4 Mae cyfuniad o ddatblygiadau technegol, modelau busnes newydd a newidiadau yn ymddygiad a hoffterau defnyddwyr, unwaith eto, wedi ysgogi datblygiadau'r farchnad yn y 12 mis diwethaf. Nodir detholiad o'r datblygiadau hyn isod.

---

⁴ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/market-data/communications-market-reports/cmr13/>

⁵ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/market-data/communications-market-reports/cmr13/international/>

⁶ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/market-data/consumer-experience-reports/>

⁷ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/other/telecoms-research/broadband-speeds/infrastructure-report-2013/>

⁸ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/reviews-investigations/public-service-broadcasting/annrep/psb13/>

⁹ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/>

Teledu a ddarlledir ac ar alwad

- 2.5 Gall defnyddwyr yn y DU nawr gael mynediad at nifer o wasanaethau ar alwad ar y rhyngwrwyd:
- mae'r gyfran o gartrefi sy'n berchen ar deledu clyfar wedi cynyddu 40% mewn blwyddyn, i 7% yn Ch1 2013 (2 bwynt canran yn uwch). O blith y cartrefi hyn, mae 77% wedi defnyddio'r rhyngwrwyd ar eu teledu clyfar, o gymharu â 65% yn 2012;
  - Lansiodd YouView, sy'n cynnig mynediad ar sail IP at wasanaethau dal-i-fyny gan brif ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus y DU, ar y cyd â NOW TV a Dave, ym mis Gorffennaf 2012. Cyhoeddodd TalkTalk fod dros hanner miliwn yn tanysgrifio i'w wasanaeth YouView a lansiodd ym mis Hydref 2012. Datganodd BT fod ganddo dros 900,000 o gwsmeriaid teledu; roedd y rhain yn cynnwys tanysgrifwyr YouView a BT Vision;
  - ym mis Gorffennaf, lansiodd Sky y NOW TV Box am £9.99. Mae'n galluogi defnyddwyr heb deledu clyfar i gael mynediad i wasanaethau ar-lein drwy eu setiau teledu. Mae'r gwasanaethau'n cynnwys fideo ar alwad (VoD), gan gynnwys NOW TV ar gyfer y rheini sy'n dewis prynu'r gwasanaeth am ddiwrnod neu danysgrifio bob mis, a safleoedd rhwydweithio cymdeithasol; ac
  - ym mis Tachwedd, lansiodd Netflix ap ar wasanaeth TiVo Virgin Media, a oedd yn golygu y byddai gan gwsmeriaid TiVo fynediad i Netflix ar eu blwch ar ben y teledu petaent yn dewis tanysgrifio.
- 2.6 Hefyd yn y cyd-destun hwn, cynyddodd y refeniw o danysgrifio i deledu drwy dalu oddeutu 1% yn 2012 i £5.3bn (yn is na chyfartaledd y gyfradd twf blynyddol dros bum mlynedd o 5.5%), a oedd oddeutu 43% o gyfanswm refeniw y diwydiant teledu.
- 2.7 Symudodd BT i ddarlledu chwaraeon yn 2013 gan ymrwymo oddeutu £2 biliwn i brynu'r hawliau. Mae ei bortffolio'n cynnwys Uwch Gynghrair Lloegr a Chynghrair y Pencampwyr UEFA. Erbyn diwedd mis Medi 2013, roedd wedi sicrhau dros 2 filiwn o danysgrifwyr, sy'n awgrymu, (ar y cyd â chartrefi Virgin Media gyda BT Sport) y gall hyd at 4 miliwn o gartrefi nawr gael mynediad i'r sianel¹⁰.
- 2.8 Er gwaethaf yr ystod gynyddol o ffyrdd eraill y gallai defnyddwyr yn y DU wyllo cynnwys clyweledol, mae'r nifer sy'n gwyllo teledu llinol traddodiadol yn parhau i fod yn gryf. Mae'n dal i ennyn y rhan fwyaf o'r gyfran gwyllo, ac nid oes unrhyw arwydd o ddirywiad sylweddol. Yn 2013, roedd 11% o'r teledu yr oedd defnyddwyr yn ei wyllo yn deledu symud amser (o gymharu â 10% yn 2012).

Band eang

- 2.9 Yn ôl data'r diwydiant, roedd 21.7 miliwn o gysylltiadau band eang sefydlog yn 2012, i fyny 1.1 miliwn ers y flwyddyn flaenorol. Yn y cyd-destun hwn cyfunwyd rhai o'r darparwyr gwasanaeth llinell sefydlog.
- 2.10 Gan ymestyn ymhellach eto i'r ddarpariaeth gwasanaethau llinell sefydlog, prynodd Sky fand eang defnyddwyr Telefonica a'r busnes teleffoni llinell sefydlog (o dan

¹⁰ http://www.btplc.com/News/ResultsPDF/q213_release.pdf

frandiau O2 a Be) ym mis Mawrth 2013. Helpodd hyn y sicrhau mai Sky oedd yr ail ddarparwr band eang sefydlog mwyaf yn y DU (gyda dros 5 miliwn o danysgrifwyr), gan gael ar y blaen ar Virgin Media (4.3 miliwn) ond gan aros y tu ôl i BT (oddeutu 7 miliwn).

2.11 Prynwyd dau gwmni cebl yn 2013, a oedd yn berthnasol i sectorau cyfathrebu'r DU:

- i) Ym mis Chwefror, prynodd Liberty Global o'r UDA Virgin Media i ffurfio'r cwmni band eang mwyaf yn y byd (yn ôl nifer y tanysgrifwyr – dros 14 miliwn yn fyd-eang).
- ii) Ym mis Hydref, symudodd Vodafone i'r busnes llinell sefydlog drwy brynu'r cwmni cebl mwyaf yn yr Almaen, Kabel Deutschland.

Symudol

2.12 Mae defnyddio ffonau clyfar a thabledi wedi parhau i gynyddu'n gyflyn dros y 12 mis diwethaf. Mae ychydig dros hanner yr holl oedolion nawr yn dweud fod ganddynt ffôn clyfar (51%, i fyny o 39% yn 2012). Mae'r nifer sy'n berchen ar dabled wedi mwy na dyblu, i 24% o gartrefi yn Ch1 2013.

2.13 Yn yr un cyfnod, disgynnodd mynediad i fand eang symudol drwy gyfrwng dongl neu gysylltiad wedi'i osod wyth pwynt canran i 5% yn unig o gartrefi yn y DU. Mae hyn yn debygol o gael ei ysgogi gan gynnydd yn nifer y defnyddwyr sy'n defnyddio eu ffonau symudol i gael mynediad i'r rhyngwrdd a'r ffaith bod mwy a mwy o WiFi cyhoeddus a phreifat ar gael. Mae nifer y mannau cyhoeddus â chyswllt WiFi wedi mwy na dyblu dros y flwyddyn ddiwethaf, gan gyrraedd 34,000¹¹.

2.14 Roedd nifer y tanysgrifwyr symudol a oedd yn ôl-dalu yn uwch na nifer y tanysgrifwyr talu ymlaen llaw, sef 53% o'r holl danysgrifwyr, a hynny am y tro cyntaf ers 1999. Mae'n debyg mai gweithredwyr ffonau symudol yn gwneud tariffau ôl-dalu yn fwy deniadol na thariffau talu ymlaen llaw sy'n gyfrifol am y newid hwn. Mae'r rhan fwyaf o weithredwyr ffonau symudol wedi datgan yn gyhoeddus mai eu strategaeth yw annog y newid hwn, oherwydd yn gyffredinol, mae tanysgrifwyr ôl-dalu yn gwario mwy na thanysgrifwyr talu ymlaen llaw. Mae tariffau ôl-dalu wedi dod yn fwy deniadol am sawl rheswm, gan gynnwys:

- maent bellach yn cynnwys nifer fawr o negeseuon llais ac SMS, yn ogystal â lwfans data;
- mae contractau treigl SIM yn unig, 30 diwrnod, ar gael yn eang; ac
- maent yn aml yn cynnwys cymorthdaliadau ar gyfer ffonau sy'n gostwng cost prynu ffôn newydd ymlaen llaw, gan gynnwys ffonau clyfar.

2.15 O2 oedd y cyntaf i wahaniaethu'n glir rhwng cost ffonau symudol a'r tariffau cysylltiedig. Lansiodd O2 y tariff 'refresh' ym mis Ebrill, gan gynnig contractau ar wahân i ddefnyddwyr ar gyfer y ffonau symudol a'r cynlluniau gwasanaeth.

2.16 Ym mis Awst, Three oedd y cyntaf i gyhoeddi tariff a oedd yn dileu ffioedd crwydro mewn 11 o wledydd. Mae'r tariff yn galluogi cwsmeriaid i ddefnyddio eu lwfansau galwadau, negeseuon testun a data yn y DU yn: yr Unol Daleithiau, Macau, Sri

¹¹ Ac eithrio mannau cyswllt BT Fon sy'n darparu mynediad WiFi drwy lwybryddion cwsmeriaid preswyl a busnes, ac felly sydd mewn ardaloedd preswyl yn bennaf.

Lanca, Gweriniaeth Iwerddon, Awstralia, yr Eidal, Awstria, Hong Kong, Sweden a Denmarc.

Post

- 2.17 Ym mis Hydref 2013, preifateiddiodd y llywodraeth y Post Brenhinol. Y Post Brenhinol yw darparwr dynodedig y gwasanaeth post cyffredinol, a rhaid iddo ymgymryd â gwasanaethau casglu a dosbarthu chwe diwrnod yr wythnos a bodloni targedau ansawdd gwasanaeth sylfaenol, ymysg pethau eraill.
- 2.18 Daw'r ddyletswydd hon yn y cyd-destun o ostyngiad yn nifer yr eitemau post a anfonir ond cynnydd mewn refeniw. Disgynnodd nifer yr eitemau post wedi'u cyfeirio 7% yn 2012/13, i 15.2 biliwn (o gymharu â gostyngiad o 5% yn y flwyddyn flaenorol). Ar yr un pryd, roedd cyfanswm refeniw ar gyfer busnes y Post Brenhinol (y busnes sy'n gyfrifol am y gwasanaeth post cyffredinol) yn parhau i gynyddu yn 2012/13, bron i 6% i dros £7 biliwn. Mae modd esbonio'r ddau'n rhannol oherwydd y cynnydd ym mhrisiau'r rhan fwyaf o gynnyrch post y llynedd¹².

Mae argaeledd y gwasanaethau cyfathrebu yn parhau i godi

- 2.19 Mae argaeledd y gwasanaethau cyfathrebu wedi gwella ar draws llawer o'r DU yn ystod 2013. Mewn perthynas â gwasanaethau band eang:
- mae **gwasanaethau band eang cyflym iawn** bellach ar gael ar gyfer 73% o eiddo yn y DU, sy'n uwch na'r ffigur o 65% y llynedd. Mae'r cynnydd yn y nifer sydd wedi manteisio ar fand eang cyflym iawn yn adlewyrchu hyn. Ym mis Mehefin 2013, roedd yn cyfrif am dros un rhan o bump (22%) o gysylltiadau band eang, dros ddwbl y ffigur (10%) flwyddyn yn ôl;
  - roedd bron pob cartref yn y DU (dros 99.9%) wedi **cysylltu â chyfnewidfa ADSL BT** ar ddiwedd 2012. Mae'n bosibl na fyddai rhai pobl yn yr ardaloedd hyn yn gallu cael gwasanaeth band eang ADSL o ganlyniad i hyd hir y llinell neu ansawdd gwael y llinell; ac
  - yn ôl ffigurau ymchwil defnyddwyr, roedd cyfanswm nifer y cartrefi a oedd â **mynediad i'r rhyngwrdd** yn 80% yn Ch1 2013, ac roedd 94% o'r rhain yn gysylltiadau band eang.
- 2.20 Mae **gwasanaethau sy'n seiliedig ar ddarlledu digidol** hefyd ar gael yn eang yn y DU:
- roedd canran y cartrefi a oedd yn gallu derbyn sianeli'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus drwy deledu daearol digidol wedi aros ar yr un lefel sef 98.5% (sefydlog o un flwyddyn i'r llall ar ôl cwblhau'r broses o newid i'r digidol yn 2012); ac
  - mae amblecs cenedlaethol DAB y BBC yn sicrhau darpariaeth ar gyfer 94.3% o gartrefi yn y DU, ac mae'r amblecs DAB masnachol, a weithredir gan Digital One, yn cyrraedd 85% o gartrefi yn y DU.
- 2.21 Mae lefel **darpariaeth ffonau symudol** ledled y DU yn parhau i fod yn uchel:

¹² http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/post/post/Annual_monitoring_update_2012-13.pdf

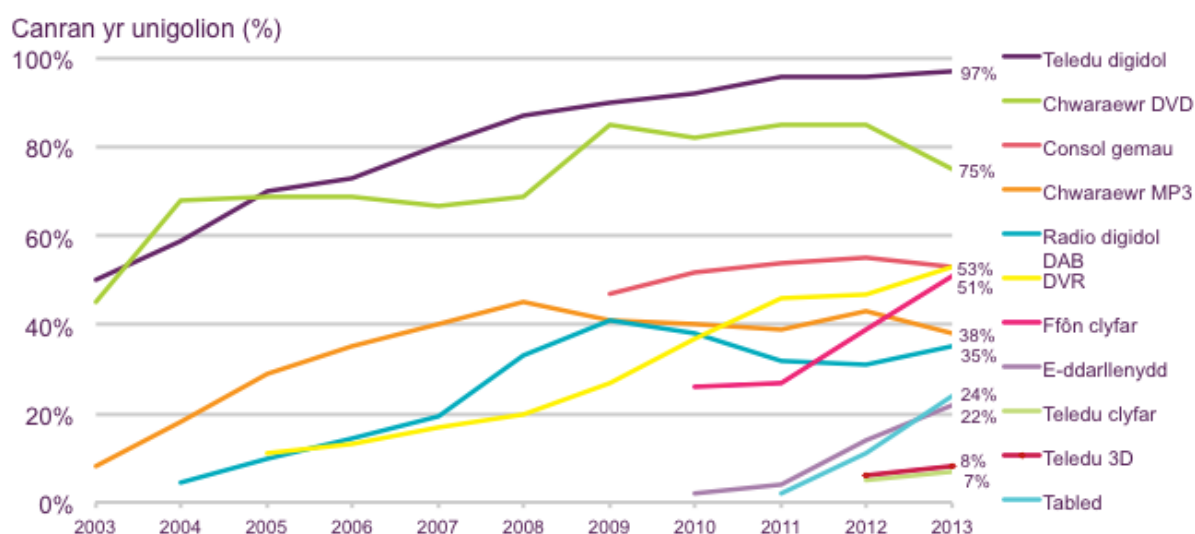

- roedd darpariaeth symudol 2G y tu allan gan o leiaf un gweithredwr yn 99.6% ym mis Mehefin 2013 ac roedd y ddarpariaeth 3G rywfaint yn is, sef 99.1%; ac
- ym mis Hydref 2012, lansiodd EE ei wasanaeth **4G**, gan ddenu dros 500,000 o danysgrifwyr erbyn diwedd mis Mai 2013 (0.5% o holl danysgrifwyr symudol y DU).
- Ers hynny:
  - o Mae Ofcom wedi arwerthu 250MHz o sbectrwm yn y bandiau 800MHz a 2.6GHz yn Ch1 2013. Cafwyd pum cynigydd llwyddiannus: EE, Niche Spectrum Ventures (is-gwmni sy'n eiddo'n llwyr i BT), Telefonica O2, Three a Vodafone;
  - o Mae O2, Vodafone a Three hefyd wedi lansio gwasanaethau 4G; ac
  - o mae'r sbectrwm a gafodd O2 yn ei rwymo i ddarparu darpariaeth 4G dan do i o leiaf 98% o boblogaeth y DU erbyn diwedd 2017. Mae hyn yn debygol o gyfateb i ddarpariaeth yn yr awyr agored o 99% o leiaf.

Mae dyfeisiau digidol yn dal i ddod yn fwy poblogaidd

- 2.22 Mae mynediad unigolion i ystod o ddyfeisiau digidol nawr yn sylweddol – mae gan 97% fynediad i deledu digidol; mae gan dri chwarter chwaraewr DVD; mae gan dros hanner gonsol gemau ac mae cyfran debyg yn defnyddio DVR.
- 2.23 Mae nifer o ddyfeisiau'n dod yn fwyfwy poblogaidd – mae gan dros un rhan o bump o'r boblogaeth e-ddarllenydd nawr; mae gan bron i un o bob deg deledu clyfar ac mae gan ychydig o dan chwarter dabled.
- 2.24 Ymysg y cartrefi hynny sydd â thabled, mae'r ddyfais bellach cyn bwysiced â'r glieniadur o ran cysylltu â'r rhyngwrwd. Dywed hanner y perchnogion "na allent fyw hebdo" nawr.

Ffigur 3: Nifer y cartrefi sy'n defnyddio cyfathrebu digidol a dyfeisiau clyweledol 2003-2013

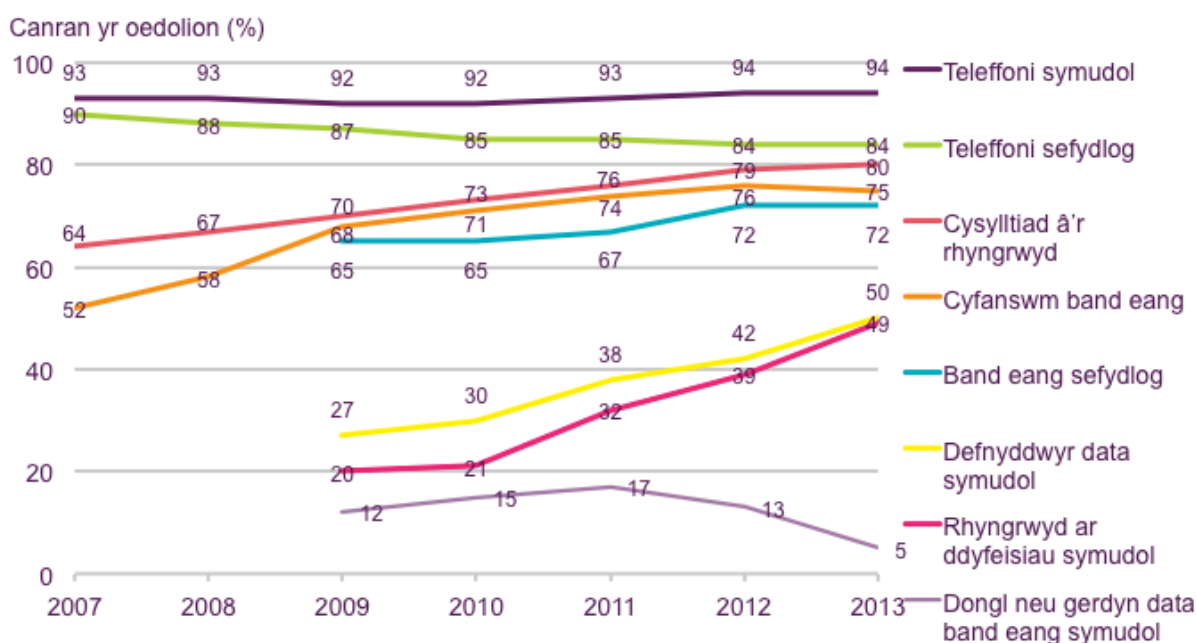
*Ffynhonnell: Adroddiad ar y Farchnad Gyfathrebu, Awst 2013. Data o Ch1 bob blwyddyn
Nodyn: Newidiwyd geiriad y Cwestiwn am Chwaraewr DVD a DVR yn Ch1 2009, felly ni ellir*

cymharu'r data'n uniongyrchol â blynyddoedd blaenorol. Sail: Pob oedolyn dros 16 oed (2013 n=3750).

- 2.25 Mae cyfran sylweddol o'r boblogaeth gyfan yn defnyddio ystod o wasanaethau telegyfathrebu y dyddiau hyn. Yn ôl ymchwil defnyddwyr, mae gan naw deg pedwar y cant (94%) ffôn symudol – deg pwynt canran yn uwch na'r rhai sydd â llinell ffôn sefydlog. Mae gan 80% fynediad i gysylltiad rhynggrwyd, ac mae gan 75% fand eang. Mae bron i hanner y boblogaeth oedolion yn defnyddio gwasanaethau rhynggrwyd symudol.

Ffigur 4: Nifer y cartrefi sy'n defnyddio gwasanaethau cyfathrebu

CE1: Oes gan eich cartref gyfrifiadur personol neu liniadur? / CE2: Oes gennych chi neu unrhyw un yn eich cartref fynediad i'r Rhynggrwyd/y We Fyd Eang yn y CARTREF? (drwy unrhyw ddyfais, e.e. cyfrifiadur personol, ffôn symudol, ac ati)? / CE6: Pa rai o'r dulliau hyn y mae'ch cartref yn eu defnyddio i gysylltu â'r Rhynggrwyd yn y cartref?
Ffynhonnell: Ymchwil Ofcom, data Ch1 bob blwyddyn
Sail: Pob oedolyn dros 16 oed

- 2.26 Er mwyn gwella ein dealltwriaeth o sut mae grwpiau o ddefnyddwyr yn defnyddio gwasanaethau cyfathrebu, rydym wedi comisiynu gwaith ymchwil yn ddiweddar¹³ i agweddau defnyddwyr tuag at wasanaethau cyfathrebu a dyfeisiau, eu defnydd a'u dealltwriaeth ohonynt. Nododd y gwaith ymchwil chwe segment o ddefnyddwyr: 'yr arloeswyr', 'y rhai sy'n chwilio am fargen', 'y rhai sy'n dilyn y dorf', 'y cymdeithaswyr', 'y swyddogaethwyr' a'r 'digyswllt'.
- 2.27 Mae'r dadansoddiad hwn yn helpu i fod yn sail i'n dealltwriaeth gyffredinol o batrymau defnyddio gwasanaethau cyfathrebu defnyddwyr, fel y nodir yn Ffigur 5.

¹³ I'w gyhoeddi ym mis Ionawr 2014 ochr yn ochr â'r Adroddiad Profiad y Defnyddiwr

Ffigur 5: Chwec segment o ddefnyddwyr

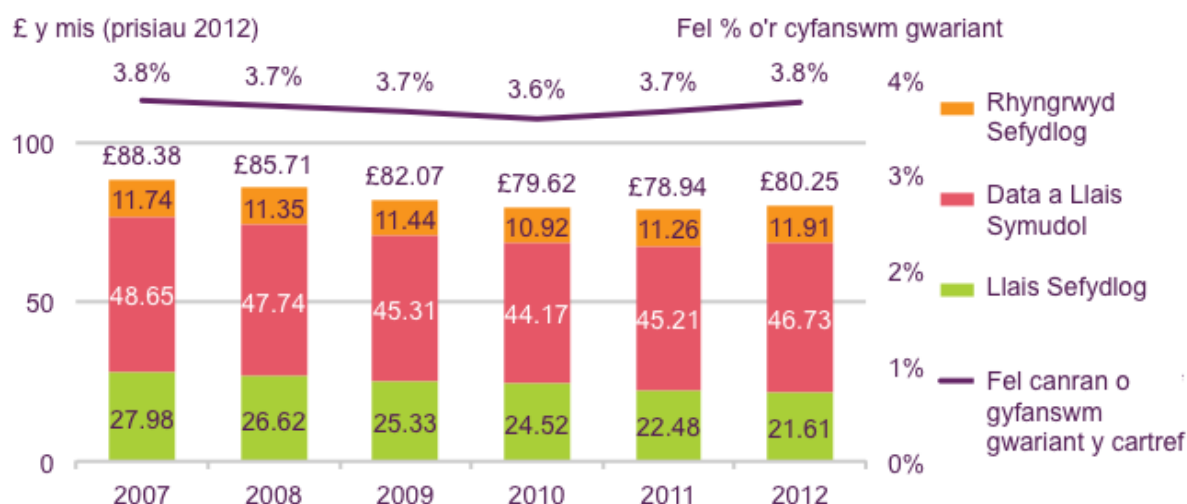
Segment	% oedolion y DU	Dealltwriaeth
Arloeswyr	16	Dyma'r segment sydd wedi datblygu fwyaf o ran technoleg ac sydd fwyaf hyderus. • mae ganddynt/maent yn defnyddio llawer o ddyfeisiau technoleg: mae 20% yn defnyddio teledu clyfar; mae hanner yn defnyddio consol gemau; mae pob un yn defnyddio ffonau clyfar; mae pedwar o bob deg yn defnyddio tabled yn bersonol; • mae ganddynt lawer iawn o synnwyr cyffredin ar-lein ac maent yn argymhell technoleg i ffrindiau a theulu; • maent yn weddol debygol o fwndelu gwasanaethau; • er mai'r rhain oedd rhai o'r cyntaf i fabwysiadu technoleg cyfathrebu a rhai o'r defnyddwyr mwyaf soffistigedig, nid y grŵp hwn yw'r mwyaf tebygol o fod wedi newid darparwyr neu ystyried bod hynny'n rhywbeth hawdd i'w wneud; dywed 37% o'r grŵp hwn fod newid darparwyr yn ormod o drafferth; ac • maent yn fwy tebygol o fod yn ddynion iau sy'n gweithio, gydag incwm uwch.
Y rhai sy'n chwilio am fargen	14	Y segment sydd fwyaf awyddus i gael y fargen orau ar gyfer eu cyflenwyr gwasanaethau: maent yn ail i'r Arloeswyr o ran perchnogaeth a defnyddio dyfeisiau, maent yn mwynhau technoleg ac yn hyderus yn ddigidol; • maent yn debygol iawn o newid a bwndelu gwasanaethau, ac maent yn teimlo ei bod yn hawdd newid; • mae'r rhan fwyaf yn gweithio; gyda dros draen rhwng 15 a 34 oed; a • £37k yw cyfartaledd incwm y cartref.
Y rhai sy'n dilyn y dorf	17	Galluog a hyderus yn ddigidol, ond yn poeni mwy am breifatrwydd ar-lein na'r segmentau uchod: • Mae ganddynt berchnogaeth dda a lefelau defnyddio da ar gyfer y rhan fwyaf o ddyfeisiau, gan gynnwys tasgau mwy datblygedig, gydag un o bob tri yn defnyddio tabled a chwech o bob deg yn defnyddio ffôn clyfar; • maent yn weddol debygol o newid a bwndelu gwasanaethau; • mae'r rhan fwyaf yn gweithio, maent yn fwy tebygol o fod yn ddyniol, ac mae bron i hanner y rhain rhwng 15 a 34 oed; a • £40k yw cyfartaledd incwm y cartref.
Cymdeithaswyr	13	Gweithgar yn gymdeithasol ond ddim gymaint yn dechnegol, mae Cymdeithaswyr yn hoffi dyfeisiau syml, ac nid oes ganddynt fawr o bryderon ar-lein: • mae ganddynt berchnogaeth dda a lefelau defnyddio da ar gyfer y rhan fwyaf o ddyfeisiau, ond llai o hyder ar y rhyngwrdd na'r segmentau uchod; • maent yn weddol debygol o newid a bwndelu gwasanaethau; • nid ydynt yn mynd ati'n frwd i chwilio am fargeinion, ond maent yn disgwyl nes bydd prisiau dyfeisiau'n disgyn cyn prynu; • mae'r rhan fwyaf yn gweithio, maent yn fwy tebygol o fod yn fenywod, ac mae bron i hanner y rhain rhwng 15 a 34 oed; a • £31k yw cyfartaledd incwm y cartref.
Swyddogaethwyr	26	Nid oes gan swyddogaethwyr fawr o ddiddordeb mewn technoleg, maent yn dueddol o ddefnyddio'r rhyngwrdd ar gyfer gweithgareddau traddodiadol fel e-bost a rhwydweithio cymdeithasol: ymysg y grŵp hwn, mae tri o bob deg yn defnyddio ffôn clyfar, un o bob deg yn defnyddio teledu deallus ac un o bob saith yn defnyddio tabled; • nid ydynt yn debygol iawn o newid neu fwndelu gwasanaethau; ac • maent yn fwy tebygol o fod yn fenywod hŷn sy'n gweithio, gyda chyfartaledd incwm y cartref o £30k.
Digyswllt	15	Nid yw'r segment hwn yn defnyddio'r rhyngwrdd o gwbl, nac yn gweld unrhyw bwrpas dros wneud hynny, maent yn: cysylltu â'r byd drwy'r teledu, radio, llinell sefydlog neu symudol safonol, mae 3% yn defnyddio cyfrifiadur personol neu liniadur; • nid ydynt yn debygol iawn o newid neu fwndelu gwasanaethau; • yn nodweddiadol, maent yn fenywod hŷn sydd wedi ymddeol gyda chyfartaledd incwm y cartref o £14k; ac • mae'r rhan fwyaf yn fodlon gadael i rywun arall fod yn gyfrifol am wneud penderfyniadau pan fydd angen prynu technoleg newydd.

- 2.28 Er gwaethaf y ffaith bod mwy a mwy yn defnyddio gwasanaethau cyfathrebu, nid yw 15% o ddefnyddwyr yn defnyddio'r rhyngwrwyd o gwbl. Pobl hŷn a phobl mewn cartrefi incwm is yw nifer o'r defnyddwyr digyswllt hyn. Fodd bynnag, mae'n werth nodi – er bod gan bob segment ddemograffig 'nodweddiadol', mae pobl o bob demograffig ym mhob un o'r segmentau.
- 2.29 Datgelodd ein harolwg o lythrennedd yn y cyfryngau¹⁴ fod dau o bob deg o'r rhai nad ydynt yn defnyddio'r rhyngwrwyd wedi gofyn i rywun arall anfon e-bost, cael gwybodaeth oddi ar y rhyngwrwyd neu brynu rhywbeth oddi ar y rhyngwrwyd ar eu rhan yn 2011/2012. Mae'r rhai hynny nad ydynt yn defnyddio'r rhyngwrwyd, ac sydd yng ngrwpiau economaidd-gymdeithasol ABC1 yn fwy tebygol o fod wedi cael rhywun arall i ddefnyddio'r rhyngwrwyd ar eu rhan o gymharu â'r rhai C2DEs (25% a 15%).
- 2.30 Roedd y prif reswm a roddodd oedolion nad oeddent ar-lein dros beidio â chael mynediad i'r rhyngwrwyd yn y cartref yn ymwneud â 'diffyg diddordeb' (73% wedi rhoi'r ateb hwn), gyda'r rhan fwyaf o'r lleill yn dweud mai'r gost oedd y prif reswm (12%).

Mae'r cartref cyffredin nawr yn gwario £80 y mis ar wasanaethau cyfathrebu

- 2.31 Datgan Adran 3(5) Deddf Cyfathrebiadau (2003) y dylai Ofcom "*roi sylw i fuddiannau defnyddwyr o ran dewis, pris, ansawdd gwasanaeth a gwerth am arian*" wrth gyflawni ei swyddogaethau cyffredinol.
- 2.32 £80.25 oedd gwariant misol cyfartalog cartrefi ar wasanaethau telegyfathrebu yn 2012, £1.31 yn uwch mewn termau real (1.7%) ers 2011. Mae hyn yn cynrychioli 3.8% o gyfanswm gwariant cyfartalog cartrefi yn 2012, cynnydd o 0.1 pwynt canran ers 2011.
- 2.33 Mae gwariant cyfartalog cartrefi ar wasanaethau symudol a rhyngwrwyd sefydlog wedi cynyddu, er bod hyn wedi'i ysgogi gan y nifer cynyddol sy'n defnyddio gwasanaethau a chynnyrch newydd, mwy datblygedig, fel ffonau clyfar a gwasanaethau band eang cyflym iawn. I'r gwrthwyneb, disgynnodd cyfanswm gwariant cyfartalog ar wasanaethau llais sefydlog 3.8%, o ganlyniad i alwadau cyfartalog yn gostwng fesul llinell.
- 2.34 O safbwynt rhyngwladol (gweler ein hadroddiad y *Farchnad Gyfathrebu Ryngwladol*), roedd prisiau'r DU ar gyfer gwasanaethau telegyfathrebu'n cymharu'n ffafriol â gwledydd eraill am yr amrywiaeth o fwndeli gwasanaeth yr ydym yn eu defnyddio at ddibenion meincnodi prisiau.

¹⁴ ¹⁴ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/media-literacy/media-lit-research/adults-2013/>

Ffigur 6: Gwariant cyfartalog cartrefi ar wasanaethau telegyfathrebu

2.35

Ffynhonnell: Adroddiad ar y Farchnad Gyfathrebu, Awst 2013. Nodiadau: Mae'n cynnwys amcangyfrifon pan nad yw Ofcom yn cael data gan weithredwyr; addaswyd i RPI; yn cynnwys TAW.

- 2.36 Ym mis Mawrth 2012, roeddem wedi cyhoeddi ein penderfyniad ynghylch y fframwaith rheoleiddio newydd ar gyfer y sector post¹⁵, a oedd yn rhoi llawer mwy o hyblygrwydd i'r Post Brenhinol o ran priso. Fel rhan o'n hymrwymiad parhaus i olrhain perfformiad y Post Brenhinol yng nghyswllt fforddiadwyedd gwasanaethau post cyffredinol, ymysg pethau eraill, gwnaethom gyhoeddi adroddiad monitro'n gynharach eleni¹⁶.
- 2.37 Mae ein canfyddiadau'n awgrymu bod gwasanaethau post cyffredinol yn fforddiadwy i bron iawn bob defnyddiwr preswyl, gan gynnwys defnyddwyr ar incwm isel a defnyddwyr eraill agored i niwed. Mae ein gwaith ymchwil defnyddwyr yn dangos mai prin iawn yw'r amgylchiadau, ymysg pobl sy'n wynebu caledi ariannol sylweddol, pan fyddai gan unigolion bryderon am brisiau gwasanaethau post cyffredinol, hyd yn oed am brisiau llawer is.

Wrth i boblogrwydd gwasanaethau data gynyddu, mae'n bosibl y bydd y sylw'n troi at ansawdd gwasanaeth

- 2.38 Mae lefelau boddhad yn parhau i fod yn uchel ymysg defnyddwyr gwasanaeth cyfathrebu. Roedd rhwng 79% ac 87% o oedolion yn fodlon â'r gwasanaethau yn 2012; gyda gwasanaethau symudol yn sgorio uchaf. Roedd y cyfraddau boddhad is ar gyfer cynnyrch llinell sefydlog, yn arbennig ymysg gweddill y prynwyr llinell sefydlog annibynnol.
- 2.39 Mae cyfanswm y data a ddefnyddir dros rwydweithiau sefydlog, symudol a Wi-Fi yn parhau i gynyddu. Mae'r ystod o ddyfeisiau y mae defnyddwyr yn eu defnyddio i gysylltu â'r rhyngwrwyd yn parhau i godi, ac mae pobl yn defnyddio mwy a mwy o wasanaethau mewn amrywiol gyfryngau fel fideo manylder uwch. Ym mis Mehefin 2013, roedd y cartref cyffredin yn defnyddio 30GB o ddata ar rwydweithiau sefydlog, cynnydd o 7GB o flwyddyn i flwyddyn. Mae'r defnydd o ddata symudol yn parhau i dyfu'n gyflym hefyd, 48% yn uwch na'r llynedd.

¹⁵ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/review-of-regulatory-conditions/statement/>

¹⁶ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/post/affordability/>

- 2.40 Mae rhwydweithiau band eang hefyd yn cael eu defnyddio i ddarparu cynnwys â llawer o ddata sydd o safon darlledu. Mae YouView yn un enghraifft o hyn, yn integreiddio sianeli darlledu a ddarperir dros deledu daearol digidol gyda chynnwys a ddarperir dros y rhyngrwyd, yn fyw ac ar alwad. Wrth i bobl newid yn rhwydd rhwng darlledu ar deledu daearol digidol a sianeli IP aml-gast, bydd ganddynt ddisgwyliadau uchel am ansawdd gwasanaeth cyfwerth rhngddynt.
- 2.41 Gall y galw cynyddol am ddata sy'n cael ei ysgogi gan y datblygiadau hyn yn y farchnad, gael goblygiadau i allu darparwyr gwasanaeth rhyngrwyd i gynnal ansawdd eu gwasanaeth yn y dyfodol, ac ar eu buddsoddiad yng nghapasiti'r rhwydwaith, cydgysylltu â'r rhyngrwyd yn ehangach ac arferion rheoli traffig. Mae hynny cyn ystyried effaith y nifer gynyddol sy'n defnyddio band eang cyflym iawn, a allai ddwysau'r ffocws ar ansawdd gwasanaeth a phrofiad y defnyddiwr sy'n deillio o hynny.
- 2.42 Mae adolygiad o wybodaeth am arferion rheoli traffig presennol, a ddarperir gan y prif ddarparwyr gwasanaethau rhyngrwyd a gweithredwyr symudol, yn dangos na fu unrhyw ddatblygiadau o bwys dros y flwyddyn ddiwethaf. Mae rhai gweithredwyr symudol yn rhwystro gwasanaethau VoIP ar rai tariffau, ond nid yw lefel y rhwystro wedi newid yn sylweddol. Mae defnyddwyr yn dal i gael dewis o becynnau symudol, ac mae rhai yn cefnogi gwasanaethau VoIP. Pan fydd gweithredwyr symudol yn rhwystro gwasanaethau, nodir hyn yn y 'Dangosyddion Ffeithiau Allweddol' sy'n ofynnol gan god ymarfer y diwydiant.

Adran 3

Blaenoriaethau drafft ar gyfer 2014/15

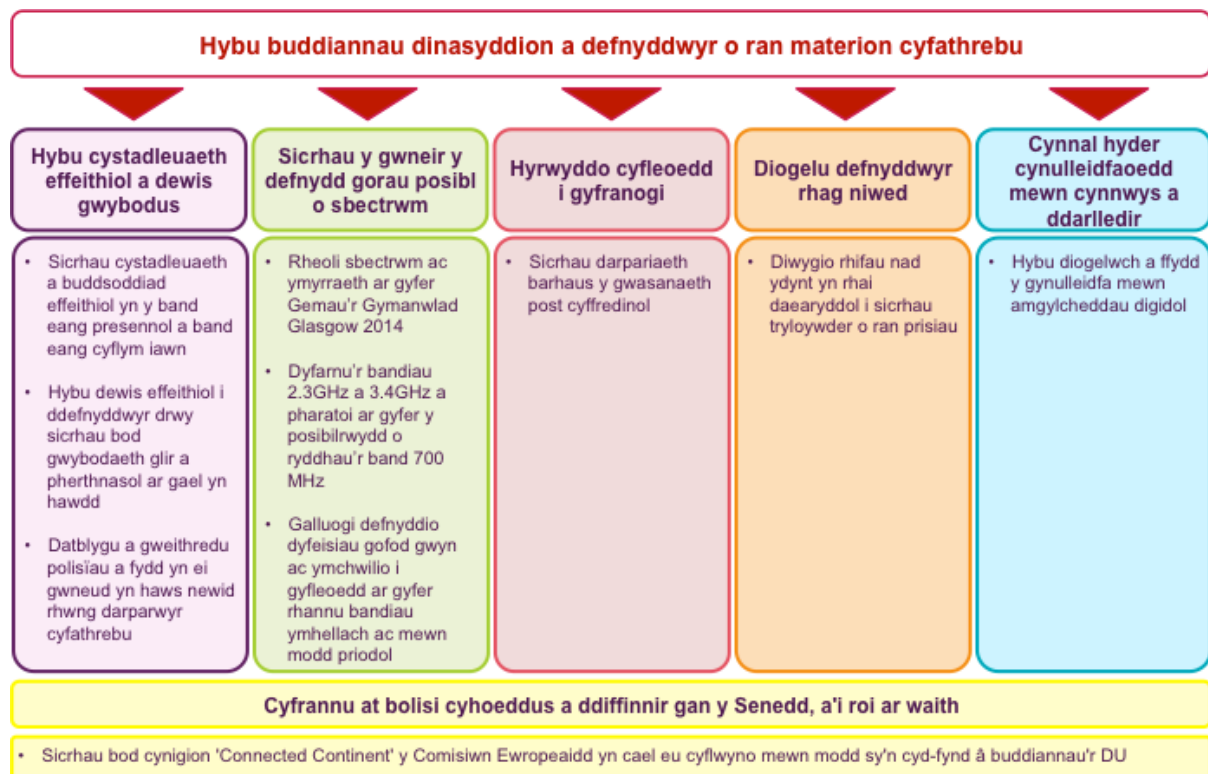
Mae ein dibenion strategol a'n dulliau gweithredu yn tywys ein blaenoriaethau

3.1 Mae'r Cynllun Blynyddol ar gyfer 2014/15 yn rhannu ein rhaglen waith yn dri chategori.

- **Blaenoriaethau:** y meysydd gwaith pwysicaf, mwyaf penodol i Ofcom eu cyflawni yn y flwyddyn i ddod i sicrhau ein bod yn hybu buddiannau dinasyddion a defnyddwyr. Er mwyn helpu i fesur hyn, rydym wedi pennu'r canlyniadau interim a therfynol sy'n gysylltiedig â phob blaenoriaeth.
- **Prif feysydd gwaith:** meysydd pwysig eraill lle bwriadwn wneud rhagor o waith yn ystod 2014/15 (Adran 4).
- **Gwaith rhaglennu:** rydym yn gwneud hyn yn barhaus, gan ddarparu gwasanaethau pwysig i randdeiliaid, dinasyddion a defnyddwyr. Mae hyn yn cynrychioli llawer o'r gwaith 'busnes yn ôl yr arfer' sy'n helpu i gyflawni ein dibenion strategol (Adran 5).

3.2 Er mwyn ymateb i ddatblygiadau yn y farchnad ac mewn perthynas â'n dyletswyddau presennol, mae ein blaenoriaethau'n cydbwysu gwaith newydd ag ymrwymïadau parhaus. Maent yn cael eu tywys gan ein chwe diben strategol.

Ffigur 7: Dibenion strategol a blaenoriaethau arfaethedig

Diben strategol 1: hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus

- 3.3 Mae cystadleuaeth effeithiol a dewis ar sail gwybodaeth yn elfennau o farchnadoedd cyfathrebu sy'n gweithredu'n dda, ac maent yn debygol o arwain at brisiau effeithlon i ddefnyddwyr, cefnogi arloesedd ac arwain at gymhellion ar gyfer buddsoddiad effeithlon mewn rhwydweithiau a gwasanaethau sydd eisoes yn bodoli a rhai newydd.
- 3.4 Mae nodweddion marchnadoedd cyfathrebu yn cynnwys effeithiau, graddfa, manteision a chymhlethdod rhwydwaith cryf. Rydym yn rhagweld swyddogaeth barhaus ar gyfer rheoleiddio *ex ante*, gan gynnwys rheoleiddio i hybu cystadleuaeth rhwng cyflenwyr a chefnogi dewis i ddefnyddwyr.
- 3.5 Rydym wedi pennu tair blaenoriaeth benodol ar gyfer 2014/15, sy'n ymateb i ddatblygiadau yn y farchnad ac y bwriedir iddynt ddarparu manteision sylweddol i ddinasyddion ac i ddefnyddwyr.

Hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus

- Sicrhau cystadleuaeth a buddsoddiad effeithiol yn y band eang presennol a band eang cyflym iawn
- Hybu dewis effeithiol i ddefnyddwyr drwy sicrhau bod gwybodaeth glir a pherthnasol ar gael yn hawdd
- Datblygu a gweithredu polisiau a fydd yn ei gwneud yn haws newid rhwng darparwyr cyfathrebu

Sicrhau cystadleuaeth a buddsoddiad effeithiol yn y band eang presennol a band eang cyflym iawn

- 3.6 Mae defnyddio a mabwysiadu gwasanaethau band eang cyflym iawn yn parhau. Mae gwasanaethau o'r fath ar gael i dros 73% o eiddo, gyda bron i chwarter cwsmeriaid band eang yn prynu gwasanaeth cyflym iawn. Mae gan y llywodraeth darged i sicrhau y bydd gwasanaethau band eang cyflym iawn ar gael i 95% o eiddo erbyn 2017, ac mae'n darparu arian cyhoeddus i ategu'r buddsoddiad preifat i helpu i gyrraedd y targed hwn.
- 3.7 Yn 2010 roedd Ofcom wedi sefydlu fframwaith rheoleiddio clir ar gyfer buddsoddi mewn mynediad y genhedlaeth nesaf (NGA) a chystadleuaeth mewn band eang cyflym. Mae'r fframwaith hwn yn mynnu bod BT yn cynnig rhith fynediad lleol wedi'i ddad-fwndelu (VULA) at ei seilwaith ffibr cenhedlaeth nesaf, er mwyn i ddarparwyr eraill allu cystadlu gyda BT i gyflenwi gwasanaethau band eang cyflym iawn i ddefnyddwyr; ystyrir bod hyn yn bwysig i gefnogi cystadleuaeth yn y farchnad mynediad lleol cyfanwerthu ar gyfer gwasanaethau band eang cyflym iawn. Mae'r fframwaith hefyd yn rhoi hyblygrwydd cyffredinol i BT o ran y prisiau y mae'n eu codi am rith fynediad lleol wedi'i ddad-fwndelu, a thrwy hynny, mae'n cefnogi ei gynllun i fuddsoddi yn seilwaith mynediad y genhedlaeth nesaf.

Adolygiad o'r farchnad mynediad sefydlog

- 3.8 Ddiwedd 2012, yn unol â'r fframwaith Ewropeaidd ar gyfer cyfathrebu electronig, roeddem wedi dechrau ail adolygu'r marchnadoedd ar gyfer cysylltiadau llais sefydlog a band eang a mynediad lleol. Cyhoeddwyd ein cynigion ymgynghori ym mis Gorffennaf 2013¹⁷, a bydd ein casgliadau terfynol yn cael eu cyhoeddi'n gynnar neu ganol 2014. Bydd canlyniad yr adolygiadau hyn o'r farchnad yn rhan allweddol o sicrhau bod cystadleuaeth a buddsoddiad ym maes darparu gwasanaethau band

¹⁷ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/fixed-access-market-reviews/>

eang, yn arbennig, yn parhau i fod yn effeithiol wrth i ddefnyddwyr symud at wasanaethau cyflymach.

- 3.9 Yn ystod 2014/15 byddwn yn parhau i sicrhau bod BT yn ymateb i bob cais rhesymol i gael yr atebion mynediad y genhedlaeth nesaf, a gwasanaethau eraill sydd wedi'u rheoleiddio (megis rhentu llinell cyfanwerthu a dad-fwndelu dolen leol), gan ganiatáu i ddarparwyr eraill eu defnyddio'n effeithiol.

Ansawdd gwasanaeth Openreach

- 3.10 Ystyriaeth bwysig yn ein hadolygiad o'r marchnadoedd band eang a llais sefydlog yw sicrhau bod Openreach yn cael ei gymell (un ai drwy fecanweithiau sy'n seiliedig ar y farchnad neu reoleiddio) i gyflenwi gwasanaethau i'r ansawdd a ddisgwylir gan ei gwsmeriaid cyfanwerthu a'u defnyddwyr priodol.
- 3.11 Rydym yn parhau i ganolbwyntio ar gymell Openreach i ddarparu safon gwasanaeth sy'n bodloni gofynion ei gwsmeriaid cyfanwerthu a'r defnyddwyr preswyl a busnes a wasanaethir ganddynt. Mae cysylltiad agos rhwng hwn â'n gwaith ar gyflwyno fframwaith newydd ar gyfer rheoleiddio gwasanaethau mynediad lleol cyfanwerthu Openreach.
- 3.12 Erbyn diwedd 2013/14 bydd gennym reoliadau newydd arfaethedig wedi'u cynllunio i gynyddu'r cymhelliant i Openreach i wella ansawdd ei ddarpariaeth gwasanaeth. Mae'r rhain yn cynnwys dangosyddion perfformiad allweddol, safonau newydd ar gyfer darparu gwasanaeth yn ogystal â chywres o gynlluniau gwella gweithredol a hwylusir gan Swyddfa'r Dyfarnwr Telegyfathrebu. Cyhoeddir datganiad terfynol yn ystod gwanwyn 2014.
- 3.13 Yn 2014/15 byddwn yn cwblhau ein gwaith o gyflwyno dyletswyddau rheoleiddio newydd i Openreach yn y marchnadoedd mynediad sefydlog ac yn monitro cydymffurfriad fel y nodir uchod. Byddwn yn parhau i fonitro perfformiad Openreach o ran darparu gwasanaethau Ethernet ac yn ystyried a fydd angen i ni gymryd camau pellach o bosibl.

Hybu dewis effeithiol i ddefnyddwyr drwy sicrhau bod gwybodaeth glir a pherthnasol ar gael yn hawdd

- 3.14 Er mwyn i'r farchnad cyfathrebu weithio'n dda, credwn fod yn rhaid i ddefnyddwyr allu gwneud penderfyniadau gwybodus. Mae'n bwysig bod gwybodaeth berthnasol, glir, gywir a dealladwy ar gael iddynt. Mae hyn yn eu galluogi i wneud penderfyniadau a gweithredu arnynt; er enghraifft, drwy newid rhwng darparwyr i gael bargaen well.
- 3.15 Yn ystod 2014/15, bydd meysydd blaenoriaeth Ofcom ar wybodaeth defnyddwyr yn canolbwyntio ar gasglu gwybodaeth mewn nifer o feysydd newydd sydd o bwys cynyddol:

Ansawdd y profiad o ddyfeisiau symudol

- 3.16 Yn 2014 bydd Ofcom yn cynnal gwaith ymchwil newydd i ansawdd derbyniad a darpariaeth dyfeisiau symudol, a all gynnwys gwybodaeth fel canran y galwadau a 'gollir' yn ogystal ag ansawdd sain galwadau.

Cyflymder band eang dyfeisiau symudol

- 3.17 Byddwn yn cyhoeddi cyflymder band eang cyfartalog dyfeisiau symudol a dderbyniwyd gan gwsmeriaid 3G a 4G. Rydym yn credu y bydd y wybodaeth hon yn helpu cwsmeriaid i wneud y dewisiadau iawn ac yn annog darparwyr i wella eu perfformiad.
- 3.18 Mae gwybodaeth defnyddwyr dyfeisiau symudol yn un rhan o gynllun pum pwynt Ofcom i wella darpariaeth dyfeisiau symudol¹⁸, a byddwn yn trafod hyn ymhellach yn adran 4.60.

Arferion rheoli traffig

- 3.19 Rydym yn parhau i ystyried tryloywder gwybodaeth ynghylch rheoli traffig, i sicrhau bod pobl yn gallu cael yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt i wneud dewisiadau ar sail gwybodaeth.
- 3.20 Yn y Datganiad yn 2011, roeddem wedi rhoi ein safbwyntiau ar lefel yr wybodaeth i ddefnyddwyr mae arnom eisiau gweld y farchnad yn ei darparu, a'r amgylchiadau a allai gyfiawnhau datblygu ansawdd gwasanaeth sylfaenol. Yn ystod 2013, roeddem wedi cynnal gwaith ymchwil i benderfynu pa mor effeithiol oedd y cod ymarfer gwirfoddol a fabwysiadwyd gan y diwydiant yn 2012, a oedd yn ymrwmo i sicrhau tryloywder i ddefnyddwyr ynghylch polisïau rhwydwaith a allai effeithio ar brofiad defnyddwyr, ac yn cynnwys cyhoeddi 'dangosyddion ffeithiau allweddol'.
- 3.21 Dangosodd y gwaith ymchwil mai ychydig iawn y mae'r rhan fwyaf o ddefnyddwyr yn ei wybod am sut mae'r rhyngwrwyd yn gweithio. Mae'r bwlch hwn o ran ymwybyddiaeth yn golygu nad yw defnyddwyr yn gyfarwydd â materion fel rheoli traffig, gyda dim ond oddeutu un o bob deg yn ymwybodol o'r term. Hefyd, o blith yr ychydig o ddefnyddwyr a oedd yn ymwybodol o'r term a'i ystyr, roedd llai na thraean yn ymwybodol bod prosesau rheoli traffig yn cael eu defnyddio gan ddarparwyr rhyngwrwyd ar hyn o bryd. Yn gyffredinol, awgryma hyn nad yw'r rhan fwyaf o ddefnyddwyr y rhyngwrwyd yn y DU yn deall perthnasedd posibl rheoli traffig i'r cynnyrch o'u dewis.
- 3.22 Fodd bynnag, canfu'r gwaith ymchwil hefyd fod yr wybodaeth rheoli traffig a ddarperir gan ddarparwyr gwasanaethau rhyngwrwyd (dangosyddion ffeithiau allweddol a deunyddiau cysylltiedig yn dryloyw, at ei gilydd. Er enghraifft, roedd 73% o ddefnyddwyr a oedd yn ymwybodol o bolisi rheoli traffig eu darparwr gwasanaethau rhyngwrwyd yn credu bod y wybodaeth dangosyddion ffeithiau allweddol yn hawdd ei deall.
- 3.23 Er y byddem yn disgwyl i gystadleuaeth rhwng gweithredwyr ddatrys rhai pryderon allweddol ynghylch arferion rheoli traffig, rydym yn cydnabod na all cystadleuaeth fod yn effeithiol os nad yw defnyddwyr yn derbyn digon o wybodaeth. Rydym yn gweithio gyda'r diwydiant, drwy'r Grŵp Rhanddeiliaid Band Eang, i edrych ar ffyrdd y gellid gwella'r sefyllfa hon.
- 3.24 Bydd ein gwaith yn y meysydd uchod yn cael ei ategu gan ein rhaglen barhaus o fesur a chyhoeddi gwybodaeth am ddefnyddwyr yn y meysydd canlynol:
- cwynion defnyddwyr;

¹⁸ <http://consumers.ofcom.org.uk/2013/11/five-point-plan-to-improving-mobile-coverage/>

- pa mor fodlon yw defnyddwyr ag ansawdd y gwasanaeth; a
- chyflymder band eang sefydlog.

Datblygu a gweithredu polisiau a fydd yn ei gwneud yn haws newid rhwng darparwyr cyfathrebu

- 3.25 Mae symud ymlaen ymhellach i sicrhau effeithiolrwydd gweithdrefnau newid yn dal yn flaenoriaeth i Ofcom er mwyn cyflawni ar nodau cystadleuaeth effeithiol a dewisiadau ar sail gwybodaeth. I gyflawni hyn, rydym yn parhau gyda'n hadolygiad o'r prosesau newid ar gyfer gwasanaethau cyfathrebu electronig. Rydym yn canolbwyntio ar gyflawni dau ganlyniad allweddol:
- profiad hawdd a hwylus o newid i'r defnyddiwr, heddiw ac yn y dyfodol. Mae arnom eisiau sicrhau nad oes dim rhwystrau proses diangen i atal newid ar gyfer gwasanaethau sengl neu fwndeli; a
  - sicrhau bod prosesau newid yn arwain at ganlyniadau cystadleuol effeithlon.

Adolygu'r prosesau newid

- 3.26 Mae cam cyntaf ein hadolygiad wedi rhoi sylw i'r prosesau newid ar gyfer gwasanaethau sy'n defnyddio rhwydwaith ar sail copr Openreach. Mae'r rhwydwaith hwn yn cefnogi'r nifer fwyaf o newid ar gyfer gwasanaethau band eang a llais sefydlog, ac roeddem wedi'i nodi fel y maes a allai achosi'r niwed mwyaf posibl i ddefnyddwyr.
- 3.27 Ym mis Awst 2013, cyhoeddodd Ofcom ei benderfyniad y dylai darparwyr cyfathrebu gysoni i broses hysbysiad ynghylch trosglwyddo (NoT), sy'n cael ei harwain gan y darparwr sy'n ennill (GPL), ar gyfer newid rhwng gwasanaethau band eang a llais sefydlog a ddarperir dros rwydwaith copr Openreach.
- 3.28 Roeddem yn ystyried y byddai cysoni i broses sy'n cael ei harwain gan y darparwr sy'n ennill yn (i) tarfu llai na phroses sy'n cael ei harwain gan y darparwr sy'n colli (a ddefnyddir ar hyn o bryd ar gyfer oddeutu 10% o newidiadau) (ii) byddai'n cefnogi profiad o newid mwy cadarnhaol i'r defnyddwyr, a (iii) byddai'n fwy tebygol o gefnogi canlyniadau cystadleuol.
- 3.29 Rydym yn bwriadu gweithio gyda'r diwydiant a Swyddfa'r Dyfarnwr Telegyfathrebu (OTA) yn 2014/15 ar y cysoni hyn.
- 3.30 Roeddem hefyd wedi ymgynghori ar bedwar gwelliant allweddol i'r broses hysbysiad ynghylch trosglwyddo i'w rhoi ar waith:
- gorfod cael cofnod o ganiatâd y cwsmer i newid, er mwyn gwarchod rhag slamio;
  - gorfodi'r defnydd o systemau a phrosesau i leihau colli gwasanaeth wrth newid bwndeli;
  - darparu gwell gwybodaeth ynghylch goblygiadau newid; a
  - gorfodi darparwyr i roi gorchmynion 'cymryd drosodd llinell sy'n gweithio' pan fydd ganddynt linell sy'n cyfateb yn union, a hefyd rhaid iddynt roi gwybod i ddefnyddwyr fod eu llinell am gael ei chymryd drosodd.

- 3.31 Rydym wrthi'n ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd i ni gan y rhai a ymatebodd i'r ymgynghoriad, ac yn bwriadu cyhoeddi datganiad ynghylch y broses Hysbysiad ynghylch Trosglwyddo ym mis Rhagfyr 2013.
- 3.32 Yna, byddwn yn symud ymlaen i gam pellach y gwaith yn 2014, sef ystyried a fyddai'n briodol gwneud newidiadau pellach. Y prif faterion fyddai:
- **Trosglwyddo mewn Camgymeriad (ETs)** - Gwella ansawdd data cyfeiriadau Openreach (sy'n un o brif achosion trosglwyddo mewn camgymeriad); gwerthuso cynlluniau'r diwydiant i allu adnabod y llinell gywir i'w newid yn iawn; ac asesu'r risgiau i ddefnyddwyr o drosglwyddo mewn camgymeriad wrth i dechnolegau newydd (e.e. Ffibr i'r Safle) ddod i'r amlwg.
  - **Y gallu i ymestyn prosesau newid i gynnwys technolegau a rhwydweithiau eraill** i sicrhau bod defnyddwyr yn cael profiad tebyg o'r dechrau i'r diwedd wrth newid, beth bynnag fo'r rhwydweithiau sylfaenol neu'r gwasanaeth cyfanwerthu.

Mae'r Llywodraeth yn ceisio rhoi dyletswydd i Ofcom mewn perthynas â newid bwndeli

- 3.33 Yn olaf, dywedodd yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn y cyhoeddiad *Connectivity, Content and Consumers* ym mis Gorffennaf 2013, ei bod yn bwriadu deddfu i roi dyletswydd i Ofcom sicrhau profiad cyson ac effeithiol i ddefnyddwyr sy'n newid rhwng bwndeli. Byddwn yn gweithio gyda'r llywodraeth fel y bo'n briodol, i gynorthwyo i greu prosesau newid sy'n cael eu harwain gan y darparwr sy'n ennill drwyddi draw.

Ffioedd terfynu cynnar mewn contractau ar gyfer gwasanaethau cyfathrebu

- 3.34 Yn ystod 2013/14, roeddem wedi parhau i orfodi'r Rheoliadau Telerau Annheg mewn Contractau Defnyddwyr yn y sector llais sefydlog a band eang, dan y Rhaglen Gorfodi Ffioedd Ychwanegol. Roeddem yn canolbwyntio'n bennaf ar sicrhau bod telerau contract defnyddwyr sy'n ymwneud â ffioedd terfynu cynnar (ETCs) yn deg.
- 3.35 Rydym yn bwriadu parhau i fonitro cwynion am delerau contract annheg, gan gynnwys ffioedd terfynu cynnar yn 2014/15. Byddwn yn gweithredu, fel y bo'n briodol, ar bob achos yn unigol. Byddwn hefyd yn monitro cydymffurfiaid â GC9, a'n canllaw GC9.6, gan weithredu fel y bo'n briodol. Er bod cwynion am ffioedd terfynu cynnar wedi gostwng yn sylweddol ers i ni gychwyn y rhaglen hon, mae tegwch telerau contract defnyddwyr yn dal i fod yn bryder ynghylch diogelu'r defnyddwyr i Ofcom.
- 3.36 Bydd hyn yn ein helpu i nodi beth ddylai ein blaenoriaethau nesaf fod o dan y rhaglen. Gall hyn gynnwys camau gorfodi yn erbyn darparwyr penodol, a bydd unrhyw benderfyniadau o'r fath yn cael eu cyhoeddi drwy'r Bwletin Gorfodaeth a Chystadleuaeth Defnyddwyr (CCEB).

Diben strategol 2: sicrhau'r defnydd gorau posibl o sbectrwm

- 3.37 Mae Ofcom yn gyfrifol am sicrhau bod y sbectrwm electromagnetig yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd orau. Er nad yw'n ganlyniad i ddefnyddwyr ei hun, mae defnyddio sbectrwm yn y ffordd orau yn fewnbwn allweddol i ddarparu canlyniadau da i ddefnyddwyr ac i ddinasyddion o ran darparu gwasanaethau, cystadleuaeth, dewis ac argaeledd eang.

Sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o sbectrwm

- Rheoli sbectrwm ac ymyrraeth ar gyfer Gemau'r Gymanwlad Glasgow 2014
- Dyfarnu'r bandiau 2.3GHz a 3.4GHz a pharatoi ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau'r band 700MHz
- Galluogi defnyddio dyfeisiau gofod gwyn ac ymchwilio i gyfleoedd ar gyfer rhannu bandiau ymhellach ac mewn modd priodol

Rheoli sbectrwm ac ymyrraeth ar gyfer Gemau'r Gymanwlad Glasgow 2014

- 3.38 Mae Ofcom yn gyfrifol am drefnu cynllun sbectrwm llawn ar gyfer Gemau'r Gymanwlad Glasgow 2014. Mae hyn yn cynnwys trwyddedu defnyddwyr di-wifr a rheoli unrhyw achosion o ymyrraeth. Ein cyfraniad ni at lwyddiant y digwyddiad fydd sicrhau bod y sbectrwm hwnnw'n cael ei ddefnyddio'n effeithiol, gyda chyn lleied â phosibl o darfu'n digwydd i ddefnyddwyr presennol.
- 3.39 Rydym yn gweithio'n agos gyda JFMG, sy'n rheoli'r gwasanaethau sbectrwm gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig (PMSE) ar ein rhan. Mae'r gwaith hwn yn golygu sefydlu a gweithredu prosesau trwyddedu a threfniadau cydlynu effeithiol rhwng Teulu'r Gemau a defnyddwyr PMSE eraill yn ardal Glasgow. Rydym wedi ceisio bodloni gwarantau sbectrwm llywodraeth y DU gan darfu cyn lleied â phosibl ar ddefnyddwyr eraill o ddydd i ddydd.
- 3.40 Yn 2014/15, byddwn yn:
- parhau i weithio gyda JFMG i gynnal aseiniadau technegol o'r sbectrwm ar gyfer defnyddwyr y Gemau ac yn cydlynu'r aseiniadau hyn ar gyfer defnyddwyr nad ydynt yn ymwneud â'r Gemau;
  - defnyddio rhwydwaith o synwryddion mewn lleoliadau allweddol y Gemau a thu allan i'r lleoliadau, i'n helpu i ganfod lleoliad ffynonellau signal radio sy'n ymyrryd;
  - cyn y Gemau, monitro'r sbectrwm a ddefnyddir mewn lleoliadau allweddol i sicrhau bod yr amleddau hyn yn rhydd rhag ymyrraeth niweidiol;
  - cyn y Gemau, rhedeg proses ar gyfer comisiynu gosodiadau radio sefydlog a phrofi a thagio gwasanaeth dilysu ar gyfer holl gyfarpar di-wifr i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r amodau trwyddedig i'w defnyddio yn lleoliadau'r Gemau; ac
  - adeg y Gemau, defnyddio adnoddau medrus penodol i sicrhau bod unrhyw ymyrraeth niweidiol i wasanaethau di-wifr yn cael ei rheoli'n briodol.

Dyfarnu'r bandiau 2.3GHz a 3.4GHz a pharatoi ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau'r band 700MHz

Dyfarnu'r bandiau 2.3GHz a 3.4GHz

- 3.41 Mae'r Weinyddiaeth Amddiffyn (MoD) wedi penderfynu rhyddhau 40 MHz o sbectrwm yn y band 2.3GHz (2350 i 2,390MHz) yn ogystal â'r 150 MHz o fewn y band 3.4GHz (rhwng 3410 a 3,600MHz) ar gyfer defnydd sifil. Cyhoeddodd y Weinyddiaeth Amddiffyn ar 13 Medi 2013 y byddai Ofcom yn dyfarnu. Mae Ofcom yn disgwyl dyfarnu'r sbectrwm hwn i ddefnyddwyr newydd posibl drwy arwerthiant. Cyn gwneud hynny, mae gennym nifer o weithgareddau cychwynnol i'w cyflawni.
- 3.42 Ar 16 Hydref 2013, roeddem wedi cyhoeddi dogfen yn ymgynghori ar gynllun band 3.4GHz ac yn galw am fewnbwn ar agweddau eraill dyfarniad band 2.3 a 3.4GHz. Roeddem wedi gwahodd rhanddeiliaid a oedd â diddordeb cael mynediad i'r amleddau a oedd ar gael i roi gwybod i ni am eu diddordeb posibl a rhoi barn

ynghylch rhai agweddau o'r dyfarniad, yn arbennig sut y byddent yn defnyddio'r sbectrwm.

- 3.43 Yn gynnar yn 2104, byddwn yn ymgynghori ar effaith bosibl y defnydd newydd tebygol o'r bandiau ar ddefnyddwyr presennol y sbectrwm sy'n gweithredu mewn amleddau cyfagos. Rydym wedi nodi ein hasesiad o'r materion a oedd yn ymwneud â'n casgliadau cychwynnol ynghylch sut y dylem symud ymlaen. Ym mis Mehefin 2013, roeddem wedi ymgynghori'n benodol ar yr effaith ar radio amatur.
- 3.44 Rydym yn disgwyl penderfyniad terfynol ym gan Bwyllgor Sbectrwm Radio'r UE, ar fesur cysoni Ewropeaidd sy'n rhwymo o dan y gyfraith ar gyfer y band 3.4GHz, ym mis Mawrth 2014. Wedi hynny, ac ar sail ein hymgyngoriadau, byddwn yn cyflwyno'r broses ar gyfer dyfarnu trwyddedau'r bandiau 2.3 a 3.4 GHz. Bydd hyn yn cynnwys ystyried materion cystadleuaeth, rhagor o waith cydfodolaeth dechnegol ac ystyried amodau trwydded posibl. Yn y cyfamser, byddwn yn monitro cynlluniau parhaus yn Ewrop mewn perthynas â'r band 2.3 GHz.
- 3.45 Byddwn yn ymgynghori ar ein cynigion ar gyfer y dyfarniad ei hun yn ystod haf 2014. Y cynharaf y byddwn yn debygol o ddyfarnu yw yn ystod y flwyddyn ariannol 2015/16.

Paratoi ar gyfer newid posibl o ran defnyddio'r band 700MHz

- 3.46 Mae gan bolisi sbectrwm rôl bwysig o ran bodloni galw cynyddol capasiti dyfeisiau symudol. Ar yr un pryd, bydd gwelliannau i dechnoleg a'r rhwydwaith fel symud i esblygiad tymor hir (LTE), cynyddu nifer y celloedd a dadlwytho data di-wifr i rwydweithiau sefydlog hefyd yn helpu i roi sylw i'r galw cynyddol hwn.
- 3.47 Ar yr un pryd, bydd sbectrwm UHF yn dal yn bwysig i deledu daearol digidol (DTT) sy'n darparu mynediad rhad yn gyffredinol bron i gynnwys darlledu gwasanaeth cyhoeddus a dewis i ddefnyddwyr, o ran gwasanaethau ac offer derbyn. Mae'r sbectrwm hwn hefyd yn bwysig i wasanaethau gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig.
- 3.48 Rydym wedi gosod ein cynlluniau i gefnogi'r broses ryngwladol a cheisio galluogi rhyddhau 700MHz ar gyfer defnydd symudol wedi'i gysoni yn ein strategaeth sbectrwm UHF. Ar yr un pryd, mae'r strategaeth yn ceisio sicrhau y gall y llwyfan DTT barhau i ddefnyddio'r band 470-694MHz petai newid posibl o ran defnyddio'r band 700MHz. Bydd y dull gweithredu hwn yn helpu i sicrhau bod gwasanaethau trwyddedig eraill yn parhau i gael eu darparu yn y band, fel dolenni meicroffonau di-wifr, ac yn caniatáu defnyddio gwasanaethau sy'n seiliedig ar dechnoleg gwyn.
- 3.49 Rydym yn cynnal ystod o astudiaethau ar hyn o bryd i'n helpu ni i ddeall sut y gellid rhoi newid o ran defnyddio'r band 700MHz ar waith yn ymarferol, a beth fyddai'r costau a'r buddion cysylltiedig. Bydd y dadansoddiad hwn yn sail i ymgynghoriad ar newid posibl o ran defnyddio'r band, ac rydym yn anelu at gyhoeddi hwn yn ystod gwanwyn 2014. Mae'n bosibl y byddwn yn cyhoeddi datganiad yn ystod hydref 2014. Byddwn yn gweithio'n agos gyda'r llywodraeth i ystyried goblygiadau ein dadansoddiad.
- 3.50 Ar y cyd â hyn, byddwn yn parhau i gymryd rhan yn y trafodaethau rhyngwladol dros y flwyddyn nesaf, ynghylch cysoni'r band 700MHz – gan gynnwys trafod datblygu cynllun band symudol. Byddwn hefyd yn ceisio cynrychioli buddiannau'r DU ar ran y llywodraeth mewn trafodaethau rhyngwladol ynghylch y posibilrwydd o gydlynu cynllun amledd teledu daearol digidol diwygiedig.

- 3.51 Rydym yn credu ei bod yn bwysig bod ein penderfyniadau ynghylch y posibilrwydd o newid defnydd y band sbectrwm 700MHz yn seiliedig, cyn belled ag sy'n bosibl, ar safbwynt clir o'r cyd-destun ehangach y bydd unrhyw benderfyniad o'r fath yn cael ei roi ar waith ynddo. O'r herwydd, rydym yn cychwyn prosiect ar ddyfodol teledu gwyllo am ddim.
- 3.52 Bydd y gwaith hwn yn ystyried y prif bethau sy'n ysgogi newid sy'n gysylltiedig â theledu gwyllo am ddim, gan gynnwys dynmeg technoleg, defnyddwyr a'r farchnad. Bydd yn ystyried senarios hirdymor ar gyfer darparu teledu gwyllo am ddim a llwybrau uwchraddio posibl yn y dyfodol ar gyfer teledu gwyllo am ddim yn erbyn yr amcanion polisi perthnasol.

Galluogi defnyddio dyfeisiau gofod gwyn ac ymchwilio i gyfleoedd ar gyfer rhannu bandiau ymhellach ac mewn modd priodol

- 3.53 Bydd datblygu ein cynllun ar ofod gwyn er mwyn ehangu cwmpas rhannu sbectrwm yn rhan allweddol o'n gwaith dros y flwyddyn nesaf. Hefyd, byddwn yn cefnogi gwaith y Weinyddiaeth Amddiffyn ar rannu sbectrwm newydd yng nghyd-destun rhaglen rhyddhau sbectrwm sector cyhoeddus y llywodraeth, ac ar wahân i hynny, yn datblygu ein gwaith ein hun ar fynediad sbectrwm deinamig.
- 3.54 Mae'r term 'sbectrwm gofod gwyn' yn cyfeirio at amleddau nad ydynt yn cael eu defnyddio gan y rheini sydd eisoes yn dal trwyddedau drwy'r amser neu ym mhob lleoliad. Amleddau yn y band sbectrwm 470MHz i 790MHz yw gofod gwyn teledu (a elwir hefyd yn fand UHF) nad ydynt yn cael eu defnyddio ar adegau penodol neu mewn lleoliadau penodol gan ddefnyddwyr trwyddedig presennol teledu daearol digidol (DTT) a gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig (PMSE) ar gyfer microffonau di-wifr.
- 3.55 Mae dyfeisiau di-wifr sy'n ymwybodol o leoliad, gyda chymorth cronfeydd data sy'n darparu gwybodaeth am argaeledd gofod gwyn, gan ystyried y defnydd trwyddedig sydd eisoes yn bodoli, yn cynnig mynediad manteisgar i fandiau amleddau nad ydynt yn cael eu defnyddio o amgylch y DU ar gyfer gwasanaethau arloesol a defnyddiol. Rydym yn credu y gellid defnyddio'r dull gweithredu hwn sy'n seiliedig ar gronfa ddata i gefnogi'r broses o rannu'r sbectrwm yn ddeinamig mewn bandiau sbectrwm eraill yn y dyfodol.
- 3.56 Rydym wedi bod yn gweithio ar gyflwyno peilot o'r fframwaith ar gyfer cael mynediad i ofod gwyn teledu, a ddechreuodd ym mis Rhagfyr 2013. Roeddem wedi cyhoeddi ymgynghoriad yn gynharach yn y flwyddyn ynghylch cydfodolaeth dyfeisiau gofod gwyn a gwasanaethau eraill yn y band UHF a chyfagos i'r band hwnnw.
- 3.57 Bydd ein gwaith ym maes gofod gwyn teledu yn parhau yn y meysydd canlynol:
- **Treialon Peilot** – rydym yn disgwyl y cynhelir y peilot yn ystod hanner cyntaf 2014, ond byddwn yn hwyluso treialon a fydd yn parhau y tu hwnt i hyn os bydd galw ymysg y rhanddeiliaid. Rydym yn disgwyl y cynhelir nifer o dreialon diwydiant, a gefnogir gan gronfeydd data, mewn gwahanol rannau o'r wlad, gan ymchwilio i wahanol ddefnydd o'r sbectrwm gofod gwyn teledu. Byddwn yn profi'r fframwaith yn ystod y treialon hyn.
  - **Profi cydfodolaeth** – rydym yn disgwyl cynnal rhaglen o brofion cydfodolaeth gyda rhanddeiliaid hefyd yn ystod hanner cyntaf 2014. Bydd hyn yn cynnwys cymysgedd o brofion yn ystod y treialon peilot a phroffion pwrpasol. Mae'r rhaglen o brofion wedi'i dylunio i'n galluogi ni i wirio bod ein dull gweithredu o ran

caniatáu mynediad i ofod gwyn teledu, i'r graddau sy'n rhesymol, yn sicrhau tebygolrwydd isel o ymyrraeth niweidiol i ddefnyddwyr presennol y sbectrwm. h.y. teledu daearol digidol a microffonau di-wifr. Ochr yn ochr â'n profion, byddwn yn ystyried yr ymatebion i'n ymgynghoriad ar gydfodolaeth. Rydym yn disgwyl y bydd y treialon peilot yn profi'r cysyniad o rannu sbectrwm a gefnogir gan gronfa ddata ac y bydd y profion yn darparu tystiolaeth ddefnyddiol ynghylch sut mae diffinio paramedrau cydfodolaeth yn briodol.

- 3.58 Gallai dulliau gweithredu ar gyfer rhannu'r sbectrwm hefyd fod yn berthnasol i fandiau eraill, y tu hwnt i ofod gwyn teledu. Er enghraifft, byddwn yn parhau i weithio gyda'r Weinyddiaeth Amddiffyn ar eu cynlluniau i rannu ystod o amleddau rhwng 4800MHz a 4900MHz a rhwng 1427MHz a 1472MHz. Bydd Ofcom yn parhau gyda rhaglen waith drwy 2014/15 i adnabod heriau cydfodolaeth ac yn cymryd y camau angenrheidiol i alluogi'r sbectrwm hwn i fod ar gael ar gyfer defnydd sifil newydd, yn unol â'n dyletswyddau rheoleiddio.
- 3.59 Ar 9 Awst 2013, roeddem wedi cyhoeddi'r ymgynghoriad: *The future role of spectrum sharing for mobile and wireless data services - Licensed sharing, WiFi, and dynamic spectrum access*, ac roeddem wedi gwahodd ymatebion erbyn 9 Tachwedd. Byddwn yn ystyried yr ymatebion hyn wrth ddatblygu ein gwaith sbectrwm. Byddwn yn cyhoeddi ein datganiad terfynol yn ystod chwarter cyntaf 2014.
- 3.60 Nod yr ymgynghoriad hwn oedd datblygu gwell dealltwriaeth o'r rôl y gallai sbectrwm a rennir ei chwarae yn y sectorau peiriant-i-beiriant (M2M) a band eang symudol, yn ogystal â bandiau sbectrwm eraill sydd wedi'u clirio. Rydym am ddeall y rôl y gallai sbectrwm a rennir ar sail trwyddedig, heb drwydded a deinamig ei chael o ran agor mynediad i ragor o sbectrwm. Mae gennym ddiddordeb deall sut y gallai hyn gefnogi arloesedd, a pha anfanteision y gallai eu cyflwyno, fel ei gwneud yn anoddach i reoli ymyrraeth rhwng gwahanol ddefnyddwyr sbectrwm.
- 3.61 Yn 2014/15 byddwn yn dechrau ystyried cwrpas rhannu sbectrwm yn ehangach. Bydd yn rhaid i ni ystyried a oes angen mecanweithiau awdurdodi rheoleiddio newydd i alluogi a chefnogi rhannu sbectrwm. Bydd y gwaith hwn yn cynnwys (i) parhau i gefnogi gwaith Grŵp Polisi Sbectrwm Radio'r Comisiwn Ewropeaidd, i ddatblygu dull gweithredu cysyniadol ar gyfer fframwaith rheoleiddio Mynediad Rhannu Trwydded newydd a (ii) cefnogi gwaith sy'n cael ei gyflawni gan y Gynhadledd Ewropeaidd ar Weinyddiaethau Post a Thelegyfathrebu (CEPT).

Diben strategol 3: hyrwyddo cyfleoedd i gyfranogi

- 3.62 Mae gwasanaethau cyfathrebu yn dal i dyfu, o ran eu hamlygrwydd a'u pwysigrwydd i ddefnyddwyr ac i ddinasyddion, gan alluogi defnyddwyr i gymryd rhan effeithiol mewn cymdeithas. Er mwyn cefnogi hyn rydym yn canolbwyntio ar hybu cyfleoedd i gymryd rhan – gan geisio sicrhau bod gwasanaethau ar gael yn eang a cheisio lleihau'r rhwystrau sy'n atal defnyddwyr rhag eu mabwysiadu a'u defnyddio'n effeithiol.

Hyrwyddo cyfleoedd i gyfranogi

• Sicrhau darpariaeth barhaus y gwasanaeth post cyffredinol

Sicrhau darpariaeth barhaus y gwasanaeth post cyffredinol

- 3.63 Yn ôl y ddyletswydd gwasanaeth cyffredinol mae'n rhaid i'r Post Brenhinol gasglu a dosbarthu llythyrau chwe diwrnod yr wythnos¹⁹ am bris fforddiadwy ac unffurf yn ddaearyddol i bob cyfeiriad yn y DU²⁰, ymysg pethau eraill. Ni all gofynion sylfaenol y gwasanaeth post cyffredinol gael eu newid heblaw gan y llywodraeth ar ôl cael caniatâd y Senedd²¹.
- 3.64 Ein prif ddyletswydd, o ran y post, yw sicrhau y darperir gwasanaeth post cyffredinol. Felly, mae sicrhau cynaliadwyedd ariannol a darpariaeth effeithlon y gwasanaeth cyffredinol, yn flaenoriaeth i Ofcom.
- 3.65 Ers ysgwyddo'r cyfrifoldeb dros reoleiddio'r sector post ym mis Hydref 2011, rydym wedi cyflawni nifer o gamau gweithredu pwysig i gefnogi'r ddyletswydd hon. Mae hyn wedi cynnwys gosod fframwaith rheoleiddio newydd, yn rhoi mwy o ryddid i'r Post Brenhinol o ran prisio er mwyn iddo allu cael cynaliadwyedd ariannol i'r gwasanaeth cyffredinol unwaith yn rhagor, yn amodol ar ddulliau diogelu allweddol.
- 3.66 Roedd yr addewid o breifateiddio yn cael ei gydnabod o ran datblygu'r fframwaith rheoleiddio hwn ac nid oeddem yn ystyried y byddai unrhyw angen am newid sylweddol i'r fframwaith, beth bynnag fyddai canlyniad y broses breifateiddio. Roeddem wedi nodi hyn yn y diweddariad i'r adroddiad monitro blynyddol, a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2013²². Roeddem yn nodi y byddwn yn parhau i fonitro datblygiadau'r farchnad a pherfformiad y Post Brenhinol i sicrhau bod ein hamcanion rheoleiddio'n cael eu cyflawni.
- 3.67 Yn dilyn adolygiad ac ymgynghoriad ynghylch rheoleiddio'r ddarpariaeth blychau post, ymestynnodd Ofcom ddiogelwch rheoleiddio i holl fannau dosbarthu yn y DU. Rydym nawr yn gofyn i'r Post Brenhinol gael blwch post o fewn 0.5 milltir²³ i 98% o fannau dosbarth a darparu digon o bwyntiau mynediad ar gyfer y 2% arall o fannau dosbarthu er mwyn bodloni anghenion rhesymol defnyddwyr.
- 3.68 Rydym wedi dechrau adolygu dau god ymarfer y diwydiant sy'n ymwneud â diogelwch a dilysrwydd post a gweithdrefnau gweithredol cyffredin. Rydym hefyd yn adolygu'r disgwyliadau a ganiateir ar gyfer y gofyniad chwe diwrnod yr wythnos ar gyfer casglu post o bwyntiau mynediad a'i ddosbarthu i dderbynwyr. Rydym yn disgwyl cwblhau'r ymarfer hwn yn 2014/15.
- 3.69 Yn ystod 2014/15, byddwn yn symud ymlaen â'n dull gweithredu ar gyfer rheoleiddio'r post yn economaidd, drwy ymgymryd ag amrywiaeth o waith i sicrhau y parheir i ddarparu gwasanaeth post cyffredinol. Bydd hyn yn cynnwys:
- ein trefn barhaus o fonitro sy'n cynnwys adrodd yn fewnol yn rheolaidd a diweddariadau blynyddol i'r farchnad ynghylch cynaliadwyedd ariannol y gwasanaeth cyffredinol, ansawdd y gwasanaeth, esblygiad cystadleuaeth a chynnydd y Post Brenhinol tuag at wella effeithlonrwydd;

¹⁹ Pum diwrnod ar gyfer parseli

²⁰ Neu fel y cymeradwyir gan Ofcom fel arall

²¹ Dim ond yr Ysgrifennydd Gwladol, drwy Orchymyn a gymeradwyir gan y Senedd yn dilyn penderfyniad cadarnhaol all ddiwygio'r gofyniad hwn (yn amodol ar unrhyw newidiadau a gynigir i gadw unffurfedd y ddarpariaeth o ran y gofynion sylfaenol)

²² http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/post/post/Annual_monitoring_update_2012-13.pdf, tud. 6

²³ Yn seiliedig ar better llinell syth – gweler <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/provision-post-boxes/statement/>

- datblygu'r metrics priodol ymhellach i fesur effeithlonrwydd a methodolegau i asesu beth allai fod yn gyfradd gwella effeithlonrwydd rhesymol i'r Post Brenhinol;
- adolygu ein dull gweithredu ar gyfer amddiffyn cystadleuwyr yn erbyn gwasgu elw o ran gwasanaethau mynediad, gan gynnwys y sylfaen cost priodol ar gyfer unrhyw fesurau yn y dyfodol;
- ystyried dulliau gweithredu i ddeall gogwydd cost prisiau gwasanaeth cyffredinol;
- cwblhau adolygiad o god ymarfer gweithdrefnau gweithredol cyffredin y post. Mae hyn yn diogelu defnyddwyr rhag y risg o bost a gam-bostiwyd, a gam-gyfeiriwyd ac a gam-gasglwyd ddim yn cael ei ddychwelyd i'r gweithredwr post cywir, a reoleiddir; ac
- adolygu'r safonau gofynnol y mae'n rhaid i weithredwyr post a reoleiddir eu bodloni er mwyn lleihau'r posibilrwydd o bost yn mynd ar goll, post yn cael ei ddwyn neu ei ddifrodi neu fod rhywun yn ymyrryd â'r post.

Diben strategol 4: amddiffyn defnyddwyr rhag niwed

- 3.70 Wrth i'r dirwedd cyfathrebu barhau i esblygu, mae mathau newydd o niwed posibl i ddefnyddwyr yn dod i'r fei. Ein dull gweithredu cyffredinol i amddiffyn defnyddwyr yw canolbwyntio ar y materion hynny sy'n achosi llawer o niwed i ddefnyddwyr, a lle gallwn fynd i'r afael â'r mater. Mae llawer o'r gwaith hwn yn parhau ac yn disgyn i brif feysydd gwaith Ofcom fel yr amlinellir yn yr adran nesaf. Fodd bynnag, rydym wedi nodi un flaenoriaeth ar gyfer 2014/15.

Diogelu defnyddwyr
rhag niwed

• Diwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol i sicrhau tryloywder o ran prisiau

Diwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol i sicrhau tryloywder o ran prisiau

- 3.71 Rydym yn diffinio galwadau nad ydynt yn rhai daearyddol fel galwadau i rifau 03, 05, 070/076, 080, 0845, 0870, 083/4, 0871, 09, 116 ac 118. Bydd defnyddwyr yn defnyddio'r rhifau hyn i ffonio busnesau ac asiantaethau llywodraeth, er mwyn cael gwybodaeth, talu am wasanaethau a phleidleisio ar raglenni radio a theledu. Yn 2010/11 roeddem wedi cynnig defnyddio dull gweithredu symlach ar gyfer darparu a rheoleiddio galwadau nad ydynt yn rhai daearyddol, gan gynnwys edrych ar ystodau rhifau symlach a ffioedd mwy safonol.
- 3.72 Rydym wedi cyhoeddi ein datganiad terfynol ar rifau nad ydynt yn rhai daearyddol yn ddiweddar a byddwn nawr yn symud ymlaen i roi ein hargymhellion ar waith, gan gynnwys newidiadau i strwythurau prisio a gofynion tryloywder.
- 3.73 Eleni, rydym wedi diwygio'r rheoliadau sy'n berthnasol i ystod y rhifau rhadffôn 080/116 a'r ystod rhannu refeniw 084/087/09/118. Bydd y newidiadau'n cael eu rhoi ar waith yn 2015. Rydym wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar dynnu rhifau o'r ystod 0500 yn ôl.
- 3.74 Yn 2014/15 byddwn yn cwblhau'r adolygiad o'r rhifau yn yr ystod 0500 ac yn ystyried yr angen am newidiadau rheoleiddio i'r ystodau 055/56, 070/76 ac ystodau eraill nad ydynt yn rhai daearyddol. Rydym yn dymuno sicrhau bod yr ystodau hyn yn parhau i gynnig manteision i ddefnyddwyr a bod digon o fesurau diogelu i warchod defnyddwyr rhag niwed o ganlyniad i ddryswch neu dwyll. Rhaid i ni hefyd sicrhau ein

bod yn glynu wrth ein dyletswydd i sicrhau bod y system rhifau'n cael ei defnyddio'n effeithlon.

Diben strategol 5: cynnal hyder y gynulleidfa yn y cynnwys darlledu

- 3.75 Wrth ystyried disgwyliadau defnyddwyr o sicrwydd ar safonau cynnwys darlledu, byddwn yn parhau i ddatblygu a darparu ffyrdd effeithlon, effeithiol a pharod ar gyfer y dyfodol o sicrhau hyder y gynulleidfa mewn cynnwys darlledu.

Cynnal hyder
cynulleidfaoedd mewn
cynnwys a ddarlledir

• Hybu diogelwch a ffydd y gynulleidfa mewn amgylcheddau digidol

Hybu diogelwch a ffydd y gynulleidfa mewn amgylcheddau digidol

- 3.76 Mae'r flaenoriaeth hon yn dwyn ynghyd ystod o waith, sydd, gyda'i gilydd, yn ceisio cynnal a diweddarau'r fframwaith diogelwch a ffydd cynulleidfaoedd ar gyfer cynnwys clyweledol. Mae hyn yn angenrheidiol er mwyn diwallu heriau cydgyfeirio a disgwyliadau'r gynulleidfa.

Targedu trwyddedu a gorfodi i sicrhau amddiffyn cynulleidfaoedd yn effeithiol

- 3.77 Byddwn yn parhau i sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar sicrhau hyder cynulleidfaoedd, drwy gynnal adolygiad amrywiol o'r broses ar gyfer trwyddedu gwasanaethau a ddarlledir. Yn 2014, byddwn yn datblygu ac yn gweithredu dull 'mwy deallus' o drwyddedu a gorfodi a fydd yn ein galluogi i nodi ac ymateb yn well i ddiffyg cydymffurfio posibl. Bydd y gwaith hwn yn caniatáu i ni greu trefn trwyddedu fwy effeithiol, gyda'r posibilrwydd o gael gwared ag ambell faich rheoleiddio ar randdeiliaid a lleihau'r baich gweinyddol ar Ofcom.

Rhoi sylw i heriau a achosir wrth reoleiddio gwasanaethau llinol a ddarperir gan IP ar EPGs

- 3.78 Heddiw, mae posibilrwydd bod sianeli teledu a ddarperir gan brotocol rhyngwrwyd ac nad ydynt yn cael eu rheoleiddio yn Ardal Economaidd Ewrop ar gael drwy restrau electronig o raglenni a'r gwasanaethau botwm coch. Gall darparwyr gwasanaethau teledu protocol rhyngwrwyd fod unrhyw le yn y byd. Pan fydd gwasanaethau'n deillio o du allan i Ardal Economaidd Ewrop, mae'n bosibl na fudd unrhyw Aelod Wladwriaeth yn eu rheoleiddio ac felly ni fyddant yn dod o dan safonau gofynnol Cyfarwydddeb Gwasanaethau Cyfryngau Clyweledol. Byddwn yn ceisio rhoi sylw i hyn mewn ffordd sy'n cydbwysu ein gwahanol ddyletswyddau, i ddod o hyd i ateb sy'n gwarchod defnyddwyr rhag niwed, ond sydd dal yn caniatáu ar gyfer arloesedd technegol a datblygu gwasanaethau teledu newydd.

Gwaith i ddatblygu fframwaith cyffredin ar gyfer safonau'r cyfryngau

- 3.79 Yn y papur strategaeth cyfathrebu: *Connectivity, Content and Consumers: Britain's digital platform for growth*, gofynnodd y llywodraeth i Ofcom weithio gyda'r diwydiant a rheoleiddwyr eraill i gyflwyno fframwaith sy'n nodi dull gweithredu cyson ar gyfer rheoleiddio safonau'r cyfryngau, gan ddatblygu'r safonau presennol sydd eisoes ar waith mewn sawl lle. Rydym eisoes wedi dechrau ymwneud â'r llywodraeth a rhai rheoleiddwyr y cyfryngau i drafod sut y gallwn gyflawni'r gwaith hwn. Ein nod yw sicrhau bod defnyddwyr yn deall yn glir pa fesurau diogelu sy'n berthnasol ar gyfer gwahanol fath o gynnwys sydd ar gael ar-lein, ac yn gwybod at be gorff rheoleiddio y dylid troi ato petai ganddynt bryderon.

Adrodd ar ddulliau gweithredu ar gyfer gwarchod diogelwch plant ar-lein

- 3.80 Dywedodd y llywodraeth yn y papur strategaeth cyfathrebu ei bod yn disgwyl y bydd cwmnïau ar draws cadwyn gwerth y rhyngwrwyd yn sicrhau bod offer i gadw plant yn ddiogel yn rhywbeth safonol ar yr holl ddyfeisiau sy'n gallu defnyddio'r rhyngwrwyd.
- 3.81 Fel rhan o hyn, mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi gofyn i ni asesu'r broses o weithredu hidlyddion yn y DU ac adrodd ar ymwybyddiaeth rhieni o reolaethau ar eu cyfer, eu hyder yn y rheini, ac a ydynt yn eu defnyddio. Byddwn yn darparu tri adroddiad erbyn diwedd 2014.
- 3.82 Ym mis Rhagfyr 2013, byddwn yn cyflwyno'r adroddiad cyntaf, yn mesur y defnydd, ymwybyddiaeth a hyder rhieni yn y rheolaethau ar gyfer rhieni. Bydd yr adroddiad hwn yn rhoi sylw i strategaethau ehangach y mae rhieni'n eu mabwysiadu i wella diogelwch plant ar-lein; lefelau ymwybyddiaeth rhieni a hyder yn y mesurau diogelwch a all fod ar gael ar safleoedd y mae plant yn eu defnyddio'n rheolaidd, gan gynnwys, ond heb eu cyfyngu i, ddarparwyr cynnwys, peiriannau chwilio a safleoedd rhwydweithio cymdeithasol; a, chyn belled ag sy'n bosibl, pam y mae rhieni'n dewis peidio â defnyddio offer rheoli ar gyfer rhieni. Byddwn yn darparu adroddiad dilynol ym mis Rhagfyr 2014, i olrhain datblygiadau ar yr ystod o fesurau a amlinellir uchod.
- 3.83 Bydd Ofcom hefyd yn cyhoeddi adroddiad yn ystod gwanwyn 2014 ynghylch y mesurau y bydd BT, Sky, TalkTalk a Virgin Media yn eu rhoi ar waith i fodloni eu hymrwymadau i weithredu hidlyddion ar lefel rhwydwaith i gwsmeriaid newydd erbyn diwedd 2013.

Parhau i gefnogi UKCCIS

- 3.84 Byddwn hefyd yn parhau i chwarae rhan weithredol yn cefnogi Cyngor y DU y llywodraeth dros Ddiogelwch Plant ar y Rhyngwrwyd (UKCCIS). Rydym hefyd yn gallu cyfrannu at waith UKCCIS drwy ein hymchwil marchnad i ymwybyddiaeth o gyfryngau ar-lein a'u defnydd, yn enwedig drwy ein hadroddiadau llythrennedd yn y cyfryngau. Hefyd, byddwn yn parhau i gyfrannu at ddadleuon Ewropeaidd ynghylch amddiffyn pobl ifanc dan ddeunaw oed fel sy'n briodol.

Diben strategol 6: cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, a'i roi ar waith

Cyfrannu at bolisi
cyhoeddus a
ddiffinnir gan y
Senedd, a'i roi ar
waith

- Sicrhau bod cynigion 'Connected Continent' y Comisiwn Ewropeaidd yn cael eu cyflwyno mewn modd sy'n cyd-fynd â buddiannau'r DU

Sicrhau bod cynigion 'Connected Continent' y Comisiwn Ewropeaidd yn cael eu cyflwyno mewn modd sy'n cyd-fynd â buddiannau'r DU

- 3.85 Ar 11 Medi 2013, cyflwynodd y Comisiwn Ewropeaidd Reoliad drafft ar y 'Connected Continent', rhan o becyn mwy o fesurau wedi'i hanelu at "gwblhau" y farchnad sengl ddigidol. Mae'r Rheoliad drafft yn rhoi sylw i ystod eang o faterion yn eich cylch gwaith rheoleiddiol, gan gynnwys (i) diwygio'r rheolau ar grwydro rhyngwladol, (ii) cynigion i newid y ffordd y mae gweithredwyr yn cael eu hawdurdodi i weithredu mewn marchnadoedd cenedlaethol, (iii) gwell cysoni ynghylch amseru a ffurf arwerthiannau ac aseiniadau sbectwm, a (iv) cyflwyno rheolau newydd, wedi'u

cysoni, ar draws yr UE ynghylch niwtraliaeth y rhyngwyd a mynediad agored i'r rhyngwyd, a newidiadau i reolau defnyddwyr yr ydym yn eu gorfodi drwy'r Amodau Cyffredinol.

- 3.86 Rydym wedi bod yn gweithio'n agos gyda'r llywodraeth i ddeall goblygiadau'r cynigion a helpu i ddatblygu sefyllfa negodi'r DU. Rydym hefyd wedi bod yn gweithio'n agos gyda BERER, sydd â rôl statudol yn cynghori deddfwyr Ewrop (Cyngor a Senedd Ewrop) ac yn disgwyl parhau i wneud hynny drwy'r broses ddeddfwriaethol. Yn olaf, rydym wedi bod yn darparu ein harbenigedd technegol yn uniongyrchol i aelodau Senedd Ewrop, i'w helpu i gyfrannu at pan fyddant yn ystyried y cynigion eu hunain. Er bod y Comisiwn Ewropeaidd wedi nodi uchelgais yn wreiddiol i weld y ddeddfwriaeth yn cael ei mabwysiadu cyn etholiadau Senedd Ewrop ym mis Mai 2014, disgwylir ar hyn o bryd y bydd y trafodaethau deddfwriaethol yn parhau tan o leiaf hydref 2014. Felly, rydym yn disgwyl parhau gyda'r gwaith a'r ymgysylltu hwn yn 2014.
- 3.87 Ein nod yw cefnogi amcan lefel uchel y Comisiwn Ewropeaidd i hyrwyddo'r broses o ddatblygu un farchnad Ewropeaidd a gwella amodau ar gyfer buddsoddi yn ein sector, er budd defnyddwyr Ewrop (gan gynnwys y DU) yn y pen draw. Fodd bynnag, rydym yn awyddus i sicrhau bod unrhyw reolau newydd yn gymesur ac yn ymarferol.
- 3.88 Bydd ein hymgysylltiad dros y 12-18 mis nesaf yn canolbwyntio ar y nodau hyn, ac ar sicrhau bod Ofcom yn gymwys i gyflawni ei ddyletswyddau statudol i hyrwyddo buddiannau defnyddwyr a dinasyddion y DU.

I helpu i fesur yn erbyn y blaenoriaethau hyn, rydym wedi pennu canlyniadau interim a therfynol

- 3.89 Byddwn yn barnu llwyddiant ein gwaith i gyflawni ein blaenoriaethau ar gyfer 2014/15 yn erbyn y canlyniadau cadarnhaol yr ydym yn ceisio'u sicrhau i ddinasyddion a defnyddwyr.
- 3.90 Rydym wedi gosod canlyniadau ar gyfer pob un o'n blaenoriaethau, fel y dangosir yn Ffigur 8 isod. Byddwn yn asesu ein cynnydd tuag at gyflawni'r rhain ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, yn Adroddiad Blynyddol Ofcom.
- 3.91 Rydym wedi rhannu ein canlyniadau yn ganlyniadau interim a therfynol:
- **Canlyniadau interim** – digwyddiadau yn y farchnad sy'n deillio o benderfyniad a wneir gan Ofcom; er enghraifft galluogi trydydd partïon i gael mynediad at rwydwaith neu wasanaeth penodol. Mae'r rhain yn cyfrannu at gyflawni'r canlyniadau terfynol.
  - **Canlyniadau terfynol** - mae'r rhain yn disgrifio'r buddion ehangach i ddinasyddion a defnyddwyr; er enghraifft, defnyddiwr yn gallu dewis rhwng amrywiaeth o gynigion adwerthu cystadleuol ac arloesol. Rydym yn bwriadu gwneud yr hyn y gellir ei wneud yn rhesymol i farnu ein llwyddiant o ran sicrhau canlyniadau terfynol, ar yr un pryd â chydabod y bydd datblygiadau yn y farchnad ehangach hefyd yn dylanwadu ar y canlyniadau hyn.

Ffigur 8: Canlyniadau a blaenoriaethau arfaethedig Cynllun Blynyddol Drafft 2014/15

	BLAENORIAETHAU STRATEGOL	CANLYNIADAU INTERIM	CANLYNIADAU TERFYNOL
Hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus	Sicrhau cystadleuaeth a buddsoddiad effeithiol yn y band eang presennol a band eang cyflym iawn	Cynnal set o adolygiadau marchnad sy'n rhoi sylw i fynediad lleol, llais sefydlog a band eang a, lle bo angen, cyflwyno atebion - sy'n cynnwys rheolaethau ffioedd newydd - i'r marchnadoedd hyn	Cynnal arloesedd a chystadleuaeth o ran y cyflenwad o wasanaethau llais a band eang y genhedlaeth bresennol i ddefnyddwyr, a chreu'r amodau a fydd yn galluogi'r farchnad i ddal gafael ar yr amodau cyflenwi ffafriol hyn wrth newid i fand eang cyflym iawn
	Hybu dewis effeithiol i ddefnyddwyr drwy sicrhau bod gwybodaeth glir a pherthnasol ar gael yn hawdd	Deall y meysydd lle nad yw'r wybodaeth a ddarparwyd yn fasnachol mewn marchnadoedd yn bodloni anghenion defnyddwyr er mwyn ymgysylltu â'r farchnad ac, yn arbennig, gwneud dewisiadau effeithiol	Mae defnyddwyr yn gallu gwneud dewisiadau a phenderfyniadau yn y farchnad ar sail gwybodaeth glir a chyflawn. Mae'r wybodaeth hon ar gael yn hawdd ac yn ddealladwy, ac mae modd ei dilysu a'i chymharu
	Datblygu a gweithredu polisiau a fydd yn ei gwneud yn haws newid rhwng darparwyr cyfathrebu	Sicrhau nad yw prosesau newid ar gyfer gwasanaethau cyfathrebu ar draws ystod o dechnolegau a chynhyrchion yn achosi rhwystrau i ddefnyddwyr rhag newid	Mae defnyddwyr yn gallu newid rhwng darparwyr cyfathrebu'n hawdd a didrafferth, ac nid yw rhwystrau rhag newid yn niweidio'r broses gystadleuol
Sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o sbectrwm	Rheoli sbectrwm ac ymyrraeth ar gyfer Gemau'r Gymanwlad Glasgow 2014	Mae'r holl ofnyon o ran cyfrifoldebau Ofcom ar gyfer y Gemau yn eu lle ac yn cael eu profi'n unol â'r amserlen	Cyflawni cynllun sbectrwm Gemau'r Gymanwlad yn llwyddiannus gan amharu cyn lleied â phosibl ar ddefnyddwyr neu wylwyr
	Dyfamu'r bandiau 2.3GHz a 3.4GHz a pharatoi ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau'r band 700MHz	<i>Dyfamu bandiau 2.3GHz/3.4GHz:</i> Deall materion sy'n ymwneud â chydfodolaeth gyda defnyddwyr sifil presennol, a'u datrys lle bo'n bosibl. Rhyddhau amodau technegol a ddatblygir ar gyfer y sbectrwm i'w defnyddio'n ffafriol gyda gwasanaethau data symudol	<i>Dyfamu bandiau 2.3GHz/3.4GHz:</i> Cynyddu faint o sbectrwm sydd ar gael i gyd ac yn cael ei ddefnyddio i fodloni'r galw cynyddol am wasanaethau di-wifr sy'n cynnig buddion ehangach i ddefnyddwyr a dinasyddion
		<i>Newid posibl o ran defnyddio'r band 700MHz:</i> Dadansoddi costau, buddion a ffyrdd y gellid gweithredu'r newidiadau o ran y modd mae sbectrwm yn cael ei ddefnyddio. Cynnal trafodaethau rhyngwladol ar gysoni'r band 700MHz	<i>Newid posibl o ran defnyddio'r band 700MHz:</i> Yn amodol ar ymgynghoriad, gallai'r canlyniadau gynnwys newid y modd y defnyddir y band 700MHz ar gyfer band eang symudol er mwyn bod yn gyson ar lefel ryngwladol yn y dyfodol a sicrhau bod gwasanaethau teledu daearol digidol yn dal ar gael yn eang
	Galluogi defnyddio dyfeisiau gofod gwyn ac ymchwilio i gyfleoedd ar gyfer rhannu bandiau ymhellach ac mewn modd priodol	Fel rhan o'r fframwaith peilot, cyflawni treialon a phroffion cydfodolaeth ar gyfer defnyddio dyfeisiau gofod gwyn. Cwblhau ein gwaith i ddeall costau a buddion rhannu sbectrwm a darpar fandiâu yn y dyfodol	Gwasanaethau newydd a/neu wasanaeth o well ansawdd wrth awdurdodi dyfeisiau sy'n gallu defnyddio'r sbectrwm mewn ffyrdd eraill heb i hynny gael effaith niweidiol ar y defnydd presennol ohono, ac felly cynyddu'r defnydd o'r sbectrwm

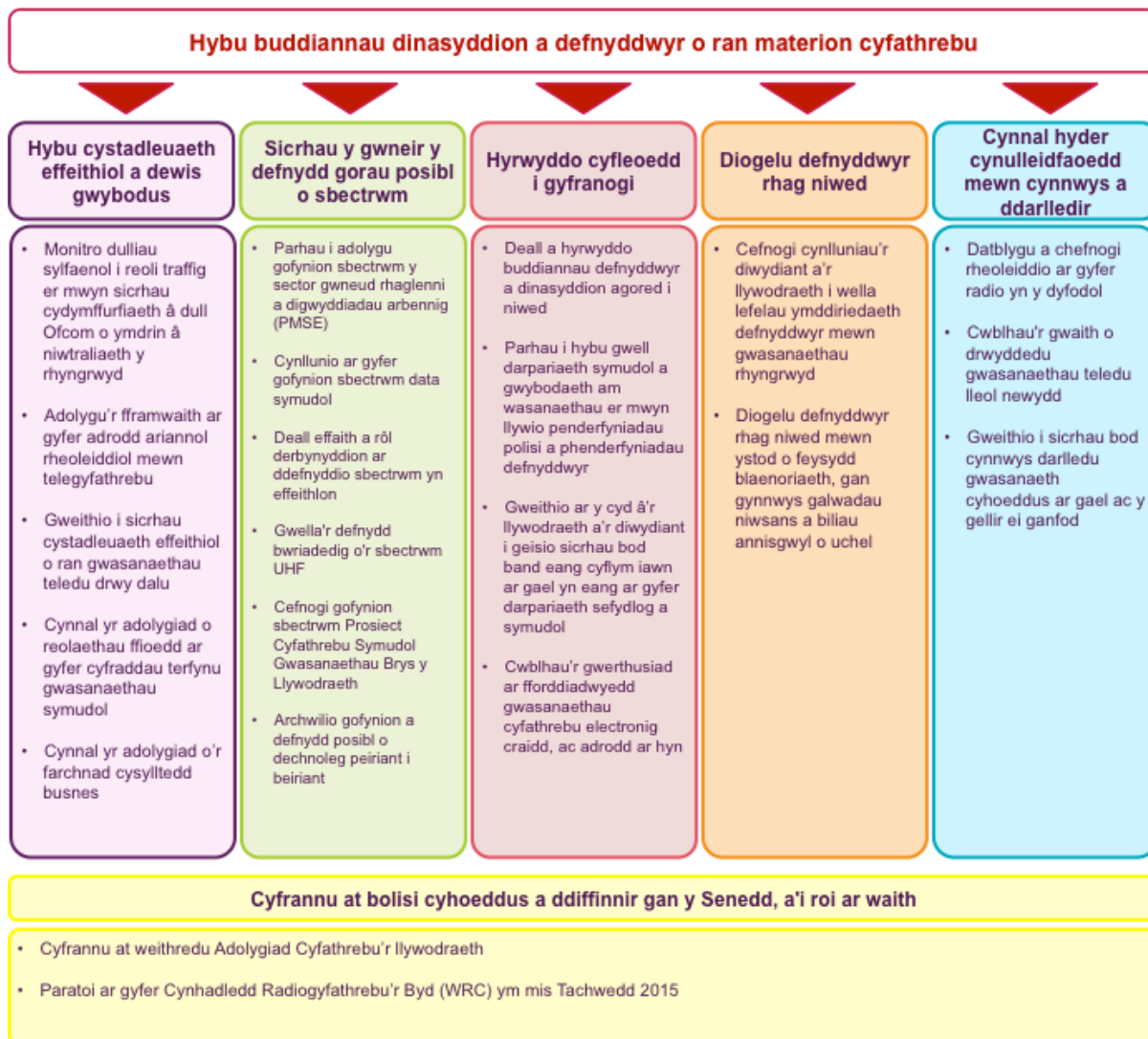
	BLAENORIAETHAU STRATEGOL	CANLYNIADAU INTERIM	CANLYNIADAU TERFYNOL
Hyrwyddo cyfleoedd i gyfranogi	Sicrhau darpariaeth barhaus y gwasanaeth post cyffredinol	Ar sail tystiolaeth gadarn, diffinio'r gwasanaeth post cyffredinol er mwyn sicrhau ei fod yn bodloni anghenion rhesymol defnyddwyr yn awr ac yn y dyfodol	Gwasanaeth post cyffredinol sy'n gynaliadwy yn ariannol ac yn bodloni anghenion busnesau a chwsmeriaid preswyl
Diogelu defnyddwyr rhag niwed	Diwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol i sicrhau tryloywder o ran prisiau	Yn amodol ar ymatebion i'r ymgynghoriad, gweithredu'r argymhellion ar wella tryloywder prisiau sydd wedi'u nodi yn ein datganiad terfynol	Gwelliannau y mae modd eu mesur o ran dealltwriaeth defnyddwyr o brisiau galwadau nad ydynt yn rhai daearyddol, a llai o sioc wrth gael bil am hynny
Cynnal hyder cynulleidfaoedd mewn cynnwys a ddarlledir	Hybu diogelwch a ffydd y gynulleidfa mewn amgylcheddau digidol	Mae'r broses o drwyddedu a gorfodi gwasanaethau yn cael ei thargedu'n briodol. Rhoddir sylw i wasanaethau llinol newydd a ddarperir gan brotocol rhyngwryd drwy reoleiddio safonau. Mae gan y diwydiant a rheolyddion ddull gweithredu cyson ar gyfer rheoleiddio safonau'r cyfryngau	Mae defnyddwyr yn deall yn glir pa fesurau diogelu sy'n berthnasol ar gyfer gwahanol fathau o gynnwys sydd ar gael ar-lein, ac yn gwybod at be gorff rheoleiddio y dylid troi ato petai ganddynt bryderon
Cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, a'i roi ar waith	Sicrhau bod cynigion 'Connected Continent' y Comisiwn Ewropeaidd yn cael eu cyflwyno mewn modd sy'n cyd-fynd â buddiannau'r DU	Cyfrannu at ddatblygu'r sefyllfa negodi genedlaethol drwy weithio gyda llywodraeth y DU. Cyfrannu ein harbenigedd technegol at drafodaethau ar lefel Ewrop drwy ymgysylltu â'r sefydliadau Ewropeaidd a chyda/drwy BEREC	Mae unrhyw ddeddfwriaeth a fabwysiadir yn gymesur ac yn ymarferol, yn cefnogi buddsoddiadau yn y sector ac yn cynnig buddion i ddefnyddwyr, gan gynnwys drwy gystadleuaeth

Adran 4

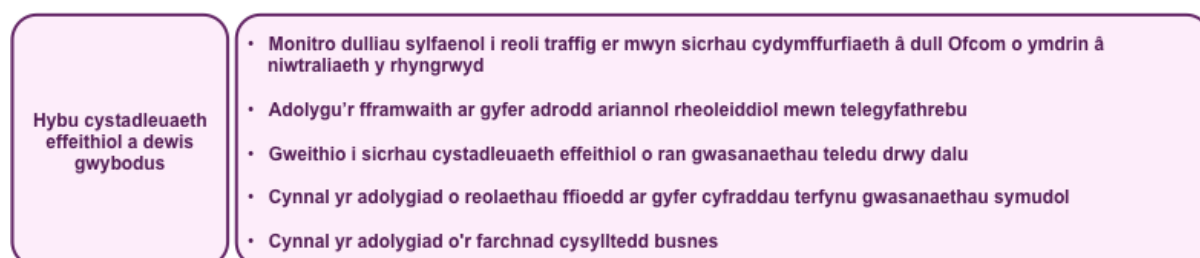
Prif feysydd gwaith ar gyfer 2014/15

4.1 Yn ogystal â'r Blaenoriaethau a nodir yn Adran 3, rydym yn bwriadu gweithio mewn nifer o feysydd pwysig eraill yn ystod 2014/15.

Ffigur 9: Cynllun Blynyddol Drafft 2014/15 prif feysydd gwaith

Diben strategol 1: hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus

Monitro dulliau sylfaenol i reoli traffig er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â dull Ofcom o ymdrin â niwtraliaeth y rhyngwrwyd

- 4.2 Yn y cyhoeddiad *Ofcom's Approach to Net Neutrality* ym mis Tachwedd 2011, roeddem wedi gosod ein sefyllfa o ran niwtraliaeth y rhyngwrwyd a rheoli traffig.
- 4.3 Yn y bôn, nid yw ein sefyllfa wedi newid ers y cyhoeddiad hwnnw, gan ei bod yn ymddangos bod cystadleuaeth yn darparu dewis effeithiol i ddefnyddwyr ac ar hyn o bryd nid ydym yn gweld unrhyw achos argyhoeddiadol dros ymyrraeth reoleiddiol. Fodd bynnag, byddem yn nodi bod niwtraliaeth y rhyngwrwyd yn un o'r meysydd polisi a ddaw o dan gynllun Connected Continent yr UE, a gall hyn arwain at newidiadau i'n pwerau rheoleiddio a'n dyletswyddau yn 2014.
- 4.4 Byddwn yn parhau i fonitro dulliau gweithredu rheoli traffig gwirioneddol fel rhan o'n dyletswydd i adrodd ar seilwaith. Roeddem wedi diweddarau ein sefyllfa yn *Adroddiad Seilwaith: Diweddariad 2013*, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2013. Yn yr adroddiad hwn, roeddem yn ystyried a ydy arferion rheoli traffig i weld yn cyd-fynd â'r egwyddorion rydym wedi'u gosod alla yn ein datganiad niwtraliaeth y rhyngwrwyd. Dyma ein barn ni am y sefyllfa ar hyn o bryd:
- Ar hyn o bryd, nid oes pryderon sylweddol yng nghyswllt yr arferion rheoli traffig sy'n cael eu defnyddio gan ddarparwyr gwasanaeth rhyngwrwyd sefydlog, ac yn wir, mae rhywfaint o dystiolaeth o lefelau is o reoli traffig o gymharu â blynnyddoedd blaenorol.
  - Er bod rhai gweithredwyr symudol yn rhwystro gwasanaethau fel gwasanaeth VoIP Skype ar rai pecynnau, mae pob gweithredwr bellach yn cynnig pecynnau heb unrhyw rwystrau. Mae hyn yn well na sefyllfa'r llynedd, sy'n dynodi efallai bod pwysau cystadleuaeth yn cael effaith ar arferion rheoli traffig gweithredwyr symudol. Nid ydym wedi canfod unrhyw arferion rheoli traffig sy'n cael eu defnyddio gan weithredwyr symudol ac nad ydynt yn cael eu hadrodd yn gyhoeddus.
- 4.5 Cyhoeddir ein diweddariad nesaf ynghylch rheoli traffig yn yr *Adroddiad Seilwaith* a gyhoeddir ddiwedd 2014.
- 4.6 Yn olaf byddwn yn gweithio'n agos gyda'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wrth iddynt ymgysylltu â'r Undeb Ewropeaidd ynghylch y Rheoliad Un Farchnad arfaethedig, a fydd, fel y mae ar hyn o bryd, yn cynnwys dyletswyddau niwtraliaeth y rhyngwrwyd ar weithredwyr rhwydwaith a dyletswyddau monitro newydd i reoleiddwyr. Wrth i gyfeiriad a thestun y Rheoliad ddod yn gliriach, byddwn yn ystyried materion gweithredu fel y bo'n briodol.

Adolygu'r fframwaith ar gyfer adrodd ariannol rheoleiddiol mewn telegyfathrebu

- 4.7 Ar hyn o bryd mae BT a KCOM yn darparu gwybodaeth i Ofcom am berfformiad ariannol gwasanaethau sy'n cael eu rheoleiddio. Hefyd, rhaid i'r ddau gwmni gyhoeddi rhywfaint o'r wybodaeth hon yn eu datganiadau ariannol rheoleiddiol blynnyddol.
- 4.8 Rydym yn adolygu'r dyletswyddau adrodd ariannol rheoleiddiol ar hyn o bryd.
- 4.9 Roeddem wedi ymgynghori ar hyn i ddechrau yn 2012/13 ac yn 2013/14 roeddem wedi adolygu'r ffordd y gallem ddefnyddio dyletswyddau gogwydd cost yn y dyfodol.

- 4.10 Rydym wrthi'n ymgynghori ar hyn o bryd ar ystod o gynigion i sicrhau bod dyletswyddau adrodd rheoleiddiol yn darparu gwybodaeth ariannol berthnasol a dibynadwy, mewn ffordd y mae defnyddwyr yr wybodaeth honno'n ei deall, a bod yr wybodaeth yn cyfateb i'r buddion y mae'n eu darparu²⁴.
- 4.11 Yn 2014/15 rydym yn disgwyl cyhoeddi ein penderfyniad i weithredu unrhyw newidiadau i'r dyletswyddau, ochr yn ochr â'n penderfyniadau ar yr adolygiadau o'r farchnad ar gyfer mynediad band eang cyfanwerthol, a marchnadoedd mynediad sefydlog.

Gweithio i sicrhau cystadleuaeth effeithiol o ran gwasanaethau teledu drwy dalu

- 4.12 Yn ddiweddar, mae teledu drwy dalu a'i oblygiadau wedi bod yn un maes yr ydym wedi bod yn canolbwyntio arno yn ein gwaith cystadleuaeth. Nod y gwaith hwn yw sicrhau bod defnyddwyr yn elwa o well mynediad at gynnwys allweddol, mwy o ddewis, ac yn y tymor hwy, buddsoddiad, sy'n arwain at ystod o wasanaethau newydd arloesol.
- 4.13 Y ddau ymchwiliad o bwys yn y maes hwn yn ystod y blynyddoedd diweddar oedd adolygiad Ofcom o deledu drwy dalu yn 2010 ac ymchwiliad y Comisiwn Cystadleuaeth yn 2012 i ffilmiau ar deledu drwy dalu.
- Yn 2010, roeddem wedi cyhoeddi ein Datganiad ar Deledu drwy Dalu, gan nodi ein penderfyniad y dylai Sky gynnig Sky Sports 1 a 2 i adwerthwyr eraill teledu drwy dalu. Apeliodd gwahanol bartïon i'r penderfyniad; gyda rhai'n dadlau nad oedd modd cyfiawnhau ymyrryd, ac eraill yn dadlau nad oedd yr ateb yn mynd ddigon pell. Mae'r ymglyfreithiad yn dal i fynd ymlaen ac mae bellach gerbron y Llys Apêl.
  - Yn 2012, daeth y Comisiwn Cystadleuaeth i'r casgliad nad oedd sail dros gymryd camau mewn perthynas â ffilmiau teledu drwy dalu, ond serch hynny, roedd wedi canfod diffyg cystadleuaeth effeithiol yn y farchnad adwerthu teledu drwy dalu drwyddi draw.
- 4.14 Mae gennym ddyletswydd i sicrhau y ceir cystadleuaeth deg ac effeithiol yn y sector hwn. Yn ystod 2014/15, byddwn yn parhau i fonitro datblygiadau yn y farchnad, fel negodiadau masnachol ar gyfer cynnwys a dyfodiad llwyfannau a gwasanaethau newydd, i sefydlu a fydd angen cymryd camau pellach i hybu cystadleuaeth. Byddwn yn cefnogi'r llywodraeth i ddatblygu unrhyw ddeddfwriaeth yn y maes hwn.
- 4.15 Yn ystod 2013/14 rydym wedi bod yn ystyried cais Sky i ddileu'r rheoliad sy'n berthnasol i'w lwyfan lloeren sy'n ei gwneud yn ofynnol i Sky ddarparu rheoliadau ynghylch mynediad ar gyfer gwasanaethau rhyngweithiol fel gwasanaethau botwm coch a gwasanaethau rhyngweithiol dwyffordd fel gemau, ar ei lwyfan lloeren. Rydym yn disgwyl cwblhau'r gwaith hwn yn gynnar yn 2014/15.

Cynnal yr adolygiad o reolaethau ffioedd ar gyfer cyfraddau terfynu gwasanaethau symudol

- 4.16 Mae'r rheolaethau ffioedd ar gyfer y farchnad terfynu galwadau symudol ar fin dod i ben ddiwedd mis Mawrth 2015. Rydym wedi cychwyn ar y broses o adolygu'r

²⁴ ²⁴ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/bt-kcom-financial-reporting-1314/>

farchnad i sefydlu'r drefn a fydd yn disodli'r system bresennol. Dyma fydd un o'r adolygiadau rheolaidd o'r farchnad a gyflawnir o dan Fframwaith yr UE, ac o dan y fframwaith hwn mae'n rhaid i Ofcom adolygu rhai marchnadoedd bob tair blynedd.

- 4.17 Yn ystod Ch1 2014/15, byddwn yn cyhoeddi ymgynghoriad sy'n nodi ein dadansoddiad o'r farchnad terfynu galwadau symudol ac atebion arfaethedig. Ar ôl ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad, rydym yn disgwyl rhoi gwybod i'r Comisiwn Ewropeaidd, ac yn cyhoeddi datganiad terfynol, mewn pryd i weithredu'r drefn newydd erbyn 1 Ebrill 2015.

Cynnal yr adolygiad o'r farchnad cysylltedd busnes

- 4.18 Mae'r *Adolygiad o'r Farchnad Cysylltedd Busnes* (BCMR) yn adolygiad rheolaidd o gyflwr y gystadleuaeth o ran darparu gwasanaethau llinellau ar les yn y DU. Dyma hefyd yw un o'r adolygiadau rheolaidd o'r farchnad a gyflawnir o dan Fframwaith yr UE, ac o dan y fframwaith hwn mae'n rhaid i Ofcom adolygu marchnadoedd penodol bob tair blynedd.
- 4.19 Ym mis Mawrth 2013, roeddem wedi cyhoeddi'r datganiad BCMR yn nodi ein penderfyniadau ynghylch i ba raddau y ceir cystadleuaeth yn y ddarpariaeth o linellau ar les yn y DU. Rydym yn bwriadu cychwyn ar y BCMR nesaf yn gynnar yn y flwyddyn galendr 2014. Ar hyn o bryd, rydym wrthi'n adolygu sut y byddwn yn casglu data cywir gan randdeiliaid i fod yn sail i'n hadolygiad.
- 4.20 Yn 2014/15 byddwn yn adolygu'r dystiolaeth ynghylch cystadleuaeth mewn marchnadoedd llinellau ar les yn y DU, er mwyn datblygu cynigion ar gyfer atebion, a byddwn yn ymgynghori ar y canfyddiadau hyn a'r argymhellion ar gyfer penderfyniad nesaf BCMR, ac rydym yn bwriadu cwblhau hyn cyn mis Ebrill 2016.

Diben strategol 2: sicrhau'r defnydd gorau posibl o sbectrwm

Sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o sbectrwm	• Parhau i adolygu gofynion sbectrwm y sector gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig (PMSE) • Cynllunio ar gyfer gofynion sbectrwm data symudol • Deall effaith a rôl derbynyddion ar ddefnyddio sbectrwm yn effeithlon • Gwella'r defnydd bwriadedig o'r sbectrwm UHF • Cefnogi gofynion sbectrwm Rhaglen Cyfathrebu Symudol Gwasanaethau Brys y llywodraeth • Archwilio gofynion a defnydd posibl o dechnoleg peiriant i beiriant

- 4.21 Mae'r pum eitem nesaf yn feysydd gwaith tebygol a ddaw o dan gasgliadau yr ymgynghoriad ar ein strategaeth rheoli sbectrwm²⁵.

Parhau i adolygu gofynion sbectrwm y sector gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig (PMSE)

- 4.22 Byddwn yn parhau gyda'n gwaith yn adolygu mynediad i'r sbectrwm PMSE, er mwyn deall natur unrhyw heriau yn y dyfodol ac i ymchwilio i'r ystod o fesurau a all fod yn angenrheidiol i roi sylw i'r heriau hyn. Mae'r gwaith yn gwahaniaethu rhwng cymwysiadau camera di-wifr (sy'n defnyddio'r sbectrwm yn yr ystod 2-4GHz yn

²⁵ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/spectrum-management-strategy/>

bennaf) a microffonau di-wifr a dyfeisiau clyweledol eraill (sy'n defnyddio sbectrwm UHF o dan 1GHz).

- 4.23 Rydym wedi cwblhau dadansoddiad manwl o'r dewisiadau mynediad i'r sbectrwm ar gyfer defnyddio camera di-wifr, ac wedi cynnig cynllun sbectrwm i fodloni'r galw tymor byr i ganolig. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â rhanddeiliaid i ddilysu ein dadansoddiadau ac i adnabod sut y gall technoleg newydd (ymysg pethau eraill) gael effaith ar y galw am y sbectrwm yn y dyfodol.
- 4.24 Rydym hefyd wedi cynnal dadansoddiad o'r galw a'r cyflenwi ar gyfer y defnydd o'r sbectrwm UHF gan PMSE fel rhan o baratodau Ofcom ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau'r band 700MHz. Rydym yn ymgysylltu â'r gymuned PMSE clywedol er mwyn trafod yr opsiynau i ymateb yn briodol i'r heriau hyn.
- 4.25 Bydd ein gwaith yn y dyfodol yn cynnwys:
  - parhau i weithio'n agos gyda rhanddeiliaid i nodi'r effaith ar fynediad i sbectrwm a chamau gweithredu priodol i leihau'r effaith honno lle bo hynny'n bosibl; a
  - chymryd rhan mewn fforymau rhyngwladol lle bydd cynigion sbectrwm yn effeithio ar y sector PMSE.
- 4.26 Ein nod yw cwblhau ein hadolygiad o faterion sbectrwm PMSE yn ystod 2014/15.

Cynllunio ar gyfer gofynion sbectrwm data symudol

- 4.27 Bydd ein gweithgareddau yn 2014/15 yn y maes hwn yn cynnwys cyfrannu at benderfyniadau rhyngwladol perthnasol datblygu ein strategaeth data symudol. Mae hyn yn ychwanegol at waith perthnasol yn cefnogi Rhaglen Rhyddhau Sbectrwm Sector Cyhoeddus y Llywodraeth, datblygu ein gwaith ar rannu sbectrwm (gweler 3.53) a darpariaeth symudol (gweler 4.60).
- 4.28 Dim ond bandiau sydd wedi'u cysoni'n rhyngwladol sy'n debygol o fod yn ddichonadwy'n economaidd ar gyfer darparu gwasanaethau data symudol, gan fod hyn yn galluogi'r arbedion maint sy'n ofynnol ar gyfer datblygu a chynhyrchu cyfarpar defnyddwyr a rhwydwaith.
- 4.29 Carreg filltir allweddol ar gyfer cysoni rhyngwladol fydd Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd yn 2015 (WRC-15), a fydd yn cynnwys ystyried sbectrwm ychwanegol ar gyfer rhaglenni band eang di-wifr. Dros y flwyddyn nesaf, byddwn yn datblygu ein safbwyntiau ac yn gweithio'n agos gyda gweinyddiaethau Ewropeaidd eraill yn y Gynhadledd Ewropeaidd ar Weinyddiaethau Post a Thelegyfathrebu ar baratoi ar gyfer trafodaethau Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd 2015.
- 4.30 Byddwn yn parhau i ddatblygu ein strategaeth data symudol tymor hwy. Amcan ein hymgyngoriad, a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2013, yw canfod pa gamau gweithredu y gall Ofcom eu cyflawni i hwyluso'r twf tymor hir parhaus o ran buddion i ddefnyddwyr a dinasyddion o wasanaethau data symudol.
- 4.31 Roeddem wedi argymhell nifer o fandiau sbectrwm lle rydym yn credu y dylid gwneud rhagor o waith i ystyried a fyddant ar gael o bosibl yn y dyfodol ar gyfer data symudol, a chydabod y nifer o alwadau eraill cystadleuol y sbectrwm. Mae manylion am y

bandiau sy'n cael eu hystyried ar gyfer defnyddio data symudol ar gael yn ein hymgyngoriad diweddar ar *Strategaeth Data Symudol*²⁶.

- 4.32 Yn y dyfodol, gall yr ystod 450-470MHz fod yn ddewis da ar gyfer gwasanaethau data symudol o safbwynt darpariaeth. Er bod nifer o ddefnyddwyr eisoes yn gweithredu yn yr ystod hon, mae eu gofynion yn debygol o gynyddu, wrth i ddefnyddwyr presennol symud i ddigidol, wrth i gymwysiadau newydd ddod i'r fei ac wrth i ddefnyddwyr newydd ddefnyddio'r band.
- 4.33 Byddwn yn cyhoeddi datganiad yn Ch1 2014/15 a fydd yn cadarnhau'r bandiau penodol lle byddwn yn blaenoriaethu rhagor o waith. Bydd hyn hefyd yn sail ar gyfer ein paratodau ar gyfer Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd 2015, a drafodir uchod.

Deall effaith a rôl derbynyddion ar ddefnyddio sbectrwm yn effeithlon

- 4.34 Mae'r galw cynyddol am ddata symudol a di-wifr yn tanlinellu'r angen i ddefnyddio sbectrwm yn fwy effeithiol. Gellid cyflawni hyn un ai drwy newid defnydd band, fel cyflwyno gwasanaethau 4G ar 800MHz neu drwy ddefnyddio sbectrwm yn fwy dwys drwy rannu mwy. Er bod y dulliau gweithredu hyn yn cynyddu cyflenwad sbectrwm, maent hefyd yn ei gwneud yn fwy heriol rheoli'r gydfodolaeth rhwng gwahanol ddefnyddwyr yn yr un bandiau sbectrwm neu rai cyfagos.
- 4.35 Mewn egwyddor, gellid lliniaru neu osgoi nifer o faterion cydfodolaeth yn gyfan gwbl petai perfformiad trawsyryddion a derbynyddion mewn dyfeisiau sy'n gweithredu yn yr un bandiau neu mewn bandiau cyfagos, yn cael eu cydlynu'n well. Yn hanesyddol, fodd bynnag, yn aml iawn mae perfformiad trawsyryddion a derbynyddion yn cael eu trin ar wahân.
- 4.36 Wrth ystyried a yw ymgysylltu rheoleiddiol yn briodol yn y maes hwn, bydd yn rhaid i ni bwyso a mesur y buddion posibl a fyddai'n deillio o wella perfformiad cyfarpar a defnyddio sbectrwm yn fwy effeithlon, yn erbyn y costau posibl sy'n gysylltiedig â beichiau rheoleiddiol, a risgiau canlyniadau nas fwriadwyd.
- 4.37 Yn y dyfodol, mae'n bosibl y bydd swyddogaeth i ni gymryd mwy o ran yn cydlynu gweithgareddau safoni o ystyried pwysigrwydd y dimensiwn rhyngwladol, yn arbennig yng nghyswllt bandiau sydd â chystadleuaeth fawr, er enghraifft lle byddwn yn rhagweld y gallai heriau cydfodolaeth ddod yn broblem. Dull gweithredu arall fyddai i ni ymgysylltu â gweinyddiaethau cenedlaethol eraill yn y Gynhadledd Ewropeaidd ar Weinyddiaethau Post a Thelegyfathrebu i ddatblygu gorchmynion i'r cyrff safonau.
- 4.38 Yn ddiweddar, roeddem wedi gofyn am farn rhanddeiliaid ynghylch ein swyddogaeth bosibl yn cefnogi gwelliannau i berfformiad trawsyryddion a derbynyddion fel rhan o'n strategaeth rheoli sbectrwm. Bydd ein gwaith yn y maes hwn yn cynnwys:
- astudiaeth i asesu opsiynau i wella effaith bosibl trawsyriadau 4G ar dderbynyddion teledu daearol digidol er mwyn eu gwarchod rhag gwasanaethau radio yn y dyfodol, gan gynnwys dyfeisiau gofod gwyn a 4G;
  - cymryd rhan mewn gweithgor ETSI-CENELEC ar y cyd i nodi'r effaith ar safonau sy'n deillio o gyflwyno gwasanaethau 4G yn y band 800MHz.

²⁶ ²⁶ http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/consultations/mobile-data-strategy/summary/MDS_Condoc.pdf

- cymryd rhan mewn corff safoni i ddatblygu safon newydd i dderbynyddion ar gyfer dyfeisiau pellter agos dibynadwyedd uchel, fel larymau cymdeithasol; a
- hyrwyddo cynnwys derbynyddion yn gyffredinol yn y Gyfarwydddeb Cyfarpar Radio ddiwygiedig.

4.39 Nod cyffredinol y gwaith hwn yw y bydd cyfarpar defnyddwyr yn fwy gwydn yn erbyn ymyrraeth, a fydd yn arbennig o bwysig wrth i sbectrwm gael ei ddefnyddio'n fwy dwys.

Gwella'r defnydd bwriadedig o'r sbectrwm UHF

- 4.40 Mae gwasanaethau eraill gan gynnwys band eang symudol, gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig a dyfeisiau gofod gwyn yn galw fwyfwy am y sbectrwm UHF a ddefnyddir gan wasanaethau teledu daearol digidol. Hefyd, mae'n rhaid rheoli newid defnyddiau sbectrwm mewn bandiau cyfagos, fel gwasanaethau esblygiad tymor hir yn defnyddio 800MHz, yn ofalus, fel nad ydynt yn achosi ymyrraeth niweidiol.
- 4.41 Mae hyn yn rhoi pwys cynyddol ar allu cynllunio'r defnydd o'r sbectrwm UHF yn effeithiol i ddarparu'r lefel o ddarpariaeth teledu daearol digidol angenrheidiol a chael gwasanaethau eraill i'w ddefnyddio i'r eithaf heb achosi ymyrraeth niweidiol.
- 4.42 Datblygwyd model cynllunio'r DU (UKPM), a ddefnyddir ar hyn o bryd i gynllunio darpariaeth teledu daearol digidol, yn benodol i fodloni amcanion polisi ar gyfer newid i'r digidol. Roedd yn cynnwys gofyniad y dylai darpariaeth ddigidol ar ôl newid i'r digidol gyd-fynd yn sylweddol â'r ddarpariaeth ddaearol analog, heb yr angen am uwchraddio erial. Mae model cynllunio'r DU wedi llwyddo i gyflawni'r amcan hwn, ond mae'n bosibl na fyddai rhai rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddiwyd yn addas ar gyfer amcanion polisi eraill – fel cael gwasanaethau eraill i ddefnyddio mwy o'r sbectrwm UHF heb achosi ymyrraeth niweidiol.
- 4.43 Ar hyn o bryd, rydym yn ystyried y posibilrwydd o brynu modelau cynllunio newydd ac offer ar gyfer y bandiau UHF a VHF²⁷. Ochr yn ochr â hyn, byddwn yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid y diwydiant i adolygu'r rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddiwyd yn ein modelau cyfredol ac yn y dyfodol, gyda'r amcanion o:
- wella cywirdeb rhagdybiaethau darpariaeth teledu daearol digidol;
  - gallu defnyddio'r rhagdybiaethau darpariaeth gwell hyn i gyfrannu at offer efelychu cyfrifiaduron eraill sy'n gallu rhagdybio'n well, er enghraifft, cydfodolaeth â gwasanaethau eraill gan gynnwys symudol, dyfeisiau gofod gwyn a gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig; a
  - sicrhau digon o dryloywder ym manylion unrhyw ddulliau gweithredu cynllunio diwygiedig i ganiatáu i drydydd partion ddeall y casgliadau a chyflawni adolygiadau cymheiriaid.

²⁷ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/uhf-vhf-spectrum-planning/>

Cefnogi gofynion sbectrwm Rhaglen Cyfathrebu Symudol Gwasanaethau Brys y llywodraeth

- 4.44 Mae'r llywodraeth yn ymgymryd â rhaglen bwysig i ddylunio, datblygu a phrynu'r galluoedd sy'n angenrheidiol i fodloni anghenion y gwasanaethau brys am wasanaethau cyfathrebu symudol yn y dyfodol (Rhaglen Cyfathrebu Symudol y Gwasanaethau Brys). Mae Ofcom yn cefnogi'r llywodraeth i sicrhau y gall gwasanaethau brys gael mynediad at y sbectrwm sy'n angenrheidiol i gyflawni eu swyddogaethau yn y dyfodol.
- 4.45 Wrth i anghenion sbectrwm y gwasanaethau brys ddod yn fwy amlwg, rydym yn debygol o ymwneud mwy â rhoi cyngor i'r llywodraeth ynghylch opsiynau sbectrwm a'u goblygiadau ar gyfer y sbectrwm ehangach.
- 4.46 Bydd Ofcom yn cefnogi rhaglen y llywodraeth drwy:
- nodi a chynghori ar anghenion sbectrwm ar gyfer y gwasanaethau brys;
  - deall goblygiadau defnyddio mecanweithiau rheoleiddio a marchnad i hwyluso mynediad y gwasanaethau brys er mwyn iddynt fodloni eu gofynion o ran capasiti; a
  - cynrychioli buddiannau'r DU mewn fforymau rhyngwladol.

Rydym hefyd wedi nodi'r gwaith canlynol fel maes y tynnwyd sylw ato yn yr ymatebion i'n strategaeth rheoli sbectrwm²⁸ a'n hymgyngoriadau ar rannu sbectrwm²⁹.

Gwaith i ddeall y defnydd o dechnoleg peiriant i beiriant

- 4.47 Mae 'cyfathrebu peiriant-i-beiriant' yn cyfeirio at gorff mawr o gymwysiadau di-wifr cyfredol a rhai posibl yn y dyfodol sy'n ymwneud â dyfeisiau nad ydynt fel rheol yn gysylltiedig â'r defnydd o ddata di-wifr sy'n cael ei arwain gan ddefnyddwyr. Yn hytrach na chynnwys ffônau clyfar neu dabledi, mae 'M2M' yn cyfeirio at ddyfeisiau di-wifr, fel monitorau iechyd, synwryddion cludiant a mesuryddion trydan.
- 4.48 Gallai M2M ddod yn ffynhonnell bwysig o'r galw am sbectrwm yn y dyfodol, yn dilyn lledaenu cymwysiadau M2M yn eang a dyfeisiau sy'n cysylltu â'r rhyngwrwyd. Tynnwyd sylw at hyn gan y nifer o ymatebwyr i'n hymgyngoriad diweddar ar rannu sbectrwm ar gyfer data symudol a di-wifr³⁰. Yn benodol, roedd rhai ymatebwyr o'r farn y gallai mynediad i sbectrwm â nodweddion ymledu da fod yn bwysig i gymwysiadau M2M yn y dyfodol a fydd angen trawsyrru data yn bell.
- 4.49 Byddwn yn cynnal astudiaethau cychwynnol gyda'r nod o asesu'r rhagolygon ar gyfer cymwysiadau M2M a fydd yn dod i'r amlwg dros y blynyddoedd nesaf, ac yn deall sut y gallai nodweddion technegol gwahanol fathau o gymwysiadau M2M gael gwahanol oblygiadau ar eu gofynion cyfathrebu. Bydd hyn yn ein helpu i ddeall a allai fod unrhyw rwystrau rheoleiddiol y dylem fod yn ceisio eu dileu, er mwyn gallu datblygu a lledaenu cymwysiadau M2M dros amser.

²⁸ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/spectrum-management-strategy/>

²⁹ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/spectrum-sharing/>

³⁰ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/spectrum-sharing/>

Diben strategol 3: hyrwyddo cyfleoedd i gyfranogi

Hyrwyddo cyfleoedd i gyfranogi

- Deall a hyrwyddo buddiannau defnyddwyr a dinasyddion agored i niwed
- Parhau i hybu gwell darpariaeth symudol a gwybodaeth am wasanaethau er mwyn llywio penderfyniadau polisi a phenderfyniadau defnyddwyr
- Gweithio ar y cyd â'r llywodraeth a'r diwydiant i geisio sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang ar gyfer darpariaeth sefydlog a symudol
- Cwblhau'r gwerthusiad ar fforddiadwyedd gwasanaethau cyfathrebu electronig craidd, ac adrodd ar hyn

Deall a hyrwyddo buddiannau defnyddwyr a dinasyddion agored i niwed

- 4.50 Mae dyletswydd ar Ofcom o dan adran 3(4) y Ddeddf Cyfathrebiadau i roi sylw i anghenion pobl anabl, pobl hŷn, pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig a phobl sydd ar incwm isel wrth wneud a gweithredu penderfyniadau rheoleiddio. Mae Ofcom yn rhoi sylw i'r anghenion hyn wrth iddo ystyried a gweithredu pob un o'i bolisiâu.
- 4.51 Mae gan Ofcom raglen waith benodol hefyd sy'n rhoi sylw i anghenion a phrofiadau defnyddwyr o'r fath, ac sy'n ceisio deall agweddau eraill ar ba mor agored i niwed yw defnyddwyr. Mae hyn yn cynnwys ymchwil reolaidd, yn bennaf drwy ein cyhoeddiadau ar *Brofiadau Defnyddwyr* a llythrennedd yn y cyfryngau, ein gwaith i hyrwyddo datblygiad ac argaeledd offer hawdd ei ddefnyddio i ddefnyddwyr a'n gwaith monitro gwasanaeth post cyffredinol.
- 4.52 Rydym yn gweithio'n agos gyda'r Panel Defnyddwyr Cyfathrebu³¹, sy'n helpu Ofcom i ddeall ei bryderon a materion defnyddwyr. Mae'r rhain yn cynnwys materion sy'n effeithio ar ddefnyddwyr gwledig, pobl hŷn a phobl ag anableddau a'r rheini sydd ar incwm isel neu o dan anfantais fel arall.

Sicrhau bod digon o wasanaethau'n cael eu darparu i ddefnyddwyr â nam ar eu clyw

- 4.53 Mae'r Gyfarwydddeb Gwasanaeth Cyffredinol Ewropeaidd yn galluogi rheoleiddwyr cenedlaethol i bennu gofynion ar gyfer darparwyr cyfathrebu i sicrhau bod defnyddwyr anabl yn gallu defnyddio gwasanaethau cyfathrebu electronig sy'n cyfateb i'r rheini sy'n cael eu mwynhau gan y rhan fwyaf o ddefnyddwyr.
- 4.54 Yn ogystal â dyletswydd Ofcom dan y Ddeddf i ystyried anghenion pobl hŷn a phobl anabl, mae'r Gorchymyn Gwasanaeth Cyffredinol (a bennir gan y llywodraeth) yn mynnu ein bod yn sicrhau y darperir un gwasanaeth cyfnewid testun neu fwy. Mae Amod Cyffredinol 15.3 yn mynnu bod darparwyr cyfathrebu yn rhoi mynediad i'w cwsmeriaid at wasanaeth cyfnewid sydd wedi'i gymeradwyo gan Ofcom.
- 4.55 Mae gwasanaethau cyfnewid yn galluogi pobl sydd â nam ar eu clyw a/neu leferydd i gyfathrebu â phobl eraill drwy ddefnyddio offer ffôn neu ffôn testun. Dan y system bresennol, mae cynorthwydd cyfnewid yn gweithredu fel cyfryngwr i drosi lleferydd yn destun ac fel arall i'r ddau barti.
- 4.56 Rydym wedi cynnal adolygiad o wasanaethau cyfnewid i ystyried yr achos rheoleiddiol dros gyflwyno gwasanaethau cyfnewid newydd neu well. Rydym wedi ystyried y newidiadau yng ngofynion defnyddwyr a datblygiadau technolegol ers i'r gwasanaeth gael ei gyflwyno gyntaf dros 30 mlynedd yn ôl. Ym mis Hydref 2012

³¹ <http://www.communicationsconsumerpanel.org.uk/>

cyhoeddwyd ein datganiad i wella gwasanaethau cyfathrebu i bobl sydd â nam ar eu clyw a/neu leferydd.

- 4.57 Mae ein penderfyniad yn golygu ei bod yn rhaid i holl ddarparwyr llinellau sefydlog a symudol yn y DU roi mynediad i'w cwsmeriaid at wasanaeth 'cyfnewid testun cenhedlaeth nesaf', sydd wedi cael ei gymeradwyo gan Ofcom, erbyn 18 Ebrill 2014. Bydd y gwasanaeth newydd yn cynnig gwelliannau sylweddol i ddefnyddwyr, gan gynnwys:
- gwasanaeth llais dwyffordd cyfochrog, sy'n defnyddio cysylltiad rhynggrwyd i ganiatáu i ddefnyddwyr gamu i mewn, yn hytrach na gorfod aros tan ddiwedd neges. Mae sgysiau'n llifo'n gynt o lawer ac yn fwy naturiol o'r herwydd; ac
  - ystod ehangach o offer ar gyfer defnyddio'r gwasanaeth, gan gynnwys cyfnewid testun sy'n haws ei ddefnyddio, ar ffonau symudol.
- 4.58 Yn ystod 2014/15 byddwn yn monitro sut mae'r gwasanaeth cyfenwid newydd yn cael ei weithredu gan ddarparwyr cyfathrebu. Bydd hyn yn cynnwys ymchwil ymhlith defnyddwyr y gwasanaeth er mwyn sicrhau ei fod yn arwain at y gwelliannau a ddymunir.
- 4.59 Ar ben hynny, rydym yn cydnabod arwyddocâd posibl gwasanaeth trosglwyddo fideo ar gyfer defnyddwyr iaith Arwyddion Prydain, yn enwedig y rheini sy'n ei chael hi'n anodd defnyddio iaith ysgrifenedig. Bydd Ofcom yn parhau i helpu'r llywodraeth, y darparwyr cyfathrebu a grwpiau sy'n cynrychioli defnyddwyr anabl, sy'n gweithio i annog darparwyr cyfathrebu, sefydliadau a busnesau i ddarparu gwasanaethau trosglwyddo fideo yn wirfoddol.

Parhau i hybu gwell darpariaeth symudol a gwybodaeth am wasanaethau er mwyn llywio penderfyniadau polisi a phenderfyniadau defnyddwyr

- 4.60 Ym mis Tachwedd 2013, cyhoeddwyd ein cynllun pum pwynt i wella darpariaeth symudol, ac ynddo gwnaethom ymroi i'r canlynol:
- braenaru'r ffordd ar gyfer darpariaeth 4G i bawb bron;
  - gwella'r ddarpariaeth 3G bresennol;
  - ymestyn y ddarpariaeth i ardaloedd anodd eu cyrraedd;
  - gwella ansawdd y gwasanaethau drwy well gwybodaeth i ddefnyddwyr; a
  - gwella'r ddarpariaeth ar y ffordd a'r rheilffyrdd.
- 4.61 Byddwn yn casglu data ac yn cynnal ymchwil sy'n ymwneud â darpariaeth ac ansawdd rhwydweithiau a gwasanaethau symudol. Bydd hyn yn cynnwys perfformiad gwasanaethau data 3G a 4G a dibynadwyedd galwadau llais. Bydd y wybodaeth hon yn helpu defnyddwyr wrth iddynt ddewis gwasanaeth symudol ac yn annog gweithredwyr i fuddsoddi i wella eu rhwydweithiau.
- 4.62 Byddwn hefyd yn cynnal astudiaeth o ddarpariaeth symudol ar lwybrau rheilffordd a ffyrdd. Ar ôl i ni gwblhau hyn, byddwn yn cynnig cyngor technegol i'r Adran Drafnidiaeth a Network Rail ar sut y gellid gwella'r ddarpariaeth a byddwn yn ystyried a fydd angen unrhyw ymyriad rheoleiddiol gan y llywodraeth i sicrhau darpariaeth ehangach.

Gweithio ar y cyd â'r llywodraeth a'r diwydiant i geisio sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang ar gyfer darpariaeth sefydlog a symudol

- 4.63 Mae cynnydd sylweddol yn cael ei wneud yn y maes hwn drwy gyfuniad o ddatblygiadau gan y farchnad ynghyd â gwaith gan Ofcom a'r llywodraeth i roi hwb i gyflwyno hyn.
- 4.64 Mae'r gwaith o sicrhau bod gwasanaethau band eang cyflym iawn sefydlog o 'hyd at 30Mbit/s ar gael mewn 95% o eiddo ar y trywydd iawn o ganlyniad i fuddsoddiadau masnachol ac arian cyhoeddus. Mae'r nifer sy'n defnyddio'r gwasanaethau hyn wedi bod yn dda iawn yn ystod y flwyddyn a fu.
- 4.65 Mae'r rhagolygon ar gyfer darpariaeth eang iawn mewn eiddo yn dda iawn ar gyfer dyfeisiau symudol. Mae O2 wedi ymrwymo i sicrhau darpariaeth i 98% o ddefnyddwyr ar gyflymder o 2Mbit/s erbyn 2015, gyda darpariaeth o 95% o leiaf ym mhob un o'r gwledydd. Mae hyn yn unol â'r rhwymedigaeth sy'n gysylltiedig â'r sbectwm 800MHz y maent wedi'i drwyddedu ar gyfer eu gwasanaeth 4G. Fodd bynnag, byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa hon.
- 4.66 Mae sicrhau bod gan y DU y rhwydweithiau band eang gorau yn Ewrop wedi bod yn un o nodau'r llywodraeth ers tro. Mae sicrhau bod o leiaf 95% o gartrefi'n gallu cael mynediad i wasanaethau band eang cyflym iawn erbyn 2017 yn un o amcanion y llywodraeth, ac mae'n ymchwilio i'r posibilrwydd o allu cynyddu'r targed hwn i 99%. Ar hyn o bryd, mae'r DU wrthi'n buddsoddi'n sylweddol mewn rhwydweithiau a thechnolegau newydd. Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae datblygiadau seilwaith nodedig yn cynnwys:
- twf mawr yn nifer y gwasanaethau band eang cyflym iawn sydd ar gael a'r nifer sydd yn eu defnyddio;
  - cam cyntaf cyflwyno rhwydweithiau band eang symudol 4G newydd;
  - cynnydd sylweddol yn y mannau cyswllt WiFi cyhoeddus sydd ar gael ac yn cael eu defnyddio; a
  - pharatoi ar gyfer lansio gwasanaethau teledu lleol a HD newydd ar deledu daearol.
- 4.67 Buddsoddiad gan y sector preifat sy'n gyfrifol am y rhan fwyaf o'r datblygiadau hyn. Ond, gall yr achos busnes dros greu rhwydweithiau cyfathrebu yn rhai o ardaloedd mwy gwledig y DU fod yn her. Er mwyn cydnabod hyn, mae'r llywodraeth wedi camu i mewn er mwyn ymestyn cryn dipyn ar gyrhaeddiad y gwasanaeth band eang cyflym iawn, ac mae Ofcom wedi cynnwys dyletswydd darpariaeth heriol yn un o drwyddedau sbectwm 4G.
- 4.68 Broadband Delivery UK (BDUK) sy'n gyfrifol yn yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon am ddyrannu'r £530 miliwn o arian cyhoeddus y mae'r llywodraeth wedi'i ddarparu i gefnogi ei nod i gael darpariaeth band eang cyflym iawn. Bydd awdurdodau lleol a gweinyddiaethau datganoledig yn rhoi arian ychwanegol at hyn. Mae BDUK hefyd wedi bod yn gyfrifol am sefydlu fframwaith caffael a fydd yn galluogi awdurdodau lleoli i redeg caffaeliadau band eang cyflym yn effeithlon er mwyn rhoi sylw i anghenion lleol penodol. Erbyn diwedd mis Medi 2013, roedd 42 o'r contractau caffael dan arweiniad yr awdurdod lleol sy'n rhan o'r prif gynllun wedi cael eu llofnodi, gyda dim ond dau ar ôl. Mae'r llywodraeth wedi dyrannu £250 miliwn o gyllid ychwanegol, gyda'r awdurdodau lleol yn cyfrannu swm cyfatebol,

er mwyn ymestyn y ddarpariaeth o 90% i 95% erbyn 2017. Mae'r Llywodraeth wrthi'n edrych ar sut y gellid ei ymestyn y ddarpariaeth i hyd at 99%.

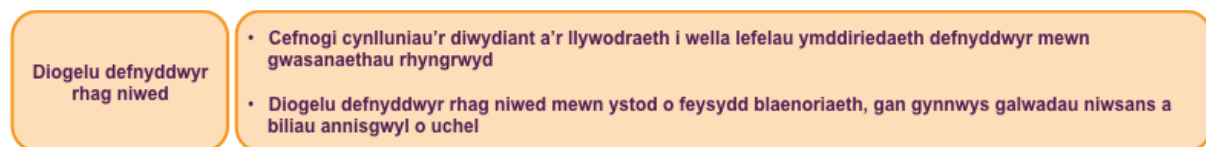
- 4.69 O ganlyniad, rydym yn disgwyl y bydd gwasanaethau sefydlog a symudol cenhedlaeth nesaf ar gael i bob cartref bron yn y DU. Mae'n anodd rhag-weld yr union ddyddiad ar hyn o bryd, ond rydym yn disgwyl y bydd yn digwydd llawer cyn y dyddiad targed sef 2020 a bennwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd, a bydd llawer o'r cartrefi mwyaf gwledig yn gweld gwelliant o ran y gwasanaethau sydd ar gael rhwng 2015 a 2017.
- 4.70 Byddwn yn parhau i roi cefnogaeth dechnegol i'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, gyda'i Phrosiect Seilwaith Symudol. Nod y prosiect hwn yw dod â gwasanaethau symudol i rai o'r eiddo a rhannau o brif ffyrdd nad oeddent yn cael eu gwasanaethu'n flaenorol.
- 4.71 Mae Ofcom eisoes wedi chwarae rôl weithredol wrth gynghori'r llywodraeth yn y meysydd hyn a byddwn yn parhau i ddarparu ein harbenigedd a'n cyngor i helpu'r llywodraeth a'r gweinyddiaethau datganoledig i gyflawni'u hamcanion estynedig. Un maes penodol y canolbwyntir arno yw'r ddarpariaeth symudol, lle ceir pryderon ynghylch a yw gwasanaethau ar gael ar gyfer nifer fach o gartrefi, ac ar rannau o reilffyrdd a ffyrdd y DU.
- 4.72 Mae ambell ymyriad penodol eisoes ar waith i fynd i'r afael â'r pryderon hyn, ond byddwn yn gwneud rhagor o ddadansoddi er mwyn ystyried a yw'r rhain yn debygol o fod yn ddigon. Byddwn hefyd yn parhau i gasglu a chyhoeddi data i helpu'r llywodraeth i feincnodi seilwaith band eang y DU yn erbyn gweddill Ewrop drwy 'Gerdyn Sgorio y Gorau yn Ewrop'. Cyhoeddwyd y fersiwn gyntaf o'r cerdyn sgorio hwn ym mis Mawrth 2013.

Cwblhau'r gwerthusiad ar fforddiadwyedd gwasanaethau cyfathrebu craidd, ac adrodd ar hyn

- 4.73 Mae'r Gyfarwydddeb Gwasanaeth Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i bob Aelod-wladwriaeth sicrhau bod gwasanaethau cyffredinol, gan gynnwys bod teleffoni llinell sefydlog ar gael gyda mynediad sylfaenol i'r rhyngwrwyd, yn cael ei ddarparu i bawb am brisiau fforddiadwy. Yn ôl erthygl 9 y Gyfarwydddeb, mae angen monitro tariffau adwerthu ar gyfer gwasanaethau cyffredinol, "yn enwedig yng nghyswllt prisiau ac incwm defnyddwyr cenedlaethol".
- 4.74 Ers i wasanaethau cyffredinol fel teleffoni sefydlog gael eu cynnwys yn y Gyfarwydddeb am y tro cyntaf, mae'r ffordd y mae defnyddwyr a dinasgyddion yn cyfathrebu â'i gilydd wedi newid, gyda mwy o ddefnydd o gyfathrebu symudol a'r rhyngwrwyd. Mae gan Ofcom nifer o ddyletswyddau sy'n ymwneud â fforddiadwyedd mewn perthynas â'r categori ehangach posibl hwn o wasanaethau craidd. Yn benodol, mae gan Ofcom ddyletswydd gyffredinol o dan adran 3(1) y Ddeddf Cyfathrebiadau i hybu buddiannau dinasgyddion a defnyddwyr. Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon rhaid i ni ystyried, o dan adran 3(4)(ii), anghenion pobl anabl, pobl hŷn a phobl ar incwm isel, ac o dan adran 3 (5) rhaid i ni roi sylw i fuddiannau defnyddwyr o ran dewis, pris, ansawdd gwasanaeth a gwerth am arian.
- 4.75 Yng ngoleuni'r dyletswyddau hyn, mae Ofcom yn cynnal prosiect a fydd, gobeithio, yn dod i ben yn 2014/15. Y nod yw ceisio deall a oes sefyllfaoedd yn codi lle mae fforddiadwyedd gwasanaethau craidd yn rhwystro rhag cyfranogi wrth ddefnyddio'r gwasanaethau hyn.

- 4.76 Byddwn yn defnyddio amrywiaeth o dechnegau dadansoddi er mwyn deall yn well sut mae diffinio gwasanaethau craidd ac a oes sefyllfaoedd yn codi lle nad yw'r rheini yn fforddiadwy. Bydd hyn yn cynnwys:
- comisiynu ymchwil feintiol ac ansoddol;
  - casglu gwybodaeth am wariant defnyddwyr ar delegyfathrebu;
  - adolygu gwybodaeth bresennol; ac
  - ymchwilio i gostau gwasanaethau cyfathrebu, defnydd o delegyfathrebu defnyddwyr a barn rhanddeiliaid.
- 4.77 Bydd gwaith Ofcom ar fforddiadwyedd ac, yn fwy cyffredinol, ar gost a gwerth gwasanaethau cyfathrebu craidd yn *Adroddiad Profiad y Defnyddiwr* ar gyfer 2013 a gyhoeddir ym mis Ionawr 2014.

Diben strategol 4: amddiffyn defnyddwyr rhag niwed

Cefnogi cynlluniau'r diwydiant a'r llywodraeth i wella lefelau ymddiriedaeth defnyddwyr mewn gwasanaethau rhyngwryd

- 4.78 Mae'r rhyngwryd yn blatfform a all darfu ar fodelau busnes traddodiadol, yn ogystal â chyflwyno cyfleoedd datblygu busnes newydd, gan hybu arloesedd a chreadigrwyd a symbylu effeithlonrwyd cost.
- 4.79 Bydd Ofcom yn parhau i gefnogi mesurau'r diwydiant i wella ffydd pobl wrth ddefnyddio'r rhyngwryd. Byddwn yn ymyrryd yn uniongyrchol lle mae'n amlwg bod rhwystrau sylweddol yng nghyd-destun atebion gan y diwydiant, fel gyda'n gwaith ar gyflymder band eang.
- 4.80 Byddwn yn parhau i ymchwilio i ddatblygiadau'r farchnad a all ddylanwadu ar sut mae defnyddwyr a dinasyddion yn ymgysylltu â gwasanaethau cyfathrebu a gwasanaethau clyweledol a ddarperir dros y rhyngwryd. Er enghraifft, byddwn yn ceisio adeiladu ar ein dealltwriaeth o'r rôl a chwaraeir gan ddyfeisiau wedi'u cysylltu ar gyfer hybu cyfranogiad ac ymgysylltiad, ac ar gyfer darparu ffynonellau ychwanegol o refeniw i'w fuddsoddi mewn cynnwys a seilwaith.
- 4.81 Ym mis Mai, roeddem wedi cyhoeddi astudiaeth ynghylch goblygiadau diogelwch system weithredu ffonau clyfar. Roedd yn nodi sawl mater o bryder posibl ynghylch pa mor agored i niwed yw defnyddwyr yng nghyd-destun ffonau clyfar. Er mwyn mynd i'r afael â'r pryderon hyn, rydym yn siarad â rheoleiddwyr eraill; Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (y Swyddfa Masnachu Teg gynt) a PhonePayPlus, i weld beth y gellir ei wneud ar draws yr asiantaethau i amddiffyn buddiannau dinasyddion a defnyddwyr yn y ffordd fwyaf effeithiol.
- 4.82 Byddwn hefyd yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid er mwyn deall yn well y cyfleoedd posibl a gyflwynir gan Estyniadau Diogelwch DNS ar gyfer gwella lefelau

diogelwch i ddefnyddwyr sy'n ymwneud ag e-fasnach. Byddwn yn edrych ar weithio'n agos gyda Nominet a chefnogi cynlluniau ar gyfer cyflwyno'r gwasanaeth yn ehangach.

- 4.83 Ym mis Tachwedd, roeddem wedi cyhoeddi'r adroddiad *Internet Citizen 2013* ar gyfranogiad ar-lein mewn cynnwys a gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar ddinasyddion, ac rydym yn bwriadu ei ddiweddarau bob blwyddyn. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod gennym yr wybodaeth ddiweddaraf am faterion sy'n ymwneud â hybu buddiannau dinasyddion o ran defnyddio'r rhyngrwyd.

Diogelu defnyddwyr rhag niwed mewn ystod o feysydd blaenoriaeth, gan gynnwys galwadau niwsans a biliau annisgwyl o uchel

- 4.84 Byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar y prif feysydd o niwed i ddefnyddwyr rydym wedi'u nodi drwy ein rhaglenni monitro a gorfodi. Hefyd, byddwn yn ymateb i ddata a ddaw i'n canolfan gyswllt, gan weithredu mewn modd effeithiol a chymesur, gan gynnwys ymchwiliadau lle bo angen. Mae'r meysydd gwaith ar gyfer 2014/15 fel a ganlyn, er byddwn hefyd yn gwneud gwaith heb ei gynllunio wrth i ni ymateb i faterion newydd annisgwyl:

- **Galwadau niwsans** – mae'r rhaglen waith hon yn cynnwys camau gorfodi yn erbyn galwadau mud a galwadau sy'n cael eu gadael, a mesurau eraill i helpu i fynd i'r afael â galwadau a negeseuon niwsans yn gyffredinol. Y prif waith rydym yn ei wneud yw (i) gorfodaeth (ii) gweithredu ar y cyd rhwng rheoleiddwyr (er enghraifft gyda Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth a'r Weinyddiaeth Cyfiawnder) gan gynnwys ymchwil am effaith cofrestru gyda'r Telephone Preference Service (iii) gweithio gyda'r diwydiant i nodi ffyrdd o ganfod y cwmnïau sy'n gyfrifol am alwadau niwsans pan fyddant yn ceisio cuddio pwy ydynt ac i atal galwadau o'r fath, a (iv) gwella cyngor i ddefnyddwyr.
- **Biliau annisgwyl o uchel** - byddwn yn parhau i fonitro biliau annisgwyl o uchel ac ymgysylltu â darparwyr fel bo angen, gan gynnwys cysylltu ynghylch cydymffurfio â'r Rheoliadau Crwydro.

Diben strategol 5: cynnal hyder y gynulleidfa yn y cynnwys darlledu

Cynnal hyder
cynulleidfaedd mewn
cynnwys a darlledir

- Datblygu a chefnogi rheoleiddio ar gyfer radio yn y dyfodol
- Cwblhau'r gwaith o drwyddedu gwasanaethau teledu lleol newydd
- Gweithio i sicrhau bod cynnwys darlledu gwasanaeth cyhoeddus ar gael ac y gellir ei ganfod

Datblygu a chefnogi rheoleiddio ar gyfer radio yn y dyfodol

Newidiadau posibl i reoleiddio fformatau cerddoriaeth ar wasanaethau radio analog

- 4.85 Dros y blyneddau diwethaf, mae cynnydd dramatig wedi bod o ran y gwahanol fathau o gerddoriaeth sydd ar gael a ffynonellau'r gerddoriaeth honno. Darperir nifer o wasanaethau radio bellach drwy'r rhyngrwyd a radio digidol; cynlluniwyd y drefn reoleiddio radio bresennol yn ystod yr oes analog.
- 4.86 Mae ambell elfen o'r drefn honno yn dal i fod yn bwysig i wrandawyr, fel darparu deunydd lleol sydd wedi'i wneud yn yr ardal. Ond mae achos dros edrych eto ar reoleiddio fformatau cerddoriaeth i weld a ddylid llacio hyn gan roi mwy o ryddid i'r diwydiant addasu i archwaeth y defnyddwyr sy'n newid, ac i annog cystadleuaeth.

Rydym yn bwriadu adolygu fformatau cerddoriaeth yn y Flwyddyn Newydd gyda'r nod o ymgynghori ar fframwaith diwygiedig a allai fod yn barod erbyn haf 2014.

Edrych ar hyd trwyddedau analog

- 4.87 Gall Ofcom drwyddedu gwasanaethau radio analog am hyd at 12 mlynedd, er mai saith mlynedd yw hyd trwydded ar hyn o bryd. Gosodwyd yr hyd hwn er mwyn cadw hyblygrwydd wrth drwyddedu, yng ngoleuni cynlluniau'r llywodraeth ar gyfer radio digidol.
- 4.88 Cyn hyn rydym wedi nodi y byddem yn adolygu hyd y trwyddedau newydd a'r trwyddedau a ail-hysbysebwyd yn dilyn cyhoeddi Papur Gwyrdd y llywodraeth a Datganiad y llywodraeth ar newid i'r digidol.
- 4.89 Cyhoeddodd yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ei dogfen strategol yn ystod yr haf ac ar 16 Rhagfyr, amlinellodd y Gweinidog Ed Vaizey y camau nesaf ar gyfer datblygu radio digidol.
- 4.90 Felly, byddwn yn ymgynghori yn ystod gwanwyn 2014 ynghylch a ddylid newid hyd trwyddedau newydd a thrwyddedau a ail-hysbysebwyd. Nid oes gan Ofcom bŵer i newid hyd trwyddedau sydd eisoes yn bodoli.

Cefnogi rhaglen radio digidol y llywodraeth

- 4.91 Yn dilyn cyhoeddiad y llywodraeth ynghylch y camau nesaf ar gyfer datblygu radio digidol, byddwn yn:
  - **hysbysebu, yn ystod gwanwyn 2014, drwydded ar gyfer yr ail amblecs radio digidol masnachol cenedlaethol** er mwyn cynyddu'r amrediad o ddewis o wasanaethau radio ar gyfer defnyddwyr ar draws sawl rhan o'r DU a chynnig cyfleoedd newydd i ddarllledwyr gynnig gwasanaethau cenedlaethol newydd; a
  - **gwneud gwaith technegol i brofi cyfleoedd i gael gorsafoedd radio cymunedol a gorsafoedd masnachol bach ar DAB** mewn modd hyblyg a chost effeithiol. Byddwn hefyd yn ystyried y drefn drwyddedu bosibl ar gyfer gorsafoedd o'r fath er mwyn cefnogi ffordd y llywodraeth o feddwl am ddeddfwriaeth newydd bosibl maes o law.

Cwblhau'r gwaith o drwyddedu gwasanaethau teledu lleol newydd

- 4.92 Byddwn yn cwblhau'r gwaith o hysbysebu a dyfarnu trwyddedau gwasanaethau teledu lleol (L-DTPS) ar gyfer pob lleoliad yn ail gam ein rhaglen trwyddedu gwasanaethau teledu lleol yn ystod y flwyddyn.
- 4.93 Bydd hyn yn cwblhau'r gwaith o ddyfarnu trwyddedau i bob lleoliad y mae'r sawl sy'n dal trwydded amblecs lleol wedi ymrwymo i'w gwasanaethu. Byddwn yn parhau i gefnogi'r sector hwn sy'n datblygu drwy roi cymorth gyda'r dyletswyddau rheoleiddio a chydymffurfio, a byddwn yn dechrau casglu data ar y gwasanaethau a gaiff eu lansio o'r newydd fel bod modd i ni roi gwybod i'r llywodraeth am lwyddiant ei pholisi.

Gweithio i sicrhau bod cynnwys darlledu gwasanaeth cyhoeddus ar gael ac y gallir ei ganfod

- 4.94 Mae'r Ddeddf Cyfathrebiadau yn rhoi dyletswydd ar Ofcom i lunio, ac adolygu o bryd i'w gilydd, cod sy'n rhoi arweiniad ar ddarpariaeth rhestrau electronig o raglenni.

Mae'r cod yn cynnwys arweiniad ynghylch amlygrwydd sianeli darlledu gwasanaeth cyhoeddus ar restrau electronig o raglenni.

- 4.95 Yn dilyn cyhoeddi ymgynghoriad y llywodraeth a'r datganiad dilynol ar amlygrwydd rhestr electronig o raglenni (EPG), byddwn yn cefnogi'r llywodraeth i ddatblygu deddfwriaeth newydd a byddwn yn ystyried sut y dylid adolygu'r cod EPG presennol.

Diben strategol 6: cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, a'i roi ar waith

Cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, a'i roi ar waith

- Cyfrannu at weithredu Adolygiad Cyfathrebu'r llywodraeth
- Paratoi ar gyfer Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd (WRC) ym mis Tachwedd 2015

Cyfrannu at weithredu Adolygiad Cyfathrebu'r llywodraeth

- 4.96 Ym mis Gorffennaf 2013, cyhoeddodd y llywodraeth *Connectivity, content and consumers: Britain's digital platform for growth*, ei strategaeth ar gyfer y sectorau telegyfathrebu a'r cyfryngau. Yn y ddogfen hon, mae'r llywodraeth wedi pennu nifer o gamau gweithredu a fyddai'n diwygio'r dirwedd reoleiddio. Roedd rhai o'r camau gweithredu hyn, megis yr adolygiad arfaethedig o reolaeth gan rieni ar-lein, yn gofyn am gyfraniad uniongyrchol Ofcom.
- 4.97 Mewn meysydd eraill, mae'r llywodraeth yn gweithredu eu cynigion, neu'n cynnal ymgynghoriadau ychwanegol ar faterion penodol. Byddwn yn parhau i gyfrannu at waith y llywodraeth o ran datblygu unrhyw gamau gweithredu a nodwyd, gan ganolbwyntio'n benodol ar y gweithgareddau lle bydd ein cefnogaeth yn hybu buddiannau defnyddwyr a dinasyddion.
- 4.98 Hefyd, byddwn yn parhau i ddefnyddio ein profiad o reoleiddio'r sector cyfathrebu er mwyn cynghori'r llywodraeth ynghylch diweddaru deddfwriaeth sy'n rheoli ein trefn reoleiddio mewn ymateb i ddatblygiadau technolegol a datblygiadau'r farchnad ac yn unol â buddiannau defnyddwyr a dinasyddion.

Paratoi ar gyfer Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd (WRC) ym mis Tachwedd 2015

- 4.99 Mae'n ofynnol i Ofcom, o dan gyfarwyddyd Gweinidog, i gynrychioli buddiannau'r DU yng nghyfarfodydd sbectrwm ITU, CEPT a'r UE.
- 4.100 Un agwedd allweddol o hyn yw arwain dirprwyaeth y DU i Gyngres Radiogyfathrebu'r Byd a gynhelir bob 3 i 4 blynedd i adolygu Rheoliadau Radio sy'n rheoli defnydd rhyngwladol o orbitau lloeren a sbectrwm. Yn ogystal ag arwain dirprwyaeth o'r DU, mae Ofcom yn gyfrifol hefyd am arwain gwaith paratoi helaeth y DU ar gyfer y cynadleddau hyn.
- 4.101 Cynhelir WRC-15 yng Ngenefa ym mis Tachwedd 2015 ac mae gwaith yn mynd rhagddo'n dda i baratoi ar gyfer safbwyntiau'r DU ac Ewrop ar gyfer y gynhadledd hon. Y mater uchaf ei broffil, a chyda'r mwyaf dadleuol o bosibl, a fydd yn cael ei drafod yn y gynhadledd yw eitem 1.1 ar yr agenda sy'n rhoi sylw i faint o sbectrwm fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer band eang symudol. Mae hyn yn gofyn am gydbwysedd gofalus rhwng anghenion y gymuned symudol ac anghenion defnyddwyr eraill y sbectrwm, a bydd gan hyn oblygiadau o ran defnyddio sbectrwm

critigol yn y DU am flynyddoedd lawer. Bydd eitemau pwysig eraill ar yr agenda yn ymdrin â band 700MHz, amrediad o wasanaethau lloeren, gwarchod y cyhoedd a chymorth argyfwng, radio amatur, defnydd gwyddonol o sbectrwm a mater a allai fod yn ddadleuol sy'n ymwneud â defnyddio eiliadau llamu.

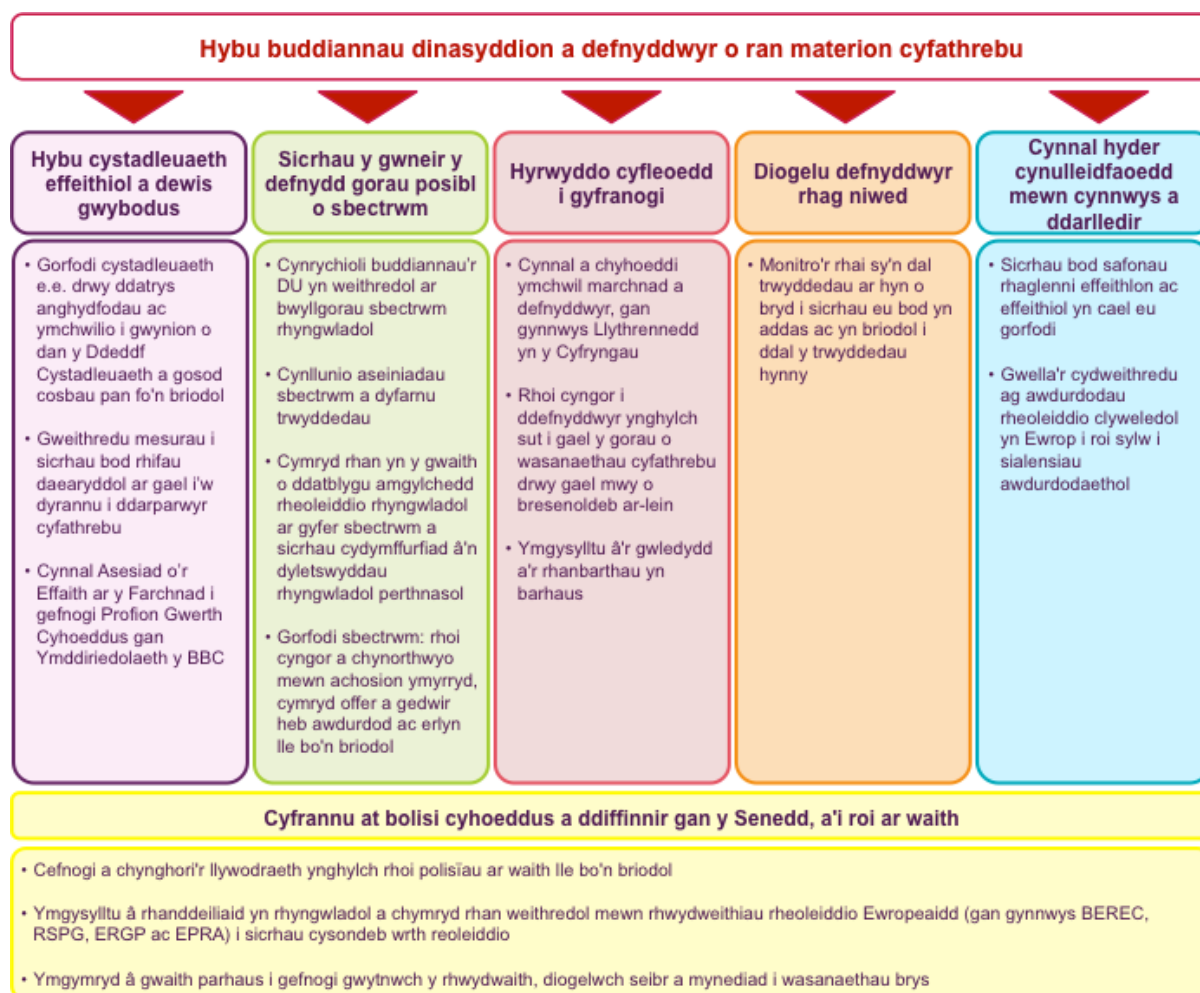
- 4.102 Drwy gydol 2014/15 bydd Ofcom yn parhau i weithio'n agos gyda'r llywodraeth a gyda rhanddeiliaid y DU i ddatblygu safbwynt y DU ar bob un eitem ar yr agenda.
- 4.103 Byddwn yn ymgysylltu mewn fforymau rhyngwladol perthnasol. Mae'r rhain yn cynnwys pwyllgorau CEPT sy'n gyfrifol am ddatblygu safbwyntiau Ewrop ar gyfer y gynhadledd ac yng Ngrŵp Gorchwyl ar y Cyd yr ITU sy'n arwain y gwaith rhyngwladol ar eitemau'r agenda sy'n rhoi sylw i fand eang symudol. Mae Ofcom yn awyddus i gadw proffil uchel ac i gynnal dylanwadau'r DU gymaint ag y bo modd yn y trafodaethau hyn, gan ysgwyddo dyletswyddau cadeirio a swyddi allweddol eraill lle y bo yn briodol.

Adran 5

Gwaith rhaglenni a gwasanaethau i randdeiliaid

Mae Ofcom yn darparu nifer o wasanaethau hanfodol ar gyfer defnyddwyr a rhanddeiliaid eraill

- 5.1 Mae gennym ystod o gyfrifoldebau rydym yn eu cyflawni drwy gynnal a chwblhau prosiectau penodol mewn meysydd penodol (fel y nodir yn Adrannau 3 a 4).
- 5.2 Mae ein gwaith rhaglenni parhaus yr un mor bwysig o ran cyflawni ein dibenion strategol, fel y nodir isod.

Ffigur 10: Gwaith rhaglenni parhaus Ofcom

Ymgysylltu â'r gwledydd

- 5.3 Mae ein dyletswyddau'n ei gwneud yn ofynnol i ni gyflawni ein cyfrifoldebau tuag at ddefnyddwyr a dinasyddion ar draws y DU. Yn benodol, rhaid i ni ystyried buddiannau pobl yn ardaloedd gwahanol y DU, yng nghymunedau ethnig gwahanol y DU a phobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig a threfol.

5.4 Byddwn yn hybu buddiannau pedair gwlad y DU yn frwd:

- drwy ein gwaith yn y meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn Adran 3, yn benodol:
  - o sicrhau darpariaeth y gwasanaeth post cyffredinol;
  - o cwblhau'r gwerthusiad ar fforddiadwyedd gwasanaethau cyfathrebu electronig hanfodol ac adrodd ar hyn; a
  - o gweithio ar y cyd â'r llywodraeth a'r diwydiant i sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang ar gyfer darpariaeth sefydlog a symudol.
- drwy ein gwaith yn y prif feysydd eraill a nodwyd yn Adran 4, yn benodol:
  - o cwblhau trwyddedu gwasanaethau teledu lleol newydd, ar ôl hysbysebu trwyddedau yn Aberdeen, Ayr, Dundee, Falkirk ac Inverness;
  - o parhau i hybu gwell darpariaeth symudol a gwybodaeth am wasanaethau er mwyn llywio penderfyniadau polisi a phenderfyniadau defnyddwyr; a
  - o cefnogi cynlluniau'r diwydiant a'r llywodraeth i wella lefelau ymddiriedaeth defnyddwyr mewn gwasanaethau rhyngwyd.
- drwy ein hymchwil barhaus, gan rannu:
  - o canfyddiadau ein hymchwil ar argaeledd gwasanaethau cyfathrebu yn Belfast, Birmingham, Caerdydd, Glasgow, Llundain a Manceinion ;
  - o canfyddiadau ein hymchwil ar ddefnyddio gwasanaethau cyfathrebu gan fentrau bach a chanolig a'u hagwedd tuag atynt; a
  - o chanfyddiadau ein hymchwil i wahaniaethau mewn cyflymder band eang rhwng ardaloedd gwledig a threfol.
- drwy ein gwaith ar luosogrwydd, yn benodol drwy brofion gwerth cyhoeddus neu drwy unrhyw gyfrifoldebau ychwanegol a gawn; a
- drwy ein hymgysylltiad â sefydliadau datganoledig a rhanddeiliaid eraill.

5.5 Yng **Ngogledd Iwerddon**, byddwn yn:

- darparu cyngor rheoleiddio priodol i Weithrediaeth Gogledd Iwerddon, y Cynulliad, llywodraeth leol a'r diwydiant i helpu i fesur a gwella ansawdd darpariaeth symudol ac argaeledd band eang ar draws Gogledd Iwerddon;
- gwella dealltwriaeth pobl o grwydro symudol, er mwyn iddynt allu eu diogelu eu hunain rhag cost crwydro anfwriadol; a
- cynnal fforymau diwydiant ar ddarlledu, gwasanaethau post a thelegyfathrebu er mwyn caniatáu i ddarparwyr gwasanaeth lleol godi materion sy'n berthnasol i ddefnyddwyr a chystadleuaeth.

5.6 Yn **yr Alban**, byddwn yn:

- cysylltu â llywodraeth yr Alban a rhanddeiliaid eraill ynghylch y paratodau a'r gefnogaeth ar gyfer Gemau'r Gymanwlad Glasgow 2014;

- parhau i fesur faint sy'n defnyddio band eang yn Glasgow a'r ardal gyfagos;
- parhau i fesur y gwahaniaethau mewn cyflymder band eang rhwng ardaloedd trefol a gwledig;
- sicrhau bod y drwydded ddiwygiedig ar gyfer rhanbarth ITV Border yn darparu ar gyfer rhoi mwy o sylw i faterion cyfoes ar gyfer gwylwyr yr Alban;
- ceisio cyfrannu at drafodaethau parhaus am ddarlledu a materion sy'n ymwneud â chysylltedd gan gynnwys Cynllun *Scotland's Digital Future* llywodraeth yr Alban; a
- cyfrannu fel y bo'n briodol at drafodaethau mwy cyffredinol am y sector cyfathrebu a rheoleiddio'r sector hwnnw.

5.7 Yng Nghymru, byddwn yn:

- darparu cyngor rheoleiddio a thechnegol priodol i lywodraeth Cymru i gefnogi ei hymrwymiaadau polisi Cymru Ddigidol, yn enwedig y cynllun Allwedd Band Eang Cymru a phrosiect Band Eang y Genhedlaeth Nesaf i Gymru; a
- sicrhau bod anghenion pobl Cymru yn cael eu hystyried mewn unrhyw waith rydym yn ei wneud ar fudo a thechnoleg radio DAB.

5.8 Yn ogystal â'r gwaith rhaglenni a ddangosir uchod, rydym yn darparu nifer o wasanaethau hanfodol i randdeiliaid a defnyddwyr er mwyn cyflawni ein dyletswyddau yn rhinwedd ein swyddogaeth fel rheoleiddiwr y sector cyfathrebu.

Mynd i'r afael ag anghenion defnyddwyr busnes

- 5.9 Yn yr un modd â'n hymgysylltiad â'r gwledydd, mae anghenion defnyddwyr busnes yn rhan gyson o'n gwaith. Rydym yn gwerthfawrogi bod yr anghenion hyn yn gallu bod yn wahanol i anghenion defnyddwyr preswyl a'u bod yn debygol o ofyn am ddull rheoleiddio gwahanol.
- 5.10 Mewn marchnad cyfathrebu sy'n newid yn gyflym, mae arnom eisiau sicrhau bod gwasanaethau ar gael i gefnogi anghenion busnesau, yn fach ac yn fawr. Mae arnom eisiau sicrhau hefyd bod gan ddarparwyr cyfathrebu'r hyn sydd ei angen arnynt er mwyn darparu gwasanaethau i fusnesau.
- 5.11 Rydym wedi comisiynu ymchwil i ddeall sut mae Busnesau Bach a Chanolig yn defnyddio gwasanaethau cyfathrebu a'u hagweddau atynt. Nod yr ymchwil yw sicrhau bod gennym well dealltwriaeth o'r canlynol:
- dyfeisiau a gwasanaethau cyfathrebu mae Busnesau Bach a Chanolig yn eu defnyddio;
  - rhesymau pam ei bod yn bosibl na fyddai Busnesau Bach a Chanolig yn dewis defnyddio dyfeisiau a gwasanaethau;
  - bodlonrwydd Busnesau Bach a Chanolig â'r gwasanaethau y maent yn eu cael;
  - ymgysylltu â'r farchnad (mynediad at, ymwybyddiaeth o ddewis, newid cyflenwyr); a

- pa mor gyffredin yw unrhyw broblemau gyda gwasanaethau y mae eu hangen ar Fusnesau Bach a Chanolig.
- 5.12 Cwblheir yr ymchwil yn ystod gwanwyn 2014; mae'n bosibl y bydd yn tynnu sylw at feysydd gwaith lle mae angen rhagor o waith a byddem yn gwneud hynny yn ystod 2014/15.
- 5.13 Yn ystod 2014/15 byddwn yn dal i ymateb i anghenion ehangach defnyddwyr busnes ac yn sicrhau bod darparwyr yn gallu cystadlu i gynnig gwasanaethau effeithiol i ddefnyddwyr busnes.

Delio ag ymholiadau a chwynion gan y cyhoedd

- 5.14 Mae ein tîm gweithrediadau canolog yn delio ag ymholiadau a chwynion gan ddefnyddwyr am wasanaethau telegyfathrebu, gwasanaethau teledu a radio a defnyddio'r sbectrwm radio. Ein nod yw helpu defnyddwyr i ddatrys eu hymholiadau a'u cwynion drwy eu cyfeirio at ffynonellau cyngor defnyddiol a thrwy gysylltu â darparwyr gwasanaeth.
- 5.15 Ar ben hynny, bydd pobl yn aml yn cwyno'n uniongyrchol wrthym am raglenni teledu a radio. Rydym yn ystyried cwynion am nifer o feysydd megis amddiffyn pobl dan 18 oed, niwed a thramgwydd, tegwch a phreifatrwydd a bod yn ddiuedd ac yn gywir wrth gyflwyno newyddion. Ond, nid ydym yn ystyried materion sy'n ymwneud â bod yn ddiuedd ac yn gywir yng nghyswllt rhaglenni'r BBC, gan mai cyfrifoldeb Ymddiriedolaeth y BBC yw hynny. Rydym hefyd yn rheoli cwynion am noddwyr rhaglenni a dylanwad masnachol honedig.
- 5.16 Mae Tîm Cyswllt Defnyddwyr Ofcom yn gallu rhoi rhybudd cynnar ynghylch pryderon defnyddwyr, ar sail y swmp cynyddol o gwynion a gawn am faterion penodol.

Cadw'r sbectrwm radio yn rhydd rhag ymyrraeth

- 5.17 Rydym yn monitro'r sbectrwm radio ac yn cymryd camau priodol i atal ymyrraeth niweidiol ar y sbectrwm. Mae'r galw cynyddol am sbectrwm ac i ddefnyddio mwy arno yn arwain at fwy o risg o ymyrraeth. Bydd Ofcom yn parhau i weithredu i atal hyn rhag digwydd a'i liniaru pan fydd yn digwydd.
- 5.18 Mae ein Tîm Gorfodi a Pheirianeg Sbectrwm yn delio ag oddeutu 5,000 o achosion y flwyddyn, gan weithredu i:
- amddiffyn cyfathrebu er mwyn diogelu bywyd, gan gynnwys y gwasanaethau brys a'r gwasanaeth rheoli traffig awyr;
  - atal y sbectrwm radio rhag cael ei ddefnyddio'n anghyfreithlon;
  - caniatáu defnydd cyfreithlon ar y sbectrwm drwy, er enghraifft, ddarparu cyngor a chymorth i ddefnyddwyr sbectrwm; a
  - sicrhau na chaiff offer nad yw'n cydymffurfio ei roi ar y farchnad.

Trwyddedu mynediad at y sbectrwm radio

- 5.19 Mae Ofcom yn rheoli mynediad at y sbectrwm radio drwy gyhoeddi, adnewyddu a diddymu trwyddedau. Pan fydd angen, byddwn yn neilltuo amleddau, yn clirio safleoedd ac yn cydlynu'r defnydd o sbectrwm yn rhyngwladol. Yn ystod y flwyddyn

- ddiwethaf rydym wedi cyhoeddi oddeutu 5000 o drwyddedau sbectrwm (heb gynnwys y rhai sydd wedi'u hadnewyddu) sy'n berthnasol i ddefnyddwyr lloeren, dolenni sefydlog, radio busnesau preifat, amatur, morol a defnyddiau eraill.
- 5.20 Byddwn yn darparu'r gwasanaethau hyn yn y ffordd fwyaf effeithiol ac effeithlon bosibl, gan wella ein prosesau a'n gwasanaeth i gwsmeriaid er mwyn lleihau nifer yr achosion o ddiddymu trwyddedau ac atal achosion o'r sbectrwm yn cael ei ddefnyddio heb drwydded.

Darparu gwasanaethau gwybodaeth

- 5.21 Rydym yn darparu gwybodaeth i'r cyhoedd am ddefnyddio'r sbectrwm radio. Mae hyn yn elfen bwysig o ran cydlynu'r defnydd o sbectrwm yn effeithlon. Rydym hefyd yn hwyluso rhanddeiliaid i brynu a gwerthu trwyddedau sbectrwm.

Cyfrifoldeb corfforaethol

- 5.22 Mae Ofcom wedi ymrwymo i fod yn gyflogwr cyfrifol yn ogystal â'i fod wedi ymrwymo i reoli ei effaith ar y gymuned ehangach.
- 5.23 Dyma ein hamcanion o ran cyfrifoldeb corfforaethol:
- trin pob cydweithiwr ag urddas a pharch mewn amgylchedd gwaith cynhwysol a theg, gan hyrwyddo cyfle cyfartal i bawb;
  - lleihau ein hól troed carbon, darparu gwerth am arian a sicrhau bod arferion Ofcom yn gynaliadwy yn amgylcheddol; ac
  - ymgysylltu, ysbrydoli a datblygu cydweithwyr wrth fynd ati'n rhagweithiol i geisio cefnogi ein cymuned leol.
- 5.24 Yn 2011 cyhoeddwyd ein Cynllun Cydraddoldeb Sengl sy'n dod ag ymrwymiad Ofcom yng nghyswllt amrywiaeth a chydaddoldeb ynghyd ac yn ei gryfhau. Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Sengl yn nodi'n glir y gwaith rydym wedi'i wneud hyd yn hyn a'r hyn rydym yn gobeithio ei gyflawni yn y dyfodol. Fel rhan o hyn rydym wedi gosod amcanion cydraddoldeb i ni'n hunain i'w cyflawni erbyn mis Hydref 2014. Rydym yn adrodd yn flynyddol ar y cynnydd rydym wedi'i wneud o ran ein hamcanion cydraddoldeb.
- 5.25 Yn 2013/14 roeddem wedi symud ymlaen yn dda at gyflawni ein holl amcanion cydraddoldeb, fel y nodir yn ein Cynllun Cydraddoldeb Sengl. Dyma'r prif ddatblygiadau:
- cyflwyno prentisiaethau i Ofcom;
  - gwella gwasanaethau cyfnewid testun ar gyfer defnyddwyr anabl;
  - cwblhau archwiliadau hygyrchedd ein swyddfeydd yn y gwledydd; a
  - ymestyn ein rhaglenni gwirfoddoli ar gyfer cydweithwyr i gynnwys gwaith cynhwysiant digidol gyda phobl hŷn yn y gymuned leol
- 5.26 Roedd Cynllun Cydraddoldeb Sengl 2011 yn diwallu gofynion newydd Deddf Cydraddoldeb 2010 ac yn cynnwys y nodweddion gwarchodedig sef oed, anabledd, ailbennu rhywedd, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw, priodas a phartneriaeth sifil a chyfeiriadedd rhywiol.

- 5.27 Ers 2012, rydym wedi cyhoeddi ein hadroddiad blynyddol ar broffil amrywiaeth cydweithwyr er mwyn cyflawni rhan o'n dyletswydd sector cyhoeddus o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Rydym yn defnyddio canfyddiadau'r adroddiad hwn i lywio ein gwaith ar amrywiaeth a chydaddoldeb a byddwn yn parhau i ddarparu adroddiadau diweddarau bob blwyddyn. Rydym hefyd yn meincnodi i sicrhau ein bod yn gweithredu yn unol ag arferion gorau ar amrywiaeth a chydaddoldeb.
- 5.28 Yn ddiweddar, cawsom ein henwi eto ar restr Busnes yn y Gymuned o'r deg cyflogwr gorau yn y sector cyhoeddus o ran hil a rhywedd, a chawsom ein cynnwys ar restr y Times o'r 50 llefydd gorau i fenywod weithio ynddynt.
- 5.29 Rydym wedi llofnodi'r addewid 'Time to Change' i fynd i'r afael â'r stigma ynghylch ieuchyd meddwl a gwahaniaethu yn y gweithle, ac rydym wedi cynnal cyfres o weithgareddau codi ymwybyddiaeth gan gynnwys sgysiau amser cinio a gweithdai ymwybyddiaeth ofalgar.

Adran 6

Pwerau cystadleuaeth Ofcom

- 6.1 Yn ogystal â'r cyfrifoldebau rheoleiddio, mae gan Ofcom bŵer hefyd sy'n ymwneud â materion cyfathrebu:
- gorfodi'r gwaharddiadau yn Neddf Cystadleuaeth 1998 a'r darpariaethau cyfatebol o dan Gytundeb yr UE; a
  - cyfeirio ymchwiliadau'r farchnad o dan Ddeddf Menter 2002 at yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA).
- 6.2 Mae 'materion cyfathrebu' yn cynnwys gwahanol agweddau ar gyfathrebu electronig, yn ogystal â darlledu a darparu gwasanaethau post. Mae Ofcom yn arfer y pwerau hyn ar y cyd â'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd.
- 6.3 Bydd Ofcom yn ystyried a yw'n briodol ymarfer pwerau'r Ddeddf Cystadleuaeth neu'r pwerau sectoraidd mewn unrhyw achos penodol, yn amodol ar ofynion penodol y ddeddfwriaeth. Mewn rhai achosion, nid oes gan Ofcom yr hawl i ddewis y pwerau a ddefnyddia, ac mae'n rhaid iddo ddefnyddio ei pwerau sectoraidd.
- 6.4 Dyma'r achosion y mae Ofcom yn eu hystyried ar hyn o bryd yn unol â'n pwerau cyfraith cystadleuaeth:
- Cwyn gan British Telecommunications ccc ("BT") yn erbyn British Sky Broadcasting Group ccc ("Sky") yn honni achos o gamddefnyddio safle goruchafol yng nghyswllt cyflenwi Sky Sports 1 a 2 ("SS1&2") cyfanwerthol; a
  - cwyn gan TalkTalk Telecom Group ccc yn erbyn BT Group ccc yn honni bod BT yn cyfyngu ar faint yr elw y gellir ei wneud yng nghyswllt pris band eang cyflym iawn.

Mae manylion yr achosion hyn i'w gweld yn y ddolen isod³².

---

³²<http://stakeholders.ofcom.org.uk/enforcement/competition-bulletins/open-cases/open-competition-act-cases/>

Adran 7

Blaenoriaethau/meysydd gwaith posibl y tu hwnt i gwmpas y Cynllun hwn

- 7.1 Mae'r ddogfen hon yn amlinellu cynlluniau Ofcom yn 2014/15 a fydd yn dwyn budd i ddefnyddwyr a dinasyddion. Fodd bynnag, rydym yn disgwyl y bydd y sector cyfathrebu'n parhau i ddatblygu ac yn newid dros amser a allai arwain at nifer o faterion polisi yn y dyfodol. Mae'r adran hon yn nodi'r datblygiadau hyn a'r materion tymor hwy posibl a allai godi yn eu sgil.
- 7.2 Nid yw cynnwys y materion hyn yn awgrymu'n awtomatig y bydd Ofcom yn cynnal gwaith yn y meysydd hyn fel blaenoriaeth yng Nghynlluniau Blynyddol y dyfodol. Mae eu natur yn golygu nad yw'n glir a fydd y farchnad yn datblygu mewn modd a allai olygu ei bod yn ofynnol i ni gael barn am unrhyw un o'r materion hyn yn y dyfodol.
- 7.3 Efallai y daw rhai o'r rhain yn flaenoriaethau gweithredol yn 2014/15, o ganlyniad i ddigwyddiadau allanol annisgwyl, neu os bydd capasiti sbâr ar gael yn fewnol. Tan hynny, fodd bynnag, bydd Ofcom yn parhau i fonitro'r farchnad a/neu gynnal gwaith mewnol ar raddfa fach i baratoi ar gyfer y dyfodol.
- 7.4 Mae'n bwysig nodi hefyd nad yw hon yn rhestr gaeedig – bydd materion a blaenoriaethau newydd yn dod i'r amlwg, ond dyma'r rhai rydym eisoes wedi'u nodi adeg ysgrifennu hyn.

Materion sy'n datblygu a all gyfrannu at Gynlluniau Blynyddol y dyfodol

Y cynnydd o ran faint o ddata a gwybodaeth defnyddwyr a ddefnyddir

- 7.5 O ganlyniad i'r cyfleoedd sy'n codi yn sgil gwasanaethau IP a'r rhyngwrdd, mae'n bosibl y bydd cwmnïau yng nghadwyn gwerth y sector cyfathrebu yn casglu ac yn defnyddio mwy a mwy o wybodaeth am eu cwsmeriaid.
- 7.6 Mae hyn yn codi nifer o faterion posibl, gan gynnwys cystadleuaeth bosibl, amddiffyn defnyddwyr a phryderon ynghylch preifatrwydd. Er nad yw hyn yn fater i Ofcom yn unig, mae'n faes sensitif sy'n datblygu a bydd angen i ni weithio gyda rheoleiddwyr eraill fel sy'n briodol, er mwyn diogelu buddiannau defnyddwyr a dinasyddion.

Tagfeydd a phyrth cystadleuaeth newydd

- 7.7 Wrth i'r sector cyfathrebu esblygu, mae'n bosibl y bydd newid i'w weld yn ystod a nifer y chwaraewyr, y rhwydweithiau a'r gwasanaethau a allai fod yn byrth neu'n dagfeydd. Rydym yn canolbwyntio ar gefnogi cystadleuaeth effeithiol a dewisiadau ar sail gwybodaeth, felly byddwn yn parhau i fonitro'r risg o bryderon posibl ynghylch cystadleuwyr newydd a all godi wrth i gadwyn gwerth y sector cyfathrebu esblygu. Efallai y bydd yn rhaid i ni ddeall cwmpas y risgiau posibl hefyd, a chanfod atebion yn y farchnad ac atebion rheoleiddiol ar gyfer pryderon a allai godi yng nghyd-destun polisi cyhoeddus a chystadleuaeth.

Adolygiad mwy cyffredinol o'r farchnad telegyfathrebu busnes

- 7.8 Gan adeiladu ar yr Adolygiad o'r Farchnad Cysylltedd Busnes diweddar, efallai mai un flaenoriaeth yn y dyfodol fydd cynnal adolygiad manylach o effaith rhwydweithiau, cynnyrch a gwasanaethau cydgyfeiriol, newidiadau yn anghenion busnesau y mae angen cysylltedd data arnynt, ac i ba raddau mae cyflenwyr yn ymateb i'r newidiadau hyn.

Cefnogi'r gwaith i ryddhau rhagor o sbectrwm sector cyhoeddus

- 7.9 Wrth i ffynonellau newydd o sbectrwm at ddibenion masnachol ddod yn bwysicach, gall blaenoriaeth i'r dyfodol gynnwys cefnogi'r gwaith o ryddhau rhagor o sbectrwm sector cyhoeddus y tu hwnt i 2.3 a 3.4GHz.

Swyddogaeth ehangach i Awdurdodau Rheoleiddio Cenedlaethol (NRA) o ran diogelu seilwaith cenedlaethol critigol gwydn

- 7.10 Cafodd Erthygl 13a o'r Gyfarwydddeb Fframwaith ei thrawsgrifio i'r Ddeddf Cyfathrebiadau yn 2011. Mae hyn yn rhoi pwerau newydd i Ofcom yng nghyswllt sicrhau bod rhwydweithiau a gwasanaethau cyhoeddus yn wydn ac yn ddiogel.
- 7.11 Hyd yn hyn, mae ein gwaith wedi canolbwyntio ar sicrhau bod y darparwyr cyfathrebu mwyaf yn gallu dangos eu bod yn dilyn arferion gorau'r diwydiant.
- 7.12 Fodd bynnag, wrth i wasanaethau cyfathrebu ddod yn bwysicach i ddefnyddwyr, i ddinasyddion ac i'r economi, efallai bydd mwy a mwy o alw ar Ofcom i fabwysiadu swyddogaeth sy'n fwy rhagweithiol, y tu hwnt i'n hadroddiadau seilwaith rheolaidd, ar gyfer sicrhau seilwaith cenedlaethol critigol gwydn.

Deall swyddogaeth atebolrwydd cyfryngwr wrth lunio polisïau yn y dyfodol

- 7.13 Yn y dyfodol, efallai bydd cyfryngwyr rhyngwryd fel darparwyr gwasanaeth rhyngwryd yn chwarae rhannau sy'n fwy neu'n llai ffurfiol wrth sicrhau nodau polisi mor amrywiol â diogelu hawlfraint ac amddiffyn pobl ifanc dan 18 oed. Os bydd angen, byddwn yn sicrhau ein bod yn deall deddfwriaeth berthnasol y DU ac Ewrop, y posibilrwydd ar gyfer dyletswyddau rheoleiddio, a datblygiad mentrau gwirfoddol perthnasol gan gyfryngwyr o'r fath wrth i'r dadleuon ar y mater hwn barhau.

Y risgiau i ddefnyddwyr oherwydd maleiswedd

- 7.14 Drwy gasglu data preifat heb i'r defnyddiwr wybod hynny a drwy ymosod ar systemau cyfrifiadurol, gallai maleiswedd beri risg go iawn i ddefnyddwyr ar-lein. Gall fod yn bwysig i ni fod yn ymwybodol o unrhyw ddatblygiadau yn y maes hwn, ac i ddeall materion posibl yn y dyfodol ynghylch diogelu defnyddwyr sy'n ymwneud â gwasanaethau ar-lein, er mwyn sicrhau amgylchedd ar-lein y mae dinasyddion a defnyddwyr y DU yn ymddiried ynddo.

Adran 8

Cyflawni ein dyletswyddau a gwerth am arian

Mae Ofcom ym mhedwaredd flwyddyn ei Adolygiad o Wariant y Trysorlys

- 8.1 2014/15 yw blwyddyn olaf Adolygiad o Wariant y Trysorlys pedair blynedd bresennol Ofcom. Yn y cyfnod hwn, mae Ofcom wedi ymateb i'r sialensiau ehangach sy'n wynebu gwariant cyhoeddus drwy adolygu sut mae'n rheoleiddio'n effeithiol mewn ffordd benodol er budd dinasyddion a defnyddwyr, gan sicrhau gwerth am arian i'w rannu i'r rannwyr ar yr un pryd.
- 8.2 Mae Cynllun Blynyddol 2014/15 yn adeiladu ar ein llwyddiannau yng nghyd-destun yr arbedion effeithlonrwydd a nodwyd yng Nghynlluniau Blynyddol 2011/12, 2012/13 a 2013/14 yn dilyn ein Prosiect Adolygiad o Wariant mewnol.

Cyflawni ein Prosiect Adolygiad o Wariant mewnol

- 8.3 Drwy ein Prosiect Adolygiad o Wariant, rhoddwyd cyfle i'r sefydliad gyflawni ei ddyletswyddau a'i rwymedigaethau er gwaethaf gostyngiadau yn ei gyllid. Rhoddodd hyn ganolbwynt strategol cryfach i'r sefydliad gan wella ei effeithiolrwydd.
- 8.4 Arweiniodd yr adolygiad cynhwysfawr hwn o'n holl ofynion ariannol at lunio set glir o fesurau i'n galluogi i gyflawni ein holl ymrwymadau o fewn targed gostyngiad termau real o 28.2% (dros 4 blynedd).
- 8.5 Mae Ofcom yn bwriadu pennu cyllideb o £117 miliwn ar gyfer 2014/15, heb ddim cynnydd ar gyllideb 2013/14 ac yn cynrychioli gostyngiad mewn termau real o 3%. Wrth bennu'r gyllideb ar y lefel hon, byddwn wedi sicrhau gostyngiad cyllidebol mewn termau real o 28.9% o'i gymharu â 2010/11, gan ragori ar ein hymrwymiad gwreiddiol i sicrhau arbedion cyfan o 28.2% erbyn 2014/15.
- 8.6 Bydd costau 2014/15 yn ôl y sector rhanddeiliaid yn cael eu cwblhau'n derfynol ar ôl i broses ymgynghori'r Cynllun Blynyddol ddod i ben, ac ar ôl i ni bennu cyllideb fanwl a fydd yn adlewyrchu ein blaenoriaethau terfynol. Caiff ffioedd a phrisiau sy'n benodol i sector ar gyfer rhanddeiliaid eu cyhoeddi ar 31 Mawrth 2014 yn ein Tabl Tariffau ochr yn ochr â fersiwn derfynol y Cynllun Blynyddol hwn.

Rheoli ein hadnoddau'n effeithiol

- 8.7 Mae gweithwyr Ofcom a'u datblygiad yn hanfodol i lwyddiant y sefydliad. Yn ystod 2013/14, lansiwyd rhaglen datblygu rheoli, a bydd hon, law yn llaw â'n rhaglen arwain bresennol a'n cynllun i dderbyn graddedigion, yn rhoi cyfle i ni ddatblygu sgiliau ar bob lefel yn y sefydliad.
- 8.8 Mae Ofcom yn parhau i adolygu ei ofynion o ran eiddo, gan waredu neu is-osod llefydd y nodwyd eu bod yn ychwanegol i'n hanghenion cyfredol. Yn ystod 2013/14 gwagiwyd llawr arall yn ein swyddfa yn Llundain ac mae hwn wedi'i is-osod. Wrth is-osod llefydd nad oes eu hangen arnom, mae hyn yn cyfrannu'n sylweddol at leihau ein costau ac at gyflawni ein hymrwymiad i arbed arian.

- 8.9 Yn ogystal ag arbed arian ar eiddo, rydym wedi arbed arian drwy gynlluniau eraill gan gynnwys:
- lleihau'r nifer a gyflogir, rhewi cyflogau a defnyddio llai o weithwyr dros dro a gweithwyr dan gontract;
  - torri ar ein treuliau ac adolygu ein polisïau treuliau yn rheolaidd;
  - caffael a rheoli cyflenwyr yn fwy effeithiol;
  - lleihau costau gorbenion a chefn swyddfa; a
  - diwygio prosesau rheoleiddio a gorfodi, gan ddadredeiddio neu symleiddio lle y bo yn briodol (adran 9).
- 8.10 Er mwyn i Ofcom allu defnyddio'r adnoddau ariannol sydd ar gael yn y ffordd orau, byddwn yn ymgysylltu â chyrff rheoleiddio eraill i rannu arferion gorau gyda'r bwriad o gadw cyfanswm costau mor isel ag y bo modd.

Hwyluso ac adrodd ar ganlyniadau i ddefnyddwyr a dinasyddion

- 8.11 Mae Cynllun Blynyddol 2014/15 yn datgan ein blaenoriaethau strategol yn glir ynghyd â'r canlyniadau o'n gwaith rydym yn dymuno eu sicrhau ar ran dinasyddion a defnyddwyr.
- 8.12 Y canlyniadau fydd effaith y newidiadau mewn ymddygiad a/neu strwythur a fydd yn cael eu hysgogi drwy gamau gweithredu Ofcom. Rydym yn diffinio dwy lefel o ganlyniadau. Canlyniadau interim yw digwyddiadau yn y farchnad sy'n deillio o benderfyniad a gymerir gan Ofcom; er enghraifft, galluogi trydydd partïon i gael mynediad at rwydwaith neu wasanaeth penodol a ddefnyddir ganddynt i gynnig gwasanaeth i gwsmeriaid, gan gynyddu cystadleuaeth a dewis mewn marchnad. Mae canlyniadau terfynol yn disgrifio'r buddion ehangach i ddinasyddion a defnyddwyr gan gynnwys, er enghraifft, defnyddiwr yn gallu dewis o amrywiaeth o gynigion adwerthu cystadleuol ac arloesol, ond hefyd yn gallu manteisio ar ansawdd gwasanaeth gwell, prisiau is ac argaeledd eang.
- 8.13 Mae ein fframwaith mesur perfformiad yn cofnodi canlyniadau ac yn adrodd arnynt. Ar gyfer pob gweithgarwch rydym yn ei wneud, mae'n cynnwys datgan yn glir beth yw'r canlyniad a geisir a'r camau gweithredu mewnol cysylltiedig. Mae'r canlyniadau hyn yn pennu'r buddion cadarnhaol rydym yn ceisio'u darparu i ddinasyddion a defnyddwyr o ganlyniad i'n gwaith. Mae ein Hadroddiad Blynyddol yn cynnwys y cynnydd o ran cyflawni canlyniadau ein gwaith.
- 8.14 Rydym wedi nodi canlyniadau interim a therfynol yng Nghynllun Blynyddol eleni i asesu ein llwyddiant o ran cyflawni ein blaenoriaethau. Yn ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2014/15, byddwn yn adrodd ar ba mor effeithiol y buom wrth gyflawni yn erbyn y canlyniadau hyn, a llwyddiant ein gwaith.

Adran 9

Lleihau beichiau a chymhlethdod y broses rheoleiddio

- 9.1 Mae Deddf Cyfathrebiadau 2003 yn ei gwneud yn ofynnol i Ofcom roi'r baich lleiaf posibl ar y rheini y mae'n eu rheoleiddio. Yn ogystal â hyn, mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i ni adolygu'r broses rheoleiddio er mwyn sicrhau (a) nad yw'n rhoi beichiau diangen; neu (b) cadw beichiau sydd bellach yn ddiangen. Os deuir o hyd i feichiau diangen, mae'n ofynnol i Ofcom gael gwared arnynt neu eu lleihau.
- 9.2 Rydym wedi adolygu gweithgarwch Ofcom gyda'r bwriad o nodi meysydd lle mae modd i ni gael gwared ar feichiau neu eu lleihau, ac rydym yn bwriadu adolygu'r meysydd hynny yn fwy manwl.
- 9.3 Mae'r bennod hon yn nodi'r meysydd i'w hadolygu yn ogystal ag adrodd ar gynlluniau dadreoleiddio sydd wedi bod yn digwydd dros y flwyddyn ddiwethaf.

Cynlluniau symleiddio sy'n hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus

Cawsom wared ar rwymedigaethau a rheoleiddio ex ante mewn ambell faes o'r farchnad band cul sefydlog

- 9.4 Ym mis Medi 2013, cyhoeddwyd datganiad terfynol ar yr *Adolygiad o'r Farchnad Band Cul Sefydlog*, sy'n cynnwys marchnadoedd adwerthu a chyfanwerthu ar gyfer galwadau llais yn y DU. Penderfynasom osod rhwymedïau ar BT a KCOM lle roeddem o'r farn bod ganddynt gryn dipyn o bŵer marchnad mewn marchnadoedd penodol. Hefyd penderfynasom gael gwared ar reoliadau lle nad oedd gwarant mwyach y byddai'n sicrhau cystadleuaeth mewn marchnadoedd penodol. Roedd hyn yn cynnwys:
- Cael gwared ar rwymedigaethau gwahanol BT a KCOM i gynnig dewis cludydd ymlaen llaw (CPS) a mynediad anuniongyrchol (IA) pan fo cangen adwerthu pob gweithredwr yn darparu'r llinell mynediad adwerthu.
  - Cael gwared ar reoleiddio ex ante yn y marchnadoedd perthnasol ar lefel adwerthu yn ardal Hull.
  - Ar gyfer trawsgludo sengl, rydym o'r farn nad yw rheoleiddio ex ante yn briodol mwyach ar y sail bod cyfraith cystadleuaeth ex post yn ddigon i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon cystadleuaeth a allai godi. Felly penderfynasom gael gwared ar yr holl reoleiddio Pŵer Marchnad Sylweddol (SMP) ex ante sy'n weddill yn y farchnad hon.

Penderfynasom reoleiddio'n llai llym mewn meysydd lle roedd mwy o gystadleuaeth yn y farchnad cysylltedd busnes

- 9.5 Ym mis Mawrth 2013, cyhoeddwyd datganiad terfynol ar ein *Hadolygiad o Farchnad Cysylltedd Busnes*. Bwriad ein penderfyniadau oedd ysgogi cystadleuaeth, a helpu i sicrhau bod gan y DU sylfaen o rwydweithiau cyflymder uchel sy'n gallu cefnogi gofynion data busnesau a defnyddwyr yn y dyfodol.

- 9.6 Er ein bod wedi cadw ac ymestyn rhywfaint o'r rheoleiddio presennol ar BT, penderfynasom reoleiddio'n llai llym yn ardal Llundain, lle mae BT yn wynebu mwy o gystadleuaeth oddi wrth ddarparwyr eraill. Mae hyn yn golygu rhoi terfynau diogelu ar gynnyrch hyd at 1 Gbit yr eiliad ac yn cynnwys hynny, a dim rheoleiddio ar gynnyrch lled band uchel iawn, os oes cystadleuaeth effeithiol.
- 9.7 Penderfynasom hefyd ddadreoleiddio'r farchnad ar gyfer prif segmentau pellter hwy yr hen linellau ar brydles.

Symleiddio cynlluniau sy'n sicrhau'r defnydd gorau posibl o sbectrwm

Rydym yn parhau i edrych ar ddulliau gweithredu newydd a mwy effeithlon ar gyfer rheoli sbectrwm

- 9.8 Defnyddir y term mynediad sbectrwm deinamig (DSA) i ddisgrifio sawl ffordd o reoli sbectrwm ar sail fwy ymatebol ac effeithlon. Wrth wneud hyn, mae sbectrwm ar gael i ddyfeisiau ar sail y math o wasanaeth y mae angen iddynt gael mynediad ato a'r sbectrwm sydd ar gael yn eu lleoliad. Fel hyn, bydd modd adnabod dyfeisiau'n haws a defnyddio amleddau na fyddai fel arall yn cael eu defnyddio, gan rannu'r band yn effeithiol â defnyddwyr eraill ar adegau penodol neu mewn lleoliadau penodol.
- 9.9 Un o brif fanteision DSA yw bod ganddo'r potensial i gynyddu cyflenwad y sbectrwm. Mae hyn yn debygol o fod yn berthnasol iawn i ddarparu'r sbectrwm ychwanegol sy'n angenrheidiol i fodloni'r twf yn y galw yn y dyfodol am wasanaethau data symudol, ochr yn ochr â ffyrdd presennol o weithio megis clirio bandiau amledd yn llwyr ar gyfer defnydd data symudol.
- 9.10 Mae sicrhau bod sbectrwm gofod gwyn ar gael yn y band UHF ar y teledu yn gam cyntaf pwysig i alluogi mynediad deinamig i'r sbectrwm drwy gronfa ddata ddaearleoliad. Rydym wedi ymgynghori ynghylch gofod gwyn yn yr amleddau rhwng 470MHz a 790MHz (band teledu UHF) a ddefnyddir ar hyn o bryd ar gyfer teledu digidol daearol a chan ddefnyddwyr gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig. Dyma'r set gyntaf o amleddau i ni benderfynu caniatáu mynediad sbectrwm deinamig ar ei chyfer. Ond, rydym yn gweld cyfle mawr i alluogi hyn ar lefel fwy eang ac rydym wrthi'n ymgynghori ar rôl rhannu sbectrwm yn y dyfodol ar gyfer gwasanaethau data symudol a di-wifr.
- 9.11 Yn 2013, cyhoeddodd Ofcom pa sefydliadau a fyddai'n cymryd rhan yng nghynllun peilot mawr cyntaf Ewrop ar gyfer gofod gwyn ym mand teledu UHF. Bydd oddeutu 20 o sefydliadau cyhoeddus a phreifat yn cymryd rhan yng nghynllun peilot Ofcom drwy gynnal treialon i brofi amrywiaeth o raglenni arloesol - yn amrywio o synwryddion sy'n monitro ymddygiad dinasoedd, i wybodaeth ddeinamig ar gyfer defnyddwyr ffyrdd a band eang gwledig mewn llefydd anodd eu cyrraedd.

Rydym wedi caniatáu i weithredwyr ffonau symudol ddefnyddio eu sbectrwm radio 2G a 3G presennol ar gyfer gwasanaethau 4G cyflym iawn

- 9.12 Rydym wedi penderfynu bwrw ymlaen â'r amrywiadau sy'n caniatáu defnyddio technoleg 4G ym mhob un o'r trwyddedau 900MHz, 1800MHz a 2100MHz a chaniatáu i'r pŵer mwyaf a ganiateir yn y trwyddedau 900MHz fod yn 3dB yn fwy. Ar yr un pryd, rydym wedi diweddarau nifer o'r telerau a'r amodau yn y trwyddedau hyn er mwyn sicrhau eu bod yn cyd-fynd yn well â'r telerau a'r amodau cyfatebol yn y trwyddedau 800MHz a 2.6GHz a ddyfarnwyd yn ddiweddar.

- 9.13 Mae'r penderfyniad hwn yn bodloni un amcan hirdymor i ryddhau pob trwydded symudol er mwyn cael gwared ar y rhwystrau rheoleiddiol rhag defnyddio'r dechnoleg symudol ddiweddaraf sydd ar gael. Er ei bod yn bosibl na fydd gweithredwyr am ddefnyddio gwasanaethau 4G yn y bandiau sydd newydd eu rhyddhau yn y dyfodol agos, bydd buddiannau defnyddwyr yn cael eu bodloni gan y ffaith bod y bandiau hyn wedi'u rhyddhau bellach, cyn iddynt fod ar gael i'w defnyddio ar gyfer technoleg 4G yn y dyfodol dan arweiniad y farchnad. O ganlyniad, gall gweithredwyr gynllunio a gweithredu proses symud at dechnoleg 4G yn y bandiau hyn heb orfod cymryd rhan mewn proses rheoleiddio arall.

Byddwn yn edrych ar y posibilrwydd i leihau'r rheoleiddio technegol manwl sy'n effeithio ar ddarlledwyr

- 9.14 Mae rheoleiddio technegol yn dal i fod yn faes sylweddol o reoleiddio sy'n ddiangen o ragnodol. Ers i'r rhaglen newid i'r digidol ddod i ben yn 2012, rydym wedi ceisio cael gwared ar rai o'r rheoleiddio technegol mwy manwl a osodwyd ar deledu digidol daearol. Byddwn yn edrych yn awr i weld a allwn fynd yn bellach, a byddwn yn canolbwyntio hefyd ar radio.
- 9.15 Er mwyn osgoi'r baich ar y diwydiant darlledu, rydym yn bwriadu: nodi pa agweddau o'r codau technegol priodol sy'n dal yn berthnasol; nodi pa fesurau sy'n dwyn buddion ac a oes modd eu cyflawni mewn ffyrdd eraill heb fod yn rheoleiddiol; pennu lle mae dulliau yn gwahaniaethu ar gyfer radio a theledu ac a oes rhesymau da o hyd ar gyfer y gwahaniaeth hwnnw. Yn benodol, rydym yn bwriadu adolygu darpariaethau manwl yn y codau technegol megis gofynion bit/cyfradd ar radio a gofynion ansawdd llun ar deledu. Byddwn hefyd yn edrych ar ofynion adrodd am berfformiad technegol er mwyn sicrhau eu bod yn adlewyrchu realiti'r seilwaith darlledu presennol.
- 9.16 Rydym yn bwriadu dechrau edrych ar y trefniadau presennol yn gynnar yn 2014 ac, os byddwn yn nodi meysydd sy'n cyfiawnhau newid sylweddol, rydym yn bwriadu ymgynghori ynghylch ein cynigion yn ystod hanner cyntaf 2014.

Symleiddio cynlluniau sy'n gysylltiedig â diogelu defnyddwyr rhag niwed

Byddwn yn adolygu rheolau dilysrwydd post

- 9.17 *Mae'n ofynnol i weithredwyr post rheoledig megis y Post Brenhinol leihau'r posibilrwydd y bydd post yn mynd ar goll, yn cael ei ddwyn, ei ddifrodi a/neu fod rhywun yn ymyrryd â'r post, a chynnal a gwella eu perfformiad o ran dilysrwydd post. Mae'r camau y mae'n rhaid i weithredwyr eu cymryd i leihau'r risgiau i ddilysrwydd post wedi'u nodi mewn Cod Ymarfer, a gyflwynwyd gan Postcomm yn 2006 i sicrhau chwarae teg yn y farchnad bost wrth i'r farchnad honno fod ar gael ar gyfer cystadleuaeth lawn.*
- 9.18 *Rydym yn edrych ar yr opsiynau ar gyfer gwella effeithiolrwydd y trefniadau rheoleiddio presennol, ac rydym wrthi'n ystyried cael gwared ar lawer o'r canllawiau manwl yn y cod presennol. Rydym yn bwriadu cyhoeddi ymgynghoriad yn 2014.*

Rydym wedi cynnig symleiddio'r rheoleiddio ynghylch y Cyfarwyddyd bilio a mesur

- 9.19 Yn 2013 aethom ati i adolygu Cyfarwyddyd a roddwyd ar waith yn 2008, sy'n sicrhau bod systemau bilio darparwyr cyfathrebu yn cyrraedd safonau technegol penodol o

ran cywirdeb. Mae'r Cyfarwyddyd yn berthnasol i'r darparwyr hynny sydd â throsiant o dros £40 miliwn y flwyddyn wrth ddarparu gwasanaethau llais symudol a sefydlog. Rhaid i drydydd parti a benodir gan Ofcom gymeradwyo 'Systemau Bilio a Mesur Cyfan' darparwyr o'r fath gan eu cymharu â'r gofynion a nodir yn y Cyfarwyddyd. Mae'r Cyfarwyddyd yn gosod y cyfraddau gwallau uchaf ar gyfer systemau bilio darparwyr ac yn cynnwys dyletswyddau monitro ac adrodd hefyd.

9.20 Yn ein hadolygiad, ystyriwyd a oedd ei gwmpas a'i ofynion yn dal yn briodol, ac ystyried y newidiadau yn y farchnad dros y blynnyddoedd diwethaf. Gwnaethom gynnig newidiadau penodol i'r Cyfarwyddyd a fyddai'n lleihau baich rheoleiddio ar ddarparwyr cyfathrebu a sicrhau hefyd fod ei gwmpas a'i ofynion yn dal yn briodol ac yn ateb y diben, a bod ffioedd i ddefnyddwyr yn cael eu cyfrifo'n gywir. Yn benodol, gofynnwyd am farn am y canlynol:

- a ddylid cadw'r gofynion o ran gwasanaethau llais sefydlog a symudol ar gyfer cartrefi a busnesau bach a chanolig fel y maent;
- a ddylai darpariaethau sefydlog a symudol aros yn wirfoddol;
- a ddylid cael gwared ar gyfyngiadau cywirdeb a goddefiant ar gyfer gwasanaethau i fusnesau mawr; a
- a ddylid cael gwared ar wasanaethau cyfanwerthu o'r Cyfarwyddyd.

9.21 Rydym wedi ystyried barn rhanddeiliaid a byddwn yn ymgynghori mwy ar y cynigion yn y Flwyddyn Newydd.

Rydym yn bwriadu symleiddio prisiau ffôn ar gyfer defnyddwyr

9.22 Ym mis Rhagfyr 2013, gwnaethom gadarnhau y byddem yn gwneud newidiadau mawr ar sut y codir am rifau ffôn o ganol 2015 ymlaen. Bydd hyn yn rhoi esboniad cliriach i ddefnyddwyr am y gost o alw busnesau a gwasanaethau.

9.23 Dros y tair blynedd diwethaf, rydym wedi cynnal adolygiad manwl o gyflwr gwasanaethau galwadau nad ydynt yn rhai daearyddol, y mae defnyddwyr yn eu defnyddio i ryngweithio gyda busnesau a sefydliadau. Rydym wedi cynnig sawl dewis ar gyfer mynd i'r afael â'r pryderon ynghylch cymhlethdod profiad y defnyddiwr, yn arbennig sut y gellid diwygio'r fframwaith rheoleiddio i symleiddio prisiau galwadau.

9.24 Er ei bod yn bosibl y bydd ambell sefydliad yn elwa o'r dryswch, gan ei fod yn gallu creu mwy o refeniw, at ei gilydd, byddai cael system gliriach, fwy tryloyw ac yn hawdd ei rhag-weld yn dwyn budd i ddefnyddwyr a'r rheini sy'n derbyn y galwadau. Yn benodol, rydym yn cynnig y canlynol:

- cyflwyno'r prisiau adwerthu uchaf ar gyfer ambell ystod rhifau gan gynnwys gwneud rhifau 080 a 116 am ddim i ddefnyddwyr eu galw o bob ffôn; a
- strwythur tariff newydd ar gyfer galwadau eraill nad ydynt yn rhai daearyddol er mwyn sicrhau mwy o dryloywder ar gyfer defnyddwyr a gwell cystadleuaeth ymhlith darparwyr cyfathrebu a busnesau sy'n cynnig gwasanaethau gan ddefnyddio'r rhifau hynny.

9.25 Gyda'i gilydd, bydd y newidiadau hyn yn symleiddio system rhifau'r DU ac yn caniatáu i ddefnyddwyr ddeall yn well beth yw ystyr y gwahanol rifau, yn ogystal â'u cost. Gweithredir y newidiadau yn 2015.

Symleiddio mesurau a fydd yn helpu i gynnal hyder y gynulleidfa yn y cynnwys darlledu

Rydym wedi adolygu'r dyletswyddau ar gyfer trwyddedau Channel 3 a Channel 5 cyn cyfnod trwyddedu newydd

- 9.26 Ym mis Gorffennaf 2013, aethom ati i gyhoeddi datganiad ynghylch newidiadau i'r dyletswyddau ar gyfer trwyddedau Channel 3 a Channel 5, cyn cyfnod trwyddedu newydd. Dywedodd y rheini sy'n dal y trwyddedau wrthym y byddai eu dyletswyddau gwasanaeth cyhoeddus presennol, yn gyffredinol a chyda rhywfaint o newidiadau, yn dal i fod yn gynaliadwy yng nghyfnod y drwydded nesaf. Cymeradwywyd cynigion ar gyfer gwasanaeth newyddion mwy lleol ar Channel 3 ar draws Lloegr. Bydd hyn yn golygu bod ITV yn darparu newyddion rhanbarthol mewn 14 o ranbarthau newyddion ar wahân, o'i gymharu â'r wyth rhanbarth newyddion sydd ganddo ar hyn o bryd.
- 9.27 Ymhob un o drwyddedau'r ITV heblaw am ddwy, bydd y gofyniad i ddarparu bwletin newyddion rhanbarthol yn ystod yr wythnos yn gynnar gyda'r nos yn cael ei leihau o 30 munud i 20 munud. Effaith ddadreoleiddio a gaiff y set hon o newidiadau ar y cyfan, gyda'r rhan fwyaf o ranbarthau Lloegr yn symud o ofyniad cwota o bedair awr yr wythnos o raglenni rhanbarthol i ddwy awr a hanner yr wythnos. Ar yr un pryd, bydd y newidiadau hyn yn dwyn budd i'r gwylwyr, wrth iddynt arwain at wasanaeth newyddion mwy lleol.

Byddwn yn parhau gyda'n hadolygiad penodol o drwyddedu darlledu a gorfodi

- 9.28 Yn 2013 buom yn ystyried cwmplas, ac rydym wedi dechrau adolygiad eang o'r broses trwyddedu gwasanaethau darlledu. Rydym wedi nodi y bydd defnyddio dull 'mwy deallus' o drwyddedu a gorfodi yn ein galluogi i nodi ac ymateb yn well i ddiffyg cydymffurfio posibl. Yn y tymor hir, bydd hyn yn caniatáu i ni greu trefn trwyddedu symlach, sydd â'r potensial i gael gwared ar ambell faich rheoleiddio ar randdeiliaid.

Byddwn yn adolygu rheoleiddio manwl o fformatau cerddoriaeth radio

- 9.29 Dros y blynyddoedd diwethaf, mae gwrandawyr wedi gweld cynnydd dramatig o ran y gwahanol fathau o gerddoriaeth sydd ar gael a ffynonellau'r gerddoriaeth honno, megis dros y rhyngwrdd a radio digidol. Cafodd rheoleiddio ar gyfer fformat radio analog ei gynllunio ar gyfer oes wahanol.
- 9.30 Er bod ambell elfen o'r drefn honno yn dal i fod yn bwysig i wrandawyr, megis darparu deunydd lleol sydd wedi'i wneud yn yr ardal, mae achos dros edrych eto ar reoleiddio fformatau cerddoriaeth i weld a ddylid llacio hyn gan roi mwy o ryddid i'r diwydiant addasu i archwaeth y defnyddwyr sy'n newid, ac i annog cystadleuaeth.
- 9.31 Rydym yn bwriadu adolygu fformatau cerddoriaeth yn y Flwyddyn Newydd gyda'r nod o ymgynghori ar fframwaith diwygiedig a allai fod yn barod erbyn haf nesaf.

Byddwn yn ymgynghori ynghylch egluro a symleiddio rhai agweddau ar reoleiddio ynghylch hysbysebu

- 9.32 Yn y Flwyddyn Newydd, bydd Ofcom yn ymgynghori ar agweddau o'i God ar Amserlennu Hysbysebion Teledu ('COSTA'). Mae hwn yn adolygiad penodol sy'n canolbwyntio ar egluro a symleiddio ein dull o fesur hyd rhaglenni (a elwir yn 'hyd wedi'i amserlennu'). Fel rhan o'r adolygiad hwn, byddwn yn ceisio cyfundrefnu penderfyniadau polisiâu rydym wedi'u gwneud eisoes (gan gynnwys cael gwared ar

gyfyngiadau ar funudau hysbysebu ar wasanaethau teledu lleol a llacio cyfyngiadau ar egwylliau mewnol mewn genres penodol ar wasanaethau PSB) er mwyn darparu un set glir o reolau i ddarllledwyr eu dilyn.

Symleiddio a dadreoleiddio sy'n ymwneud â pholisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd

Byddwn yn dadreoleiddio yn unol â deddfwriaeth y llywodraeth

9.33 Ym mis Gorffennaf, gosododd y llywodraeth Orchymyn drafft gerbron y Senedd yn unol â'r Deddf Cyrff Cyhoeddus. Mae'r llywodraeth yn cynnig sawl newid yn swyddogaethau Ofcom, ac mae gan nifer ohonynt elfennau yn ymwneud â symleiddio a dadreoleiddio. Dyma'r cynigion penodol:

- Diwygio'r ddyletswydd i gynnal Adolygiad PSB bob pum mlynedd o leiaf, gan roi'r pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol ei wneud yn ofynnol i Ofcom gynnal adolygiad ac adrodd yn ôl ei (d)disgresiwn. Gall yr Ysgrifennydd Gwladol nodi cwmpas yr adolygiad hwnnw hefyd a nodi beth y dylid ei gynnwys yn yr adroddiad.
- Diwygio'r ddyletswydd i asesu trefniadau rhwydweithio Channel 3, o fod yn ofyniad blynyddol i roi pŵer, i Ofcom asesu yn ôl yr angen.
- Rhoi hyblygrwydd i Ofcom weithredu unrhyw newidiadau pellach i'w drefn reoli fewnol, gan geisio cymeradwyaeth yr Ysgrifennydd Gwladol i unrhyw strwythur diwygiedig.
- Diwygio'r ddyletswydd i adolygu newid mewn rheolaeth ar gyfer trwydded Channel 3 neu Channel 5, fel nad oes angen un yn awtomatig. Mae'r diwygiad yn caniatáu i'r Ysgrifennydd Gwladol ei wneud yn ofynnol i Ofcom gynnal adolygiad lle mae newid mewn rheolaeth.
- Mae'r llywodraeth wedi cyhoeddi ei bwriad hefyd i osod Gorchymyn drafft sy'n cynnig cael gwared â'r gofyniad bod darllledwyr sector cyhoeddus yn darparu datganiadau blynyddol ar bolisi rhaglenni i Ofcom.

Ar ôl i'r Gorchymyn gael ei wneud, bydd Ofcom yn adlewyrchu'r trefniadau newydd yn waith, fel sy'n briodol.

Atodiad 1

Crynodeb o'r gwahoddiad i roi sylw ar ymatebion

Cyflwyniad

- A1.1 Dyma'r tro cyntaf i ni gyflwyno proses gwahoddiad i roi sylw cyn ymgynghori ar Gynllun Blynyddol Drafft. Mae'r rhai a ymatebodd yn cefnogi'r dull newydd hwn.
- A1.2 Cawsom 32 o ymatebion ysgrifenedig gan amrywiol randdeiliaid, gan gynnwys unigolion preifat, sefydliadau budd defnyddwyr, cwmnïau a chyrff masnach.
- A1.3 Cafwyd sawl cais gan randdeiliaid am ymrwymadau i feysydd penodol yn rhaglen waith Ofcom ar gyfer 2014/15. Rydym wedi crynhoi'r prif bwyntiau a godwyd isod. Byddwn yn darparu ymatebion i'r pwyntiau hyn yn ein Cynllun Blynyddol terfynol ar gyfer 2014/15, ar ôl ymgynghori am ein rhaglen waith ddrafft, fel y nodwyd yn y ddogfen hon. Mae pob ymateb heb fod yn gyfrinachol i'r ymgynghoriad ar gael yn llawn ar ein gwefan³³. Where appropriate, we have reflected these requests in our work programme, taking into account our statutory duties and resourcing constraints. This summary groups the consultation responses under our six strategic purposes, orderegulation and simplification, as appropriate.

Sylwadau cyffredinol gan rhanddeiliaid

- A1.4 Yn gyffredinol, roedd yr ymatebwyr yn cytuno ar y cyfan bod y dibenion strategol a nodwyd yng Nghynllun Blynyddol 2013/14 yn dal i fod yn berthnasol ar gyfer ein rhaglen waith ar gyfer 2014/15.
- A1.5 Gofynnodd BT i ni ystyried fel rhan o'n fframwaith strategol yr angen i gymell buddsoddiad ac i roi sicrwydd rheoleiddiol rhesymol i fuddsoddwyr.
- A1.6 Argymhellodd Pwyllgor Ymgynghorol Cymru (PYC) Ofcom fod Ofcom yn edrych eto ar ei ddibenion strategol er mwyn adrodd yn benodol ar bob marchnad unigol; lefel yr amherffeithrwydd yn y farchnad honno; a'r ymyriadau sydd ar gael i fynd i'r afael ag amherffeithrwydd y farchnad.
- A1.7 Gofynnodd EE i ni roi sylw i'r cyd-destun ehangach wrth i ni ystyried darnau unigol o reoleiddio, ac ystyried effaith gynyddol rheoleiddio ar gystadleuaeth, buddsoddiad a'r sector cyfathrebu yn ei gyfanrwydd. Gofynnodd EE hefyd am esboniad pellach ar y meini prawf a ddefnyddiwn i flaenoriaethu meysydd gwaith mwy dewisol.
- A1.8 Roedd Cymdeithas Telegyfathrebu Cystadleuol y DU (UKCTA), EE a Virgin Media wedi mynegi pryderon ar wahân ynghylch amseriad rhoi gwybod am ein ffioedd gweinyddu.
- A1.9 Mae Virgin Media am i ni amlinellu sut yr ydym ni, fel y rheoleiddiwr cydredol, yn delio ag ymchwiliadau i gystadleuaeth.

³³<http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/annual-plan-14-15-itc/?showResponses=true>

Hybu cystadleuaeth effeithiol a dewis gwybodus

Sicrhau cystadleuaeth a buddsoddiad effeithiol yn y band eang presennol a band eang cyflym iawn

A1.10 Cawsom sawl sylw am fand eang cyflym iawn:

- Wrth i'r galw am fand eang cyflym iawn gynyddu, mae Sky am i Ofcom gefnogi ymdrechion darparwyr cyfathrebu i ddatblygu cynnyrch gwahanol i gynnyrch ffibr cyfanwerthu presennol BT yn ddyfnach yn y rhwydwaith;
- Mae Virgin Media hefyd o'r farn ei bod yn dal yn hollbwysig ein bod yn ysgogi cystadleuaeth a buddsoddiad ar y lefel ddyfnaf o seilwaith band eang cyflym iawn; a
- mae Ffederasiwn Gwasanaethau Cyfathrebu (FCS) am i ni reoleiddio gwasanaethau cysylltedd ffibr BT mewn modd tebyg i WLR3 ar gyfer y rhwydwaith copr.

A1.11 Mae Undeb y Gweithwyr Cyfathrebu (CWU) am i Ofcom roi sylw i'r bwlch mewn cyllid cyhoeddus ar gyfer band eang cyflym iawn drwy fecanweithiau rheoleiddio priodol er mwyn cymell ac ysgogi rhagor o fuddsoddiad preifat.

A1.12 Mae'r CWU am i ni edrych hefyd ar oruchafiaeth yn y farchnad ac ar agor y mynediad at wasanaethau cyfanwerthu, nid yn unig yn achos BT ond yn achos cwmnïau eraill lle ceir cryn dipyn o bŵer yn y farchnad o fewn ardal ddaearyddol benodol (yn arbennig Virgin Media).

A1.13 Mae Three am i Ofcom asesu rhychwant y gystadleuaeth i ddarparu cynnyrch ôl-gludo ar gyfer dyfeisiau symudol, a'r rheoleiddio dilynol, yn benodol yng nghydestun prisiau ôl-gludo BT, ansawdd y gwasanaeth a'r datblygiad technolegol a gynigir.

A1.14 Mae EE yn credu bod angen i Ofcom ganolbwyntio ar reoleiddio ôl-gludo i gefnogi rhwydweithiau 4G; byddai hyn yn cynnwys mynd i'r afael â materion ôl-gludo di-wifr megis sut y gall gweithdrefn ôl-gludo di-wifr gefnogi a galluogi'r gwaith o ddatblygu defnydd o gelloedd bach.

A1.15 Cafwyd sylwadau gan nifer o ymatebwyr ynghylch ansawdd gwasanaeth Openreach:

- mynegodd y CWU yr angen am dryloywder yn safonau ansawdd a chynnal a chadw gwasanaeth Openreach;
- yr yn un modd, galwodd yr FCS ar Ofcom i barhau i sicrhau bod Openreach yn darparu gwasanaeth o ansawdd uchel ar sail gyfartal i bob darparwr cyfathrebu, wedi'i fesur yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol penodol a chytundebau lefel gwasanaeth;
- galwodd UKCTA am adolygiad cynhwysfawr o drefn cytundebau lefel gwasanaeth ar draws pob cynnyrch a reoleiddir; a
- gofynnodd Sky bod Ofcom yn gosod targedau lefel gwasanaeth mwy llym.

- A1.16 Mynegodd BT a'r FCS bryder bod diffyg mynediad rheoledig at wasanaethau symudol cyfanwerthu yn golygu nad yw gweithredwyr sefydlog a gweithredwyr rhwydwaith symudol yn cael yr un chwarae teg.

Datblygu a gweithredu polisïau a fydd yn ei gwneud yn haws newid rhwng darparwyr cyfathrebu

- A1.17 Mae BT am i Ofcom sicrhau bod y diwydiant yn ei gyfanwydd yn ymgysylltu'n llwyr i weithredu'r hysbysiad ynghylch trosglwyddo, sy'n cael ei arwain gan y darparwr sy'n ennill (GPL NoT+), er mwyn newid rhwng darparwyr gwasanaethau band eang a llais yn ôl-troed copr Openreach. Mae BT am i Ofcom ystyried hefyd sut a phryd y gellid ymestyn y broses i gynnwys teledu drwy dalu a chebl.
- A1.18 Mae Three am i Ofcom edrych ar newid yn y farchnad dyfeisiau symudol, gan ystyried darpariaethau rheoliadau drafft y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer un farchnad gyfunol ym maes telegyfathrebu.
- A1.19 Mae Three am weld Ofcom yn gweithredu i leihau ffioedd trawsgludo rhoddwr.

Monitro dulliau sylfaenol i reoli traffig er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â dull Ofcom o ymdrin â niwtraliaeth y rhyngwrwyd

- A1.20 Mynegodd BT bryder nad oedd defnyddwyr yn cael budd llawn y mecanweithiau hunanreoleiddiol megis Codau Ymarfer Tryloywder Rheoli Traffig a Rhyngwrwyd Agored y diwydiant. Galwodd BT am ymchwiliad i weld a yw marchnad rhyngwrwyd y DU yn sicrhau'r canlyniadau cystadleuol gorau posibl i ddefnyddwyr.
- A1.21 Galwodd y CWU ar i Ofcom gyflwyno safonau sylfaenol newydd er mwyn gweithredu yn erbyn arferion traffig cyfyngedig a gormod o drafftig o ganlyniad i'r doreth o waith seilwaith band eang dros gyfnod byr.

Adolygu'r fframwaith ar gyfer adrodd ariannol rheoleiddiol mewn telegyfathrebu

- A1.22 Gofynnodd BT fod Ofcom yn cwblhau'r adolygiad o adrodd rheoleiddiol er mwyn symleiddio a gwella ansawdd a pherthnasedd y wybodaeth.

Ymatebion am gystadleuaeth arall

- A1.23 Galwodd yr UKCTA am ymchwiliad i brisiau BT ar gyfer gwasanaethau cyfnewid testun, gwasanaethau mynediad dros ffôn talu a gwasanaethau sy'n delio â galwadau brys. Galwodd EE hefyd, ond ar wahân, am gamu i mewn yng nghyddestun prisiau BT ar gyfer gwasanaethau cyfnewid testun.
- A1.24 Mae BT am i ni weithio gyda'r diwydiant i ddeall sut y byddai'r fframwaith rheoleiddio presennol yn gweithio gyda gwasanaethau llais newydd a fydd, maes o law, yn disodli'r gwasanaethau a ddarperir ar hyn o bryd dros y rhwydwaith ffôn switsio cyhoeddus (PSTN).
- A1.25 Mae Three am i ni ystyried rheoleiddio agweddau ar ddarpariaeth gwasanaeth drosy rhyngwrwyd ("over-the-top").
- A1.26 Gofynnodd SSE Energy Supply (SSE) ein bod yn ystyried cynnal adolygiad holistaidd o rôl Openreach a ffurf y rheoleiddio sy'n briodol ar ei gyfer.

- A1.27 Cynigiodd UKCTA ein bod yn cynnal adolygiad o'r dull presennol i reoleiddio'r sector cyfathrebu'r DU i weld a yw'r fframwaith yn cyflawni ar gyfer dinasyddion, defnyddwyr a busnesau. Mae'n awgrymu'n benodol y dylai hyn gynnwys adolygu Ymrwymadau BT.
- A1.28 Gofynnodd Tom Caldwell, unigolyn, fod Ofcom yn gorfodi dadfwndelu gwasanaethau teledu, band eang, symudol a llinellau sefydlog fel bod modd cael gwasanaethau heb rentu llinell.

Sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o sbectrwm

Dyfarnu'r bandiau 2.3GHz a 3.4GHz a pharatoi ar gyfer y posibilrwydd o ryddhau'r band 700MHz

- A1.29 Galwodd BT am ddatblygiadau at ddyfarnu sbectrwm y Weinyddiaeth Amddiffyn yn ystod 2.3GHz a 3.4GHz.
- A1.30 Gofynnodd Samsung fod Ofcom yn rhoi blaenoriaeth i hyrwyddo amserlen dyfarnu sbectrwm yn y bandiau 2.3 a 3.4GHz ledled Ewrop.
- A1.31 Mae Qualcomm o'r farn bod cysoni'r band 700MHz ar draws y byd ar sail Band 28 3GPP yn flaenoriaeth ar gyfer 2014/15.
- A1.32 Galwodd BT ar Ofcom i fwrw ymlaen i weithredu cynllun band tymor hir yr UHF gan gynnwys cysoni ar draws Ewrop a threfniadau band 700MHz a dewisiadau dyfarnu.

Galluogi defnyddio dyfeisiau gofod gwyn ac ymchwilio i gyfleoedd ar gyfer rhannu bandiau ymhellach ac mewn modd priodol

- A1.33 Gofynnodd Qualcomm fod Ofcom yn cynnwys mynediad rhannu trwydded (LSA) fel blaenoriaeth, i ryddhau sbectrwm ar 2.3GHz gymaint ag y bo modd ac i siapio diffiniad o Fynediad Rhannu Trwydded a'u cefnogi ar lefel Ewrop a byd-eang.

Darparu lled band digonol i gefnogi gofynion y sector gwneud rhaglenni a digwyddiadau arbennig (PMSE)

- A1.34 Galwodd Grŵp Radio Diwydiant Adloniant Prydain ar Ofcom i gydnabod a chefnogi'r sector PMSE mewn unrhyw gynlluniau yn y dyfodol ar gyfer y sbectrwm.

Ymatebion eraill am y sbectrwm

- A1.35 Gofynnodd y FCS am adolygiad o sbectrwm y gwasanaethau brys a sbectrwm darparwyr seilwaith cenedlaethol critigol.
- A1.36 Galwodd O3b am gydlynw gwell rhwng Ofcom ac Asiantaeth Gofod y DU o ran rheoleiddio a goruchwyllo cyfathrebu drwy loeren.
- A1.37 Mae Virgin Media am i Ofcom ystyried mewnbwn gan y diwydiant cyfathrebu ehangach, gan gynnwys darparwyr llinell sefydlog, ar gyfer meysydd megis rheoli sbectrwm a defnyddio sbectrwm ar gyfer cyfathrebu â dyfeisiau symudol.

Diogelu cyfleoedd i gyfranogi

Sicrhau darpariaeth barhaus y gwasanaeth post cyffredinol

- A1.38 Mae gan y CWU bryderon mawr am ddyfodol y gwasanaeth post cyffredinol ac mae'n galw ar Ofcom i'w warchod. Yn ogystal, mae'r CWU am weld adolygiad annibynnol o effeithlonrwydd y Post Brenhinol gan ymgynghori â rhanddeiliaid perthnasol.
- A1.39 Mynegodd yr ACW bryder y gallai'r ddyletswydd gwasanaethau cyffredinol (USO) gael ei hail bennu mewn ffyrdd a fyddai'n lleihau'r gwasanaeth mewn ardaloedd gwledig ac ardaloedd difreintiedig eraill. Awgrymodd yr ACW y dylid cynnal gwaith ymchwil i weld beth yw gwerth allanol y budd cymdeithasol a ddaw yn sgil y ddyletswydd gwasanaeth cyffredinol bresennol; ac y dylai'r canlyniadau lywio unrhyw bolisiau yn y dyfodol.
- A1.40 Ar ben hynny, galwodd y CWU ar Ofcom i osod amodau gwasanaeth ar gystadleuwyr i'r Post Brenhinol sy'n darparu'r gwasanaeth cyfan.
- A1.41 Mewn perthynas â gwasanaethau post, galwodd Dyfodol Defnyddwyr ar Ofcom i wneud y canlynol:
- adeiladu ar yr astudiaethau effeithlonrwydd sydd eisoes wedi'u cynnal er mwyn asesu'n gywir a yw effaith ariannol darparu'r gwasanaeth cyffredinol yn gost neu'n fudd net i'r Post Brenhinol;
  - cryfhau ei drefn o fonitro darpariaeth gwasanaeth cyffredinol, a darparu mwy o dryloywder ynghylch refeniw ac elw'r Post Brenhinol;
  - cadw llygad ar faterion dewis a chystadleuaeth yn y farchnad parseli;
  - parhau i ystyried y fframwaith rheoleiddio priodol ar gyfer cystadleuaeth sy'n darparu'r gwasanaeth cyfan; a
  - dal i gadw llygad wrth fonitro effaith unrhyw newidiadau yn y berthynas rhwng y Post Brenhinol a'r Swyddfa'r Post Cyf.

Deall a hyrwyddo buddiannau defnyddwyr a dinasyddion agored i niwed

- A1.42 Galwodd EE ar Ofcom i ymyrryd i sicrhau cynnydd gwell yng nghyd-destun gwasanaethau cyfnewid testun y genhedlaeth nesaf.
- A1.43 Byddai Sefydliad Ffilm Prydain yn hoffi gweld Ofcom yn ehangu ei gysyniad o lythrennedd yn y cyfryngau i gynnwys addysg a dysgu gydol oes; er enghraifft, helpu dinasyddion a defnyddwyr i wneud dewisiadau ar sail gwybodaeth am yr hyn yr hoffent ac na hoffent ei wyllo.
- A1.44 Gofynnodd y CWU i Ofcom roi mwy o bwyslais ar wella'r nifer sy'n defnyddio band eang cyflym iawn gan gynnal ymgyrch e-lythrennedd fawr wedi'i hanelu at grwpiau pobl hŷn a phobl agored i niwed.
- A1.45 Dywedodd Peter Young, unigolyn, fod angen adolygu sut mae cyrff cyhoeddus yn blaenoriaethu defnydd cymharol o linellau ffôn, y rhyngrwyd a chyfathrebu wyneb-i-wyneb. Byddai hyn yn dangos i ba raddau mae grwpiau difreintiedig yn cael eu

hallgáu rhag cael mynediad at wasanaethau neu i ba raddau mae costau ychwanegol yn cael eu gosod arnynt.

Gweithio ar y cyd â'r llywodraeth a'r diwydiant i geisio sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang ar gyfer darpariaeth sefydlog a symudol

- A1.46 Mae'r CWU yn cefnogi ymrwymiad parhaus Ofcom i weithio â'r llywodraeth a'r diwydiant i sicrhau bod band eang cyflym iawn ar gael yn eang. Mae o'r farn mai dim ond rhwydwaith ffibr i'r safle (FTTP) a fydd yn gwireddu potensial llwyr y rhynggrwyd.
- A1.47 Galwodd Tara Morrison, unigolyn, am ymchwiliad i ddarpariaeth band eang mewn ardaloedd gwledig yn sgil tystiolaeth sy'n awgrymu nad yw'r broses o sicrhau cyllid a thendrau wedi bod yn ddigon tryloyw.

Cwblhau'r gwerthusiad ar fforddiadwyedd gwasanaethau cyfathrebu electronig hanfodol ac adrodd ar hyn

- A1.48 Gofynnodd y CWU fod Ofcom yn arwain y gwaith o gefnogi dyletswydd gwasanaethau cyffredinol statudol ar gyfer band eang.

Diogelu defnyddwyr rhag niwed

Diwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol i sicrhau tryloywder o ran prisiau

- A1.49 Awgrymodd BT y dylai Ofcom ganolbwyntio ar weithredu ei gynigion yn effeithiol i ddiwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol er mwyn sicrhau tryloywder o ran prisiau ac osgoi dryswch i ddefnyddwyr.
- A1.50 Mae Peter Young, unigolyn, yn galw ar Ofcom i gyflymu'r broses i ddiwygio rhifau nad ydynt yn rhai daearyddol.

Cefnogi cynlluniau'r diwydiant a'r llywodraeth i wella lefelau ymddiriedaeth defnyddwyr mewn gwasanaethau rhynggrwyd

- A1.51 Gofynnodd y CWU fod Ofcom yn gweithredu mwy ar bob lefel (cenedlaethol, corfforaethol, darparwyr cyfathrebu a defnyddwyr) i warchod rhag peryglon siberdroseddu.

Diogelu defnyddwyr rhag niwed mewn ystod o feysydd blaenoriaeth, gan gynnwys galwadau niwsans a biliau annisgwyl o uchel

- A1.52 Mae BT am weld Ofcom yn ymgynghori ynghylch a oes angen mesurau ychwanegol yng nghyd-destun cynnydd mewn prisiau mewn contractau cyfnod penodol ar gyfer bwndeli gan gynnwys teledu drwy dalu. Yn benodol, a oes angen mesurau o gofio bod defnyddwyr yn debygol o deimlo eu bod yn prynu bwndel hyd yn oed os nad yw pob elfen o'r bwndel yn cael ei chyflenwi o dan un contract.
- A1.53 Mae'r CWU o'r farn y dylai Ofcom hybu ymwybyddiaeth ymhlith defnyddwyr o gynlluniau dulliau amgen o ddatrys anghydfodau, yn ogystal â safoni gweithdrefnau ymdrin â chwynion ar draws y diwydiant.

- A1.54 Mae BT o'r farn nad yw pob agwedd o'r broses datrys anghydfod yn gweithio'n dda bob tro. Byddai'n hoffi gweld Ofcom yn adolygu'r broses, a'r canllawiau perthnasol a sut maent yn gweithio, gan fod galwadau am fewnbwn wedi bod yn gymhleth yn aml, yn gofyn am ymatebion manwl a thystiolaeth iddynt ac wedi codi nifer o faterion yn ymwneud â'r adnoddau a'r amser sylweddol a gymerir i ymateb iddynt.

Ymatebion eraill ynghylch amddiffyn defnyddwyr

- A1.55 Awgrymodd SSE y dylai Ofcom roi cyfrwng llywodraethu ar waith i gyfleu mewn modd annibynnol a thryloyw y cydweithio a'r cydlynu rhwng darparwyr cyfathrebu sy'n angenrheidiol er mwyn sicrhau budd parhaus i'r defnyddiwr.
- A1.56 Galwodd uSwitch ar Ofcom i weithredu sawl mesur i amddiffyn a grymuso defnyddwyr, gan gynnwys:
- cyflwyno terfyn ar y swm y gellir ei godi ar bobl pan gaiff eu ffonau eu dwyn;
  - sicrhau bod newid rhwng bwndeli mor ddidrafferth ag sy'n bosibl; a
  - gosod cyfyngiad amser ar ddarparwyr band eang mewn perthynas â newid.

Cynnal hyder cynulleidfaoedd mewn cynnwys a ddarlledir

Datblygu a chefnogi rheoleiddio ar gyfer radio yn y dyfodol

- A1.57 Mae'r ACW am i Ofcom ddatblygu cyfres o bolisiau i helpu i orfodi gofyniad darpariaeth DAB cenedlaethol ar gyfer Cymru cyn y broses newid, ar yr un lefel â'r un ar gyfer y DU gyfan.

Ymatebion eraill am gynnwys darlledu

- A1.58 Galwodd United Christian Broadcasters am ragor o ganllawiau manwl ar gyfeirio amlwg at blatfformau cyfathrebu priodol mewn rhaglenni teledu.
- A1.59 Hoffai'r BFI weld Ofcom yn ymgysylltu'n gryfach â materion sy'n ymwneud â hen gasgliadau yn yr Archif Teledu Genedlaethol. Mae cyllido yn un o'r materion hynny.
- A1.60 Cawsom ein hannog gan Saon Group i sicrhau nad oes dim deilydd trwydded darlledu yn defnyddio arferion gwrth-gystadleuol.
- A1.61 Roedd Ian Nockolds, unigolyn, yn annog Ofcom i ystyried radio cymunedol fel partner strategol ac i ddiwygio'r broses ymdrin â chwynion sy'n ymwneud â chwynion am orsafoedd radio cymunedol.

Cyfrannu at bolisi cyhoeddus a ddiffinnir gan y Senedd, a'i roi ar waith

Sicrhau bod cynigion 'Connected Continent' y Comisiwn Ewropeaidd yn cael eu cyflwyno mewn modd sy'n cyd-fynd â buddiannau'r DU

- A1.62 Fel y nodwyd uchod, mae Three am i Ofcom edrych ar newid yn y farchnad dyfeisiau symudol, gan ystyried darpariaethau rheoliadau drafft y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer un farchnad gyfunol ym maes telegyfathrebu.
- A1.63 Byddai Nathan Massey, unigolyn, a Three, yn hoffi ein gweld yn cefnogi rheoliadau drafft yr UE ar gyfer un farchnad gyfunol yng nghyd-destun crwydro symudol.

Paratoi ar gyfer Cynhadledd Radiogyfathrebu'r Byd (WRC) ym mis Tachwedd 2015

- A1.64 Mae Intellect o'r farn bod angen tîm cadarn yn Ofcom sydd â digon o adnoddau ac sy'n canolbwyntio'n dda, ar gyfer Cyngres Radiogyfathrebu'r Byd 2015 a'r gwaith paratoi ar ei chyfer.

Ymatebion eraill ynghylch polisi cyhoeddus

- A1.65 Mae'r BFI am weld Ofcom yn rhoi blaenoriaeth i weithio gyda'r llywodraeth i ddatrys problemau gyda gweithredu Deddf yr Economi Ddigidol er mwyn gallu gweithredu cymalau torri hawlfraint ar-lein.
- A1.66 Mae BT wedi galw ar Ofcom a'r llywodraeth i weithio i gynnal ymgynghoriad ar reoleiddio darlledu *ex ante* fel y nodwyd ym mhapur yr Adran dros Ddiwydiant, y Cyfryngau a Chwaraeon *Connectivity, Content and Consumers*³⁴, gyda'r nod o weithredu'r penderfyniad fel mater o flaenoriaeth.
- A1.67 Mae'r ACW yn cwestiynu a ddylai fframwaith lluosogrwydd ystyried cynulleidfaoedd eraill heblaw cynulleidfaoedd y DU, er enghraifft, cymunedau lleol. Mae'r ACW am i Ofcom ystyried adolygu'r sefyllfa yn ffurfiol yng Nghymru.

Dadreoleiddio a symleiddio

- A1.68 Mae BT am i Ofcom ystyried sut mae'r prosesau rheoleiddio presennol yn effeithio ar y cymhellion i randdeiliaid ddechrau anghydfodau ac apeliadau.
- A1.69 Galwodd UKCTA, EE a Three am adolygu'r Amodau Hawliau Cyffredinol.
- A1.70 Galwodd y FCS ar Ofcom i gyhoeddi canllawiau sy'n ddibynadwy yn gyfreithiol ar yr Amodau Hawliau Cyffredinol.
- A1.71 Gofynnodd BT fod Ofcom yn adolygu'r broses galwad am fewnbwn gyda'r nod o'i gwneud mor effeithiol ac effeithlon ag y bo modd. Mae hyn am fod y broses galwad am fewnbwn wedi bod yn gymhleth yn aml, yn gofyn am ymatebion manwl a thystiolaeth iddynt ac wedi codi nifer o faterion yn ymwneud â'r adnoddau a'r amser sylweddol a gymerir i ymateb iddynt.
- A1.72 Roedd KCOM a BT yn galw am adolygu dyletswyddau gwasanaethau cyffredinol.

³⁴<https://www.gov.uk/government/publications/connectivity-content-and-consumers-britains-digital-platform-for-growth>

- A1.73 Mae BT o'r farn y dylid cael gwared ar y Cyfarwyddyd Bilio a Mesur gan fod GC11.1 (ar filio a mesur), ynghyd â ffactorau ysgogi masnachol cryf, yn eisoes sicrhau biliau cywir a gwarchodaeth i'r cwsmeriaid.
- A1.74 Mae EE am i Ofcom ystyried a ddylai'r lefelau pŵer yn yr amrywiol drwyddedau sbectrwm symudol aros yn wahanol ar draws y gwahanol fandiau a drwyddedir. Yn benodol, a ddylai cyfyngiadau pŵer fod yn gyson ar draws trwyddedau sbectrwm 1800 a 900MHz.
- A1.75 Gofynnodd EE fod Ofcom yn ystyried y buddion o'u cymharu â'r costau o gyhoeddi'r *Adroddiad Seilwaith* bob blwyddyn yn hytrach na phob tair blynedd fel y mae gofyn i ni ei wneud yn ein dyletswyddau statudol.
- A1.76 Mae EchoStar am i Ofcom, ar y cyd ag Asiantaeth Gofod y DU (UKSA), symleiddio a chydlynw mwy ar y prosesau ar gyfer cadw slotiau orbital gan Ofcom a thrwyddedau gweithgarwch yn y gofod gan UKSA.
- A1.77 Mae'r Rhwydwaith Teledu Lleol yn gofyn bod Ofcom yn eithrio'r rheini sy'n dal trwyddedau Teledu Lleol (L-DTPS) rhag y rheoliadau presennol ynghylch amserlennu hysbysebion.

Atodiad 2

Ymateb i'r ymgynghoriad hwn

Ymatebion i'r Ymgynghoriad

- A2.1 Rydym yn chwilio am safbwyntiau gan ein holl randdeiliaid ynghylch ein blaenoriaethau arfaethedig a'n rhaglen waith ar gyfer 2014/15. Yn benodol, byddai'n ddefnyddiol petai modd i chi ystyried y ddau gwestiwn canlynol:

Beth yw eich safbwyntiau chi ynghylch blaenoriaethau arfaethedig Ofcom ar gyfer 2014/15?

Beth eich safbwyntiau chi ynghylch meysydd gwaith arfaethedig Ofcom ar gyfer 2014/15?

Sut mae ymateb

- A2.2 Mae Ofcom yn gofyn am farn a sylwadau ysgrifenedig am y materion sydd wedi'u codi yn y ddogfen hon erbyn **5pm ar 14.02.14**.
- A2.3 Mae'n well o lawer gan Ofcom gael ymatebion drwy ddefnyddio'r ffurflen ar-lein ar y we yn , gan fod hyn yn ein helpu i brosesu'r ymatebion yn gyflym ac yn effeithlon. Byddem yn ddiolchgar hefyd pe gallech ein cynorthwyo drwy gwblhau dalen cyflwyno ymateb (gweler Atodiad 4), i ddangos a oes unrhyw faterion i'w hystyried ai peidio o ran cyfrinachedd. Mae'r ddalen cyflwyno ymateb hon wedi'i chynnwys yn holiadur y ffurflen ar-lein ar y we.
- A2.4 Yn achos ymatebion mwy i'r ymgynghoriad - yn enwedig y rheini sydd â siartiau, tablau neu ddata eraill i'w hategu - dylech eu hanfon drwy'r e-bost i annualplan@ofcom.org.uk gan atodi'ch ymateb mewn fformat Microsoft Word, ynghyd â dalen gyflwyno ymateb yr ymgynghoriad.
- A2.5 Fel arall, gellir postio neu ffacsio ymatebion i'r cyfeiriad isod, ac enw'r ymgynghoriad wedi'i farcio arnynt.
- Puja Kalaria
Strategy Team
Riverside House
2A Southwark Bridge Road
Llundain SE1 9HA
- Ffacs: 020 7981 3706
- A2.6 Sylwch nad oes arnom angen copi caled yn ogystal â fersiwn electronig. Bydd Ofcom yn cydnabod derbyn ymatebion os cânt eu cyflwyno drwy ddefnyddio'r ffurflen ar-lein ar y we ond nid fel arall.
- A2.7 Byddai o gymorth pe gallech roi atebion uniongyrchol yn eich ymateb i'r cwestiynau a ofynnir yn y ddogfen hon, sydd wedi'u rhestru gyda'i gilydd ar frig y dudalen hon. Byddai hefyd o gymorth pe gallech egluro'r rhesymau dros eich barn a sut y byddai cynigion Ofcom yn effeithio arnoch chi..

Cyfrinachedd

- A2.8 Credwn ei bod yn bwysig bod pawb sy'n ymddiddori mewn mater sydd o dan sylw yn cael gweld y farn a fynegwyd gan y rheini sydd wedi ymateb i ymgynghoriadau. Felly, byddwn fel arfer yn cyhoeddi'r holl ymatebion ar ein gwefan, sef www.ofcom.org.uk, cyn gynted ag y byddwn yn eu derbyn, os oes modd. Os ydych yn credu y dylid cadw'ch ymateb yn gyfrinachol, a fyddech cystal â nodi pa ran o'ch ymateb y dylid ei chadw'n gyfrinachol, neu a ddylid cadw'r cwbl ohono'n gyfrinachol, a nodi pam. A fyddech cystal â rhoi rhannau cyfrinachol eich ymateb mewn atodiad ar wahân.
- A2.9 Os bydd rhywun yn gofyn i ni gadw ymateb cyfan neu ran ohono yn gyfrinachol, byddwn yn trin y cais hwn o ddifrif ac yn ceisio ei barchu. Ond weithiau bydd angen i ni gyhoeddi pob ymateb, gan gynnwys y rheini sydd wedi'u marcio'n rhai cyfrinachol, er mwyn cyflawni rhwymedigaethau cyfreithiol.
- A2.10 Sylwch hefyd y cymerir bod yr hawlfraint a phob eiddo deallusol arall sydd mewn ymatebion wedi'u rhoi o dan drwydded i Ofcom i'w defnyddio. Mae eglurhad pellach o'n safbwynt ar hawliau eiddo deallusol i'w weld yn: <http://www.ofcom.org.uk/about/accoun/disclaimer/>

Y camau nesaf

- A2.11 Ar ôl i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben, mae Ofcom yn bwriadu cyhoeddi datganiad terfynol yn mis Mawrth 2014.
- A2.12 Sylwch y gallwch gofrestru i gael diweddariadau am ddim drwy'r post, sy'n tynnu'ch sylw at ddogfennau perthnasol a gyhoeddir gan Ofcom. Mae rhagor o fanylion ar gael yn: http://www.ofcom.org.uk/static/subscribe/select_list.htm

Prosesau ymgynghori Ofcom

- A2.13 Mae Ofcom yn ceisio sicrhau ei bod mor hawdd â phosibl ymateb i ymgynghoriadau. I gael rhagor o wybodaeth, edrychwch ar ein hegwyddorion ymgynghori yn Atodiad 3.
- A2.14 Os oes gennych unrhyw sylwadau neu awgrymiadau ynghylch y modd y mae Ofcom yn cynnal ei ymgynghoriadau, ffoniwch ein desg gymorth ymgynghori ar 020 7981 3003 neu anfonwch neges drwy'r e-bost atom yn consult@ofcom.org.uk. Byddem yn arbennig o falch o gael syniadau ynghylch sut y gallai Ofcom fod yn fwy effeithiol wrth ofyn am farn y grwpiau neu'r unigolion hynny, fel busnesau bach neu fathau penodol o ddefnyddwyr preswyl, sy'n llai tebygol o roi eu barn drwy ymgynghoriad ffurfiol.
- A2.15 Os hoffech drafod y materion hyn neu brosesau ymgynghori Ofcom yn fwy cyffredinol gallwch gysylltu â Graham Howell, Ysgrifennydd y Gorfforaeth, sef Hyrwyddwr Ymgynghori Ofcom:

Graham Howell
Ofcom
2a Southwark Bridge Road
Llundain SE1 9HAF fôn: 020 7981 3601

E-bost: Graham.Howell@ofcom.org.uk

Atodiad 3

Egwyddorion ymgynghori Ofcom

- A3.1 Mae Ofcom wedi cyhoeddi'r saith egwyddor ganlynol y bydd yn eu dilyn ar gyfer pob ymgynghoriad ysgrifenedig cyhoeddus:

Cyn yr ymgynghoriad

- A3.2 Os oes modd, byddwn yn cynnal sgysiau anffurfiol â phobl a sefydliadau cyn cyhoeddi ymgynghoriad mawr i gael gwybod a ydym yn mynd ati yn y cyfeiriad iawn. Os nad oes gennym ddigon o amser i wneud hyn, byddwn yn cynnal cyfarfod agored i egluro ein cynigion yn fuan ar ôl cyhoeddi'r ymgynghoriad.

Yn ystod yr ymgynghoriad

- A3.3 Byddwn yn glir ynghylch pwy rydym yn ymgynghori â hwy, pam, ar ba gwestiynau ac am ba hyd.
- A3.4 Byddwn yn gwneud y ddogfen ymgynghori'n un mor fyr ac mor syml ag y bo modd. Byddwn yn ceisio ei gwneud mor hawdd â phosibl i roi ymateb ysgrifenedig i ni. Os yw'r ymgynghoriad yn gymhleth, efallai y byddwn yn darparu arweiniad byr mewn iaith syml i sefydliadau llai neu i unigolion na fyddent yn gallu rhoi o'u hamser i rannu eu barn fel arall.
- A3.5 Byddwn yn ymgynghori am gyfnod o hyd at ddeg wythnos yn dibynnu ar effaith bosibl ein cynigion.
- A3.6 Bydd rhywun o fewn Ofcom yn gyfrifol am sicrhau ein bod yn dilyn ein canllawiau ein hunain ac yn ceisio cyrraedd y nifer fwyaf o bobl a sefydliadau sydd â diddordeb yng nghanlyniad ein penderfyniadau. 'Hyrwyddwr Ymgynghori' Ofcom hefyd fydd y prif unigolyn y dylid cysylltu ag ef i roi barn am y modd rydym yn cynnal ein hymgyngoriadau.
- A3.7 Os na fyddwn yn gallu dilyn un o'r egwyddorion hyn, byddwn yn egluro pam.

Ar ôl yr ymgynghoriad

- A3.8 Rydym yn credu ei bod yn bwysig bod pawb sy'n ymddiddori mewn mater sydd o dan sylw yn cael gweld barn pobl eraill yn ystod yr ymgynghoriad. Fel arfer, byddem yn cyhoeddi'r holl ymatebion ar ein gwefan. Yn ein datganiad, byddwn yn rhoi rhesymau dros ein penderfyniadau ac yn disgrifio sut mae barn y rhai a fu'n gysylltiedig wedi helpu i siapio'r penderfyniadau hynny.

Atodiad 4

Dalen cyflwyno ymateb i'r ymgynghoriad

- A4.1 Er mwyn gweithredu'n dryloyw a dilyn arferion rheoleiddiol da, byddwn yn cyhoeddi'r holl ymatebion i ymgynghoriadau'n llawn ar ein gwefan, www.ofcom.org.uk.
- A4.2 Rydym wedi cynhyrchu dalen ar gyfer cyflwyno ymatebion (gweler isod) a byddem yn ddiolchgar iawn pe gallech anfon un gyda'ch ymateb (mae hon wedi'i chynnwys yn y ffurflen ar-lein ar y we os byddwch yn ymateb fel hyn). Bydd hyn yn ein helpu i brosesu eich ymateb yn gyflymach, ac i gadw cyfrinachedd os yw hynny'n briodol.
- A4.3 Gellir gwella ansawdd yr ymgynghori drwy gyhoeddi ymatebion cyn i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben. Yn benodol, gall hyn fod o gymorth i'r unigolion a'r sefydliadau hynny sy'n brin eu hadnoddau neu heb fod yn gyfarwydd iawn â'r materion dan sylw i ymateb yn fwy gwybodus. Felly, byddai Ofcom yn annog ymatebwyr i gwblhau eu dalen gyflwyno mewn modd sy'n caniatáu i Ofcom gyhoeddi eu hymatebion wrth iddynt ddod i lawr, yn hytrach nag aros nes bod y cyfnod ymgynghori wedi dod i ben.
- A4.4 Mae'n well o lawer gennym gael ymatebion drwy'r ffurflen ar-lein sydd ar y we, sy'n cynnwys y ddalen gyflwyno. Os ydych yn ymateb drwy'r e-bost, y post neu ffacs, gallwch lwytho copi electronig o'r ddalen hon i lawr mewn fformat Word neu RTF oddi ar yr adran 'Ymgynghoriadau' ar ein gwefan yn www.ofcom.org.uk/consult/.
- A4.5 A fydddech cystal â rhoi unrhyw rannau o'ch ymateb y credwch y dylid eu cadw'n gyfrinachol mewn atodiad ar wahân i'ch ymateb, a nodi eich rhesymau dros beidio â chyhoeddi'r rhan hon o'ch ymateb. Gall hyn gynnwys gwybodaeth fel eich cefndir a'ch profiad personol. Os ydych am i'ch enw, eich cyfeiriad, manylion cyswllt eraill, neu deitl eich swydd aros yn gyfrinachol, byddwch cystal â'u rhoi ar eich dalen gyflwyno'n unig, fel na fydd rhaid inni olygu'ch ymateb.

Dalen cyflwyno ymateb i ymgynghoriad gan Ofcom

MANYLION SYLFAENOL

Teitl yr ymgynghoriad:

At (cyswllt yn Ofcom):

Enw'r ymatebydd:

Yn cynrychioli (eich hun neu sefydliadau(au)):

Cyfeiriad (os na chafwyd ef drwy'r e-bost):

CYFRINACHEDD

Ticiwch isod i ddangos pa ran o'ch ymateb yr ydych yn ei hystyried yn gyfrinachol, a rhowch eich rhesymau am hynny

Dim byd

Enw/manylion cyswllt/teitl swydd

Yr ymateb cyfan

Sefydliad

Rhan o'r ymateb

Os nad oes atodiad ar wahân, pa rannau?

Os nad ydych am i ran o'ch ymateb, eich enw neu enw'ch sefydliad gael eu cyhoeddi, a gaiff Ofcom barhau i gyhoeddi cyfeiriad at gynnwys eich ymateb (gan gynnwys, yn achos unrhyw rannau cyfrinachol, crynodeb cyffredinol nad yw'n datgelu'r wybodaeth benodol nac yn golygu bod modd eich adnabod)?

DATGANIAD

Rwy'n cadarnhau bod yr ohebiaeth sydd gyda'r ddalen gyflwyno hon yn ymateb ffurfiol i ymgynghoriad y caiff Ofcom ei gyhoeddi. Fodd bynnag, wrth roi'r ymateb hwn, rwy'n deall y gallai fod angen i Ofcom gyhoeddi'r holl ymatebion, gan gynnwys y rheini sydd wedi'u marcio'n rhai cyfrinachol, er mwyn cyflawni rhwymedigaethau cyfreithiol. Os wyf wedi anfon ymateb drwy'r e-bost, caiff Ofcom ddiystyru unrhyw destun e-bost safonol ynghylch peidio â datgelu cynnwys neges e-bost ac atodiadau.

Mae Ofcom yn ceisio cyhoeddi ymatebion wrth iddynt ddod i law. Os nad yw eich ymateb yn gyfrinachol (yn gyfan gwbl neu'n rhannol), ac y byddai'n well gennych i ni beidio â chyhoeddi'ch ymateb nes bod yr ymgynghoriad wedi dod i ben, ticiwch yma.

Enw

Llofnod (os darperir copi papur)